KARKERÊN HEMÛ WELATAN Û GELÊN BİNDEST YEKBÎN

JÎ BO SAZBÛNA PARTÎYA BOLŞÊWÎK

stêrka bolşewîk

HEJMAR: 24 · GELÊREZAN 2003 · BIHA: 750.000 TL

Tüm işgalci ordular Kürdistan'dan defolun!

İ Ç İ N D E K İ L E R

Tüm işgalci ordular Kürdistan'dan defolun! 3

Türkiyelilik 14

MKP ve ulusal sorun üzerine biraz daha... 18

Kürdistanlı kadınların gündeminde yine devlet terörüne karşı mücadele var! 27

Emine Laval recm edilmekten kurtuldu. Ya diğer kadınlar? 29

80 yıl halklar hapishanesi: TC! 30

Abdullah Öcalan'ın sorgudaki tavrı - II 36

Stalin'den... 47

TARTIŞMA: Bir formülasyon tartışması 53

1 Eylül 2003: Emperyalizm savaş demektir! 58

TARTIŞMA: Bir formülasyon tartışması

İbrahim'den: Li Tirkiyê pirsgirêka netewî... 60

TARÎXÊ KURDÎSTAN'RA TAYÊ PELGÊ
Vereníye seserra 19'înede rewşê dewleta Osmanliye. 62

stêrka bolşewîk

V.i.S.d.P. & Navnişan Pevnvisî / Yazışma Adresi:
K. İnan · 12 Rue de Rome · Boite Postale
No: 287 · 67000 France

Bîha / Fiyatı
750.000 TL · 2 EURO

Değerli okurlar;
Artık STÊRKA BOLŞEWÎK'e İnternet üzerinden de ulaşabilir, her yeni sayı STÊRKA BOLŞEWÎK'i İnternet üzerinden de okuyabilirsiniz.

İnternet adreslerimiz:
E-Mail: h.inan@wanadoo.fr
Tel.& Fax: 0033 / 388 607404

www.geocities.com/bolsevik_partizan

EMPERYALİST DALAŞ VE PAZARLIKLAR SÜRÜYOR!

Tüm işgalci ordular Kürdistan'dan defolun!

Saddam rejiminin beklenenden daha "kolay" ve erken yıkılmasının ertesinde, kurulmak istenen "yeni bir düzenin" ve "Irak'ın yeniden yapılandırılmasının" planlandığı kadar kolay olmadığı, kısa sürede ortaya çıktı.

İşgalcilere karşı silahlı direniş, gerilla eylemleri ile kendini gösterdi ve giderek genişledi. ABD tarafından savaşın bittiğinin açıklandığı 1 Mayıs'tan sonra, hemen hemen her gün işgalci güçlere karşı saldırı eylemleri gerçekleşti.

Öldürülen işgalci asker sayısı konusunda gerçek sayı verilmese de, bu dönemde ölen asker sayısının, Saddam rejiminin yıkılmasına kadarki savaş sürecinde ölen asker sayısından fazla olduğu inkâr edilemiyor! Her geçen gün de ABD'li ve müttefik güçlerden öldürülen asker sayısı artıyor...

ABD'nin işgal yönetimine bağlı olarak kurduğu sivil yönetim de, ABD'nin ve müttefiklerinin "Irak'ı yeniden yapılandırma" planlarının zorluklarını ortadan kaldıramıyor.

ABD emperyalizminin işgal ve talan operasyonu biçim değiştirerek sürüyor. ABD ve İngiliz işgalcileri işgal-talan operasyonlarının mali ve maddi yükünü diğer emperyalist büyük güçlerle paylaşmak istiyor.

Savaş öncesi ve sırasında lafta ABD'nin Irak'a karşı giriştiği saldırı savaşına karşı çıkan ve bu yüzden ABD ile karşı karşıya gelen emperyalist büyük güçler, bütünüyle devre dışı kalmamak için, Birleşmiş Milletler'de "işgal gücü ile birlikte Irak'ta yeni bir düzen kurulması ve savaş sonrası Irak'ın imarı"na katılma yönünde tavır takındılar.

ABD'nin BM Güvenlik Konseyi'ne sunduğu karar tasarısı üzerine epey tartışıldı. Başta Rusya, Fransa ve Almanya olmak üzere sözkonusu karar tasarısını onaylamayı reddettiklerini açıklayarak, karar tasarısının değiştirilmesini talep ettiler.

Sözkonusu anlaşmazlık esas olarak ABD'nin Irak'tan askeri gücünü geri çekmesinin belli bir takvime bağlanması ile BM Irak'a "Mavi Bereli" asker gönderirse, komutanın "çok uluslu güç" olan bu

güce devredilmesi meselelerindeydi.

ABD emperyalizmi sözkonusu tartışmalar temelinde karar tasarısını bazı noktalarda değiştirerek yeniden BM Güvenlik Konseyine sundu. Sözkonusu tasarıda ama anlaşmazlık sorunu olan noktalarda özde bir değişiklik yapılmadı. Irak'taki yönetimin –hem askeri, hem de sivil– komutası ABD emperyalizminin elinde kalıyor ve işgalin ne zaman bitirileceği konusunda somut tarih verilmiyordu. Yoğun tartışmalar sonrasında Rusya, Almanya ve Fransa karar tasarısından memnun olmadıklarını, ama kendilerinin bazı önerilerinin karar tasarısına alındığını ve BM'nin birliğinin korunmasını istediklerini açıklayarak karar tasarısını onayladılar. Karar tasarısını onaylamalarına rağmen, Irak'a asker göndermeyeceklerini ve önceden sözü verilen maddi yardım dışında herhangi bir yardımda bulunmayacaklarını da açıkladılar. Suriye'nin de onayıyla sözkonusu karar tasarısı 16 Ekim tarihinde BM Güvenlik Konseyi'nde oybirliğiyle onaylandı. BM'nin 1511 sayılı bu kararı, esas olarak BM'nin Irak'a uluslararası silahlı güç gönderme yetkisi vermektedir.

Karar, bunun dışında da Irak Geçici Yönetim Konseyi'nin 15 Aralık 2003 tarihine kadar yeni bir Anayasa için öneride bulunmasını, taslağını hazırlamasını, ardında seçimlerin yapılması planını içeren bir takvim hazırlamasını; daha sonra da –tabii ki ABD'nin tavrına uygun– Irak'ın yönetiminin Iraklılara devredilmesi, işgale son verilmesi vb. sorunları da içeriyor. Sonuçta ABD'nin istediği bir karar daha BM tarafından onaylandı. Şimdi, Irak'ın yeniden yapılandırılmasının maddi giderlerinin pazarlıkları yapılıyor.

Sözkonusu hesaplara göre Irak'ın yeniden yapılandırılması için dört-beş yıllık süreçte 56 milyar dolara ihtiyaç vardır! (Daha önce öngörülen miktar 100 milyar civarındaydı.) Bu miktarın toparlanması için de 23-24 Ekim tarihlerinde İspanya'da –Madrid'de– iki günlük bir konferans gerçekleştirildi.

Sözkonusu konferansa 73 ülkenin temsilcisi katıldı. Bu konferansa paralel olarak da dünyanın hemen her ülkesinden 255 firma ve işveren teşeküllerinin biraraya geldiği toplantılar yapıldı.

Adına "Irak'a yardım" denen bu çabalar gerçekte Irak-Güney Kürdistan pastasının paylaşımının çabalarıdır. Bu paylaşımda pastanın esasını ABD emperyalizmi kapmıştır ve kimseye de kaptırma niyetinde değildir. Irak'ın "yeniden yapılandırılması" için en önemli ihalelerin çoğu, ihaleye bile çıkarılmadan önde gelen ABD tekellerine verilmiş durumda. Halliburton, Bechtel, Kellog, Brown u. Root gibi doğrudan Beyaz Saray'daki yöneticilerle ilişkileri olan tekellerin, ihalelerin üçte ikisini şimdiden kaptıkları yönlü haberler basına yansıyan haberler arasındadır. Bu yüzden de konfransta "yardım" için fazla "cömert" davranılmayacağı belirtiliyordu.

Pastanın geri kalan bölümünün nasıl paylaşılacağı da esas olarak "yardım" miktarına endekslidir... ABD emperyalizmi, "eğer pastadan biraz pay almak istiyorsanız, o zaman Irak'ın yeniden yapılandırılması için önce biraz para yatırın" demeye getiriyor. ABD bu iş için 20 milyar dolar ayırdığını konferans öncesinde açıkladı. Buna göre ABD'nin konferanstan beklentisi 36 milyar doların

toplanması idi. Bu miktar aslında emperyalist güçlerin istemesi durumunda, kolay bulacağı bir miktardır. Örneğin Saddam rejiminin devrilmesi öncesinde yürüyen savaşın günlük maliyeti 1.1 milyardı. 23 günlük savaşta harcanan miktar 25 milyar dolardan fazla oldu. 150 binden fazla işgalci gücün günlük giderleri hesaplansa bile, 36 milyar doların çok fazla olmadığı ortaya çıkar. Ama emperyalistlerin hesapları değişik...

Konferansta –ABD'nin 20 milyarı dışında– vaad edilen bağış ve kredi miktarının 18.5 milyar dolar olduğu basına yansıdı. Buna göre ABD'nin beklentisinin yarıdan biraz fazla bir "söz verme" sağlanmış oldu. ABD'den sonra en çok "bağış" ve krediyi verenler Japonya, IMF ve Dünya Bankası oldu.

Emperyalistler, Irak-Güney Kürdistan'ın talanını planlayıp bu talanı kendi aralarında bölüşmenin hesaplarına, "Irak halkına yardım" adını veriyorlar Irak-Güney Kürdistan halklarına ambargo kararı veren BM değilmiş gibi, şimdi Irak halkının ambargodan ve savaşlardan çok çektiğinden bahsediyor, "yardımsever" kesiliyorlar.

Ne büyük sahtekârlık!

TC'NİN HESAPLARI, TEZKERE VE SONRASI...

İşgalci güçlerin başını çeken ABD ve İngiltere'nin "müttefik"lerinden biri de faşist Türk devletidir. ABD Türk devletinden Irak'a asker göndermesi talebinde bulundu ve bu konuda yürüyen pazarlıklar, görüşmeler birkaç ay sürdü.

ABD ile TC arasında yürüyen pazarlıklarda esas olarak mutabakata varıldığı yönünde açıklamalar yapıldı. Bu arada ABD ile TC arasında 8.5 milyar dolarlık kredi anlaşması imzalandı.

Yürüyen pazarlıklarda TC'nin en önemli taleplerinden biri Güney Kürdistan'daki PKK/KADEK'in silahlı güçlerinin silahsızlandırılmasıdır. ABD, buna genel düzlemde evet diyerek, ama bu işi kendisinin yapacağını açıklayarak hem TC ile mutabık oldu, hem de Irak'ta esas söz sahibi olanın kendisi olduğunu ortaya koydu. ABD emperyalizmi "Kürt kartını" istediği gibi kullanmada gayet dikkatli davranıyor.

TC'nin PKK/KADEK'e karşı tavrı dışında da hesapları var. Bunların başında da, "Irak'ın yeniden yapılandırılmasında" yer almak, pastadan pay almak geliyor. Bu yapılanmada yer almadığı koşullarda, Güney Kürdistan'da olası bir Kürt devletinin oluşmasını engellemede de dışlanmış olacak...

ABD emperyalizmiyle –özellikle 1 Mart'taki tezkerenin meclisten çıkmamasıyla– bozulan ilişkilerini düzeltmek de bu hesaplar içindedir. Eğer ABD'nın "asker gönder" yönlü talebi yerine getirilmezse ilişkiler daha da kötüleşecek ve ABD ile ilişkilerin bozulması durumunda da, bunun Türk ekonomisine olumsuz yansıması durumu yaşanacak vb vb.

Tüm bu hesapların çıkış noktası kuşkusuz Türk devletinin ve Türk hâkim sınıflarının çıkarlarıdır. Bu çıkarlar için kendi aralarında iktidar dalaşı içinde olan AKP hükümeti ile Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) aynı noktada birleşmiştir.

Bu hesapların yapıldığı ve TSK ile hükümetin bu konuda birleştiği bir ortam-

da Bakanlar Kurulu, 6 Ekim'de tezkereyi Meclis'e gönderdi ve 7 Ekim'de Meclis'te onaylandı. Oylamaya 543 milletvekili katıldı ve 2 çekimser, 183 red oyuna karşın tezkere 358 oyla kabul edildi.

Bu tezkereye göre hükümet, Genelkurmayla görüşmeler ve ABD ile pazarlıklar sonucu, Irak'a asker gönderip göndermeyeceği, gönderirse ne kadar asker göndereceği vb. konularında karar verme izni–yetkisi almıştır.

Tezkerenin pazarlıkların bitmediği dönemde meclisten geçirilmesi, aynı zamanda AKP hükümeti için ABD'ye güven vermenin, görüşmeleri sürdürebilmenin de gerektirdiği bir adımdır. Askerin gönderilip gönderilmeyeceği yönündeki kararın tezkerenin meclisten çıkması sonrasına bırakılması da aslında ABD ile yürüyen pazarlıklarda elini kolunu bağlamama hesabının gereğidir.

Tezkerenin meclisten geçmesi, "uluslararası meşruiyet"in de açıkça reddedilmesi, ya da buna gerek duyulmaması anlamına da geliyor.

Başbakan Tayyip Erdoğan bu konudaki tavrını şöyle dile getirdi: *"BM'nin adı var kendi yok. Olsaydı Irak'ta savaşı engellerdi, engelleyemedi. Dolayısıyla BM'nin meşruluk arayışına giremeyiz. Biz meşru diyorsak bu iş meşrudur. Önemli olan Türkiye'nin ulusal menfaatidir." (Hürriyet, 8 Ekim 2003)*

Tezkere ile Irak'a asker göndermenin yolu açıldı ve ABD ile atılacak adımların neler olacağı, ne kadar askerin gönderileceği, hangi ikmal yolu ya da yollarının kullanılacağı vb. konularda pazarlıklar; tezkerenin meclisten geçmesi sonrasındaki bazı gelişmeler nedeniyle yön değiştirdi. Bazı gazetelerin haberlerine

"İşgalci tüm güçler Irak-Güney Kürdistan'dan defolun!", "Faşist Türk ordusu Kürdistan'dan defol!" vb. şiarlar temelinde, işgalcilere, sömürgecilere, emperyalistlere karşı mücadeleyi, devrim mücadelesini yükseltmek günün görevidir.

göre sözkonusu pazarlıklar Ekim ayı içinde bitecekti... Ama işler öyle yürümedi! Pazarlıklar sürse de, somut görüşmeler şimdilik ABD tarafınca dondurulmuş durumda.

Türk askeri gücünün Irak'a gitmesini Irak halklarının büyük çoğunluğu istemiyor. ABD emperyalizminin yönetiminde kurulan Geçici Yönetim Konseyi de Türk askerini istememektedir. Bu yönetimin Türk askerini istemediğini oybirliğiyle kararlaştırdığı metnin yayınlanmasının ABD tarafından önlendiği de basına yansıdı.

Türk TIR şoförlerine saldırıları, tezkere çıktıktan sonra Türkiye'nin Bağdat Büyükelçiliğine yönelik saldırı izledi ve bu olay Türk askerinin istenmediğine yorumlandı. Ardında yine Irak'ı temsilen konuşan Arap, Kürt, Türkmen, Sürya-

ni... her kesimden temsilci, "hiçbir komşu ülkenin askerini" istemediklerini açıkladı. Hatta kimi liderler Irak'a gittiğinde Türk ordusuna karşı savaşacaklarını açıklayarak "cihad" ilan ettiler. Bunlara Barzani'nin Geçici Yönetim Konseyi'nin Türk askerinin gitmesini onaylaması durumunda "istifa" edeceği yönlü tehdit de eklenince, ABD'nin işi daha da zora girdi... Anda yürüyen pazarlıklar, tartışmalar esasında Kürt ulusal meselesi çevresinde dönmektedir.

TC için Kürt ulusal meselesi, özellikle Güney Kürdistan'da olası bir Kürt devletinin oluşması 8.5 milyar dolarlık kredinin imzalanmasına rağmen hâlâ "kırmızı çizgi"dir! Eğer Kürtlerin kendi kendini yönetmesi konusunda daha ileri adımlar atılırsa, bu, TC'ye rağmen gerçekleşmiş olacaktır. Bu tavır temelinde TC, ABD ile pazarlıklar yürütmekte, kendilerinin Irak'a asker göndermediği bir durumda da, bir Kürt devletinin engellenmesini ve KADEK'in silahlı güçlerinin –en azından silahsızlandırılmasını– bertaraf edilmesini talep etmektedir.

Güney Kürdistanlı Kürtler açısında da –şimdi hiçbir komşu ülkenin askerinin istenmediği biçiminde formüle edilse de– Türk askerinin Irak'a gitmesi istenmeyen bir şeydir. Eğer Türk askeri Irak'a giderse ve Güney Kürdistan sınırlarını güneyden kontrol etme durumu çıkarsa, o zaman –Güney Kürdistan'da halihazırda zaten varolan Türk askerini saymasak bile–, Güney Kürdistan hem kuzeyden, hem de güneyden TC ordusu tarafından sarılmış olacak!

TC'nin olası bir Kürt devletine karşı tavrı bilindiğinde, böylesi bir durum gelecekte de Kürtlere tehdit oluşturacaktır. Barzani ve Talabani'nin Türk askerini istememeleri bu bağlamda gayet anlaşılırdır ve haklıdır da!

TC ile Kürtler arasında seçim yapma durumunda kalan ABD'nin de işi kolay değil. Bir yanda stratejik müttefik, ama 1 Mart'ta meclisten tezkere çıkarmamakla güvenini zedeleyen Türkiye var. Diğer yanda da savaş sürecinde ve sonrasında da güvenilir müttefik olduğunu ispatlayan Barzani ve Talabani önderliğinde Kürtler var. Buna bir de, Irak'ta "güvenliğin sağlanması" sorunu, Türk askerinin gitmesi durumunda, "güvenlik" durumunun daha da bozulacağı olasılığı eklenince ABD işi şimdilik idare ederek çözmeye çalışıyor.

ABD emperyalizminin yetkilileri, en başta Geçici Yönetim Konseyi olmak üzere Irak'tan yükselen tepkileri gözö-

nüne alarak Türk askerini isteme bağlamında ağız değiştirmeye başladılar.

ABD emperyalizmi bir yandan Irak Geçici Yönetim Konseyi'ni ikna etmeye çalışırken, diğer yandan da BM'de alınan kararı devreye sokmaya, Türk askerinin Irak'a gitmesini de BM kararı temelinde kabul ettirmeye çalışmaktadır.

Irak Geçici Yönetim Konseyi'nin andaki başkanının BM'nin kararı çerçevesindeki bir askeri gücün gelmesini kabul edebileceklerine yönelik açıklaması, ikna olma yönünde gelişmeye işaret etmektedir. Sömürge valisi Bremer ise ABD yönetiminden Türk askerinin gönderilmemesini talep etti. Hatta daha da ileri giderek Washington'un bu pazarlıklara karışmamasını, Türk askerinin Irak'a gidip gitmemesi meselesinin doğrudan Türk hükümetiyle Irak Geçici Yönetim Konseyi arasındaki görüşmelerle çözülmesini önerdi... ABD emperyalizminin temsilcileri arasında da görüşbirliği yok Kendi aralarında da çelişkileri var.

ABD yöneticilerinin Türk askerini istemeyebiliriz yönlü tavırlarına karşı Türk hükümetinin takındığı tavır ise tam ibretlik!

Tezkere çıktıktan sonra ABD'li ağalarına "biz hazırız, siz Irak Geçici Yönetimini ikna edin" diye açıklamalarda bulunan; Irak'a gidecek askerin ikmal yolu bağlamında da, Kürtlere "saldırırlarsa gösteririz" vb. tehditler savuranların tavrı; müzakerelerin, "önce Iraklıları ikna edelim" denilerek ABD tarafınca durdurulması ve "ABD Türk askerini istemiyor mu" yönlü soruların gündeme gelmesinden sonra "istenmezsek gitmeyiz" tavrına dönüştü.

"Kasımpaşalı"lığını yine gösteren Tayyip, *"Stratejik müttefikimiz ABD istedi diye bu tezkere çıktı. İstenmiyorsak gitmeyiz. ABD belki BM kararını bekliyordur. Karar onların. Arzu edilmezse gitmeyiz. Bizim olmazsa olmaz gayretimiz ve kararımız yoktur." (Hürriyet, 19 Ekim 2003)* diye tavır takındı.

Bu tavrı takınanlar, Irak Geçici Yönetim Konseyi'nin ABD tarafından atanması gerçeğine değinerek, bu yönetimin meşru olmadığını, muhataplarının ABD olduğunu da sık sık vurguluyorlar!

Alıntıdaki tavrı kuşkusuz ki değişik açılardan yorumlamak mümkün. Ama bu tavır bir yanıyla, ABD emperyalizmine bağımlılığın itiraf edilmesidir. Bu itiraf kuşkusuz bu kadar açık olduğu için "milli gururları" rencide olan Emin Çölaşan gibilerini rahatsız etti. Ama bu itiraf işin sadece bir yanını ortaya koymaktadır

İşin diğer yanı ise, Irak'a asker göndermenin aynı zamanda TC'nin, Türk hakim sınıflarının çıkarları gereği olduğu gerçeğidir. Erdoğan'ın yukarıdaki açıklamasını yaptığı gün, Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök, bir Yunan gazetesine açıklama yaptı. Hilmi Özkök, Irak'a "sadece ABD için gitmeyiz" diyerek işin diğer yanını ortaya koyuyordu.

Gelinen yerde, ABD'nin TC'den zaman istediği yönlü haberlerle birlikte, yine Başbakan Erdoğan'ın *"Irak halkı için bu riski üstlenmeye hazırız, ama asker göndermezsek bu riskten kurtuluruz. Irak'a asker göndermemek Kuzey Irak'taki gelişmelere kayıtsız kalacağımız anlamına gelmez"* yönlü açıklaması medyaya yansıdı. Böylece "Kuzey Irak" dedikleri Güney Kurdistan'a karşı tavırları bir kez daha açıkça dile

getirildi. ABD'nin Irak'ın "yeniden yapılandırılmasında" Kürtlerle de işbirliği Türk hakim sınıflarının uykularını kaçırıyor... Onlar sürekli tetikte bekliyor!

Bu arada BM'nin aldığı karar TC'nin de işine gelmektedir. Her ne kadar tezkerenin meclisten geçirilmesiyle böylesi bir karara ihtiyaç duymadıklarını ima etseler de, işlerini kolaylaştırdığı noktada bu kararın en yağız savunucuları olmaktan da geri kalmayacakları açıktır...

Gelişmelerin hangi yönde olacağını önümüzdeki süreçte yürütülecek pazarlıkların sonucunda göreceğiz. İster asker gönderilsin, ister gönderilmesin açık olan bir şey var: TC'nin Kürt, Kürdistan düşmanlığı sürüyor!

GÜNEY KÜRDİSTAN, KDP VE YNK

TC'nin Güney Kürdistan'da olası bir Kürt devletinin kurulmasını engelleme amaç ve çabaları, aslında ABD'nin de andaki genel yaklaşımıyla örtüşmektedir. Yani ABD de bağımsız bir Kürt devletinin kurulmasını istemiyor.

Saddam rejiminin yıkılması sonrasındaki gelişmeler ve kurulan Geçici Yönetim de bunu gösteriyor. Güney Kürdistanlı Kürtler de, en başta Barzani ve Talabanı önderliğindeki KDP ve YNK de, "gönüllerinde bağımsız bir Kürdistan"ın yattığını yer yer açıklasalar da, "gerçekçi olma" adına bağımsız bir Kürt devletinin kurulmasını savunmuyorlar.

Anda savundukları şey, ABD'nin planına uygundur. Irak'ın "bütünlüğü" korunarak, merkezi hükümette temsil edilme ve bir tür bölgesel özerklik, anda oluşturulmak istenendir. Bu çerçevede yer yer dile getirilen federasyon talebi de işin özünü değiştirmiyor.

Bu duruma bakıldığında, KDP ve YNK'nin ABD'nin planını kabul ettiği ve bu işgalci güçlerle işbirliği yaptığı karşımıza çıkmaktadır.

Kuşkusuz Saddam rejiminin yıkılması sonrasındaki bu durum, Kürtlerin yönetimde söz sahibi olması bağlamında önceki döneme göre daha iyi bir durumdur. KDP ve YNK savaş dönemi öncesi, sırası ve sonrasında ABD emperyalizminin "güvenilir müttefiki" olduklarını göstermiş ve avantajlı duruma gelmişlerdir.

KDP ve YNK başta olmak üzere Güneyli Kürt örgütlerinin Türk askerinin Irak'a gitmesine karşı olması, yer yer "gelirlerse savaşırız", ya da Barzani gibi Geçici Yönetim'den istifa etme tehditleri kamuoyunun yanlış yönlendirilmesine de hizmet etmektedir.

Öyle ki, Türk askerinin gitmesine karşı çıkmaları, yer yer genel olarak "işgalci güçlere" karşı tavırmış gibi görülüp

gösterilmektedir. **Kuşkusuz Türk askerinin Irak'a gitmesine karşı olmak, doğru ve haklı bir tavırdır. Ama bu tavır, kendisini en iyi halde "komşu ülkelerin asker göndermesine" karşı olan bir tavır olarak göstermektedir. Bu tavır, genel olarak işgalcilere, işgalci güçlere karşı bir tavır değildir!**

Bu siyaset temelinde, yani küçük haydutlara karşı çıkıp büyük haydutlarla işbirliği yapmakla, Barzani ve Talabani'nin son dönemde sık sık dile getirdikleri özgür ve demokratik bir Irak hedefine de varılamaz!

En başta belirtilmesi gereken şey, Irak'ı işgal eden gücün ABD emperyalizmi ve müttefik güçler olduğudur. İşgale karşı olmak isteniyorsa, tüm bu işgalci güçlere karşı olunması gerekiyor.

Bunun da ötesinde, artık Türk hakim sınıflarının temsilcilerinin de sık sık ağızlarına aldığı gibi, zaten anda Güney Kürdistan'da Türk askeri gücü bulunmaktadır. Sayısının ne kadar olduğundan bağımsız olarak, bu bir olgudur. Eğer Türk askeri Irak'a istenmiyorsa, o zaman bu tavır Türk askerinin Güney Kürdistan'dan çıkarılması için mücadele tavrıyla birleştirilmelidir. Yani Türk askerinin istenmemesi bağlamında da kitlelerin bilinci karartılmaktadır.

Bır yandan ulusal bağımsızlıkçı görünmek, ama aynı zamanda ulusal bağımsızlığı ayaklar altına alan işgalci güçlerle işbirliği yapmak! İşin en kötü yanı da, bu işbirlikçiliğin "yüksek siyaset", "çelişkilerden yararlanma" adına kitlelere yutturulmaya çalışılmasıdır.

Bu siyasetin küçük hayduta karşı büyük hayduttan yana olma, ona güvenip bel bağlama siyaseti olduğu ve bunun

Gül ile Powell...

Kürdistan'ın özgürlüğünü, Kürt ulusunun gerçek kurtuluşunu sağlayacak bir siyaset olmadığı Güney Kürdistanlı işçilere, emekçilere kavratılmalıdır. Kuşkusuz ki bu görev, devrimcilerin, komünistlerin görevidir.

Emperyalistlerden, sömürgecilerden, işgalcilerden ezilenlere dost olunmayacağı, egemenleri ilgilendirenin onların kendi çıkarları olduğu; çıkarları gerektirdiğinde Kürtleri –tarihte birçok kez olduğu gibi– yine satmaktan geri durmayacakları bilinçlere kazınmalıdır.

ABD ile TC arasında yürüyen pazarlıkların Kürtlerin lehine sonuçlanacağının hiçbir garantisi yoktur.

KADEK'İN SİLAHSIZLANDIRILMASI

KADEK'in silahlı güçlerinin silahsızlandırılması konusunda tarafların görüşünde esasında bir değişiklik yok. TC, ABD ile pazarlıklarında KADEK'e karşı tavrını sürekli gündeme getirmekte, gücü yetse hemen saldırıya geçip yok etmeyi düşünmektedir. Irak-Güney Kürdistan'ın andaki esas hakim gücü ABD'ye karşın böylesi bir saldırı harekâtına girişemediği için de, kendi yapmak istediğini ABD'den talep etmekte-

dir. "Pişmanlık yasası"nın işe yaramadığının ortaya çıktığı yerde, TC'nin bu talep için çabaları daha da yoğunlaştı. Dışişleri Bakanı Gül, "biz asker göndermesek de KADEK'i yok edin" talebinde bulundu Bu yönlü talepler, açıklamalar hemen her TC temsilcisinin ağzından duyulmaktadır. Kısaca söylenirse, TC, sömürgeci, faşist yüzünü sergilemeye devam ediyor. Kürt, Kürdistan düşmanlığını sürdürüyor.

Stratejik müttefiki ABD ise, TC'nin KADEK'e karşı tavrına "gereken yapılacaktır" diye cevap vererek bu konuda TC ile mutabık kaldığını göstermektedir. Bunu yaparken de, TC'ye Irak-Güney Kürdistan'da söz söyleme hakkına sahip gücün kendisi olduğunu, ABD'nin izni olmadan TC'nin herhangi bir operasyon yürütmesinin mümkün olmadığını, yürüttüğünde de ABD'yi karşısında bulacağını gösterdi... İşin ilginç olan yanı ise, ABD'nin KADEK'in silahsızlandırılması konusunda "gereken yapılacaktır" sözünü vermesine rağmen, herhangi yazılı bir garanti vermemesidir.

ABD de KADEK'in Güney Kürdistan'da silahlı güç olarak varlığını korumasını istemiyor. KADEK'i silahsızlandırmaktan yana. Fakat, bu silahsızlandırma işini mutlaka askeri saldırı ile gerçekleştirme diye bir planı yok. Eğer KADEK silahsızlandırmaya karşı çıkıp çatışmayı göze alırsa, o zaman ABD için silah zoruyla KADEK'i silahsızlandırma gündeme gelebilir. Yani tüm seçenekler mümkündür, ama andaki seçenek esas olarak görüşmeler temelinde KADEK'in Güney Kürdistan'daki silahlı güçlerinin silahsızlandırılmasını sağlamaktır.

Saddam rejiminin yıkılması sonrasındaki dönemde resmi devlet sınırları olarak Irak'a bakıldığında en sakin ve güvenlikli bölgenin Güney Kürdistan olduğunu hemen hemen herkes kabul etmektedir. Böylesi bir durumu ortadan kaldıracak bir harekât, anda ABD'nin işine gelmemektedir. Kuşkusuz bu, bu yönlü bir harekâtın olmayacağının garantisi değildir.

KADEK'e ABD'nin saldırısı, esas olarak KADEK'in silahsızlandırılmaya karşı tavrına bağlıdır. Bu temelde soruna baktığımızda, KADEK de esas olarak silahsızlanmadan yanadır. Fakat bu silahsızlanma adımını atması için TC'den genel af istemektedir. Hangi şartlarda silahsızlanılacağı konusunda KADEK ile TC arasında farklı yaklaşım var. Çelişki bu bağlamda esas olarak KADEK ile TC arasındadır. KADEK ABD'ye karşı değil, ABD ile işbirliğini sağlama amacındadır. Bunun için görüşmelerin yürütüldüğü haberleri kamuoyuna da yansıdı.

Geçen sayımızın yayınlanmasından sonraki dönem, KADEK'in tavrından bazı değişiklikler olduğunu bir kez daha gösterdi. KADEK Genel Başkanlık Konseyi üyesi Osman Öcalan, Ekim ayı başında Medya-TV'ye yaptığı açıklamada, ***"KADEK ABD ile Kürtler arasında yeni bir sayfa açmak istiyor."*** açıklamasını yaparak TC'nin ABD'ye ihanet ettiğini söyledi. Devamında da şunu vurguladı.

"Türkiye eğer ABD'ye dostluk yapmak istiyorsa Kürtlerle diyaloga geçmelidir. KADEK'e saldırmak ABD'nin çıkarına değildir."

Osman Öcalan KADEK'e saldırının neden ABD'nin çıkarına olmadığını da,

böylesi bir durumda "tüm Kürtlerin ABD karşıtı" olacağı görüşüyle açıklamaktadır. Benzeri bir açıklama yine Başkanlık Konseyi üyesi olan Murat Karayılan tarafından yapıldı. Almanya'da yayınlanan Özgür Politika gazetesinin aktarımına göre Karayılan; *"ABD'nin Saddam'ı yıkmasının Kürtler açısından olumlu bir gelişme olarak görüldüğünü ve sempatiyle karşıladıklarını, Kürtlerin ABD ile dost olmak istediğini ifade etti..." (7 Ekim tarihli gazeteden)*

Evet, kısaca KADEK'in ABD'ye karşı tavrı, onunla dost olmak diye ifade edilen işbirliğine gitmektir. Bunun savaş öncesi ve sırasında gerçekleşmemiş olması KADEK'in tavrı nedeniyle değil, ABD'nın böylesi bir işbirliğine ihtiyaç duymaması, TC'yi karşısına almak istememesi nedeniyledir. Saddam rejiminin yıkılması sonrasında ise ABD, KADEK'i de elinde bir koz olarak kullanma yaklaşımını göstermektedir.

KADEK'in ABD ile dost olabilmesi için tabii ki değişmesi gereken KADEK'tir, ABD değil. KADEK ne kadar ABD'nin istediği yönde değişirse, o kadar da ABD ile dostluk sağlamış olacaktır.

Bunun adımları hızlı biçimde atılmaktadır. Ekim ayı içindeki gelişmelere kısaca bakıldığında KADEK yeni bir "yeniden yapılandırma"ya gitmekte, olağanüstü kogre hazırlığı yapmaktadır.

Bu "yeniden yapılanma" adımları, Kuzey Kürdistan'da "Partiya Rizgariya Demokratîk"in (PRD) (Demokratik Kurtuluş Partisi) kurulmasıyla hızlandı. Kendisini "Serhildan Hareketi" olarak da niteleyen PRD, şu açıklamayı yaptı:

"PRD, KADEK'in Kürdistan'ın dört parçasında yürüttüğü demokratik, meşru mücadeleyle Kürt sorununun özgür birlik temelinde çözümünün Kuzey Kürdistan ve Türkiye ayağının pratikleşme gücü olacaktır." (Özgür Politika, 10 Ekim 2003)

Genel olarak bakıldığında PRD'nin KADEK'ten daha geri düzeyde bir hedefe ve siyasete sahip olduğu tespit edilmelidir. PRD ile atılan adım, Halk Savunma Kuvvetleri'nin (HPG) II. Konferansı'nda alınan "özerkleşme" kararıyla devam etti... Buna göre, gelinen yerde askeri ve siyasi çalışmalar birbirinden ayrılmalıydı.. Sözkonusu konferansta HPG'nin örgütsel durumu ele alınmış. "Özerkleşme" kararı alan HPG, konferansta şunu da kararlaştırmış:

"Konferansımız, meşru savunma çerçevesindeki şiddetin meşru, yerinde ve yasal olduğu sonucuna ulaşmış, bunun dışındaki her türlü şiddet anlayışını hangi ad altında olursa olsun ister devlet, ister örgütler tarafından yürütülmüş olsun terör kapsamında değerlendirmiş ve terörizmin mahkum edilmesini karar altına almıştır." (Özgür Politika, 11 Ekim 2003)

Bu açıklama, terörizmi mahkum etme bağlamında yeni olmasa da, esas olarak ABD'ye, "bize saldırılmadığı sürece, biz silahlı eylem yapmayacağız" yönünde verilmiş bir garantidir.

Bu adımların atıldığı dönemde KADEK yöneticilerinin açıklamalarında örgütsel değişikliklere gidileceği, "örgütsel reform"lar yapılacağı yönlü açıklamalar da çoğalmaya başladı

25 Eylül-4 Ekim tarihlerinde 4. Konferansı'nı gerçekleştirdiği söylenen Özgür Kadın Partisi de (PJA) "yeniden yapılanma" adımları alacağını açıkladı. Bu açıklamalarda "Demokratik ve Ekolojik

Toplum" savunusu merkeze kondu ve değişimin gerekliliği vurgulandı.

Güneybatı Kürdistan'da da "Partiya Yekitiya Demokratik"in (PYD) (Demokratik Birlik Partisi) kuruluşu ilan edildi. Bu parti de KADEK'in "Güneybatı Kürdistan ve Suriye ayağının" gücü olmayı hedeflemektedir.

Güney Kürdistan'da daha önce kurulan Demokratik Çözüm Partisi de bunlara eklenince KADEK'in planının ne olduğu aşağı yukarı ortaya çıkmaktadır.

Başkanlık Konseyi üyesi Murat Karayılan'ın KADEK'in olağanüstü kongre ile örgütsel değişime gidileceği yönündeki açıklaması da gözönüne alındığında, daha geri düzeyde bir örgütlenmeye gidileceği açığa çıkmaktadır. Karayılan şunları söylüyor:

"Tam demokratik bir örgüt gerekiyor. Katılımın olduğu yetkiyi halkla paylaşan bir örgüt. Elbette yine öncü olacak. Ama öncü ideolojik, siyasi öncülük yapacak. Öncü 'her şey benden geçer' derse o zaman bunu tıkatır."

"Bunun için Başkan Apo'nun şimdi üzerinde durduğu ve geliştirdiği görüş ne devletleşmeyi hedefleyen ne de devlete karşı olan örgütlenme."

"KADEK değişecek, eskisi gibi olmayacak ve halk kongresi olacaktır." (Özgür Politika, 19 Ekim 2003)

Gelişmelere ve bu açıklamalara bakıldığında, KADEK'in "yeniden yapılanması", "örgütsel reform"a gitmesinin gerçekleştirileceği; ve bunun aslında sisteme daha fazla entegre olma anlamına geleceği açığa çıkmaktadır. KADEK, silahsızlandırma işini "örgütsel reform" ile çözmeye çalışmaktadır. Tümüyle silahları bırakmamasının esas nedeni ise, TC'ye karşı pazarlık gücünü elinde tutma hesabının gereğidir.

Bu gelişmelere bakıldığında ABD'nin andaki durumda KADEK'e saldırmasını gerektiren özel bir neden yoktur aslında. Hatta, KADEK güçlerinin Doğu Kürdistan'a ve Güneybatı Kürdistan'a yerleşmesinin uzun vadede ABD'nin İran ve Suriye'ye karşı siyasetinde kullanılacak bir araç olma olasılığı bile vardır. KADEK yetkililerinin "ABD bize saldırmayacak" yönlü açıklamaları boşuna değildir...

Yazımızı geçen sayımızda yaptığımız şu tespitlerle bitirelim:

"Tüm bu gelişmeler, gerek Güney Kürdistan'ın, gerekse de Kuzey Kürdistan'ın bağımsızlığı ve bu hedefle mücadelenin sürdürülmesi bağlamında KDP ve KYB'nin tavırları ile KADEK'in tavırlarının, emperyalist ve sömürgeci güçlerin çizdiği çerçevenin dışına çıkmadığını; bu siyasetlerle de Kürt ulusunun özgürlüğünün, Kürdistan'ın bağımsızlığının kazanılamayacağı gerçeğini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Gerçek anlamda bir barış, özgürlük isteyenler, emperyalizme ve her tür gericiliğe, yerel gerici sömürgeci güçlere karşı devrim mücadelesi yürütmek zorundadırlar.

Evet, işgalci tüm güçler Irak-Güney Kürdistan'dan defolun! Faşist Türk ordusu Kürdistan'dan defol! vb. şiarlar temelinde, işgalcilere, sömürgecilere, emperyalistlere karşı mücadeleyi, devrim mücadelesini yükseltmek günün görevidir.

Bilinmelidir ki, gerçek barış ve özgürlük, ancak emperyalist cenderenin parçalanmasıyla, devrimle mümkündür!"

25 Ekim 2003 ✘

"Türkiyelilik"

Türk basınında son dönemde bir "Türkiyelilik" tartışması yürütüldü, yürütülüyor. Tartışmalarda bir yanda "Türk"lüğün vurgusunu yapan şoven tutucu kesim, diğer yanda da liberal milliyetçi kesimin olduğu bir durum var. Bu durum tartışmada iki taraf varmış gibi bir görüntü yaratıyor, ama işin özüne bakıldığında gerçekte her iki tarafın da ortak birleştirici bir temeli var:

Türk millıyetçiliği, şovenizmi!

Tartışma, Başbakan Tayyip Erdoğan'ın Fatih Altaylı'nın televizyondaki "teketek" programında yaptığı bir açıklama sonrasında başladı. Bu bağlamda ele alındığında tartışma bir yanıyla da tutucu kemalist kesimle ümmetçi kesim arasında yürüyen bir tartışma. Türkçü, şoven kemalist kesim, irticaya karşı mücadele adına da "Türkiyelilik" tanımının kullanılmasına "savaş" açtı.

Kuşkusuz bu iki tarafın da kendi aralarındaki farklılıklarına rağmen birleştiği temel nokta; Türkiye Cumhuriyeti denen devletin resmi sınırları içinde yaşamakta olan, yaşamak zorunda kalan Türk milleti dışındaki ulus ve milliyetlerin ulusal varlığının inkârıdır. Sadece bu da değil. Aynı zamanda Türkiye Cumhuriyeti denen devletin resmi sınırlarının sadece Türkiye coğrafyasını değil, ilhak ve işgal edilen, iç sömürge durumuna düşürülen Kuzey Kürdistan'ı, Batı Ermenistan'ı içerdiğinin de inkârıdır. Tek kelimeyle, bunların ortak yanı sömürgecilik temelinde yükselen inkârcılıktır.

Başbakan Erdoğan, "teketek" programında, Paris'te yapılan atletizm yarışmalarında Süreyya Ayhan'ı izlerken Baykal'la konuşmasını şöyle aktarıyor:

"Deniz bey ile de onu konuştuk. Baktım ABD, bütün koşanlar zenci. Fransa bütün koşanlar zenci. Bakıyorsunuz orada bir zenci-beyaz olayı var. Yıllardır bu yaşanır fakat zenciler ABD'yi temsil ediyor. Onlar sadece Amerikalı, Amerikan ırkı değil ve başarı ile bitirdikten sonra, rekorları kırdıktan sonra bakıyorsunuz bayrağı alıyor, bu bayrak ile beraber kalkıyor tur atıyor. Amerikalılık bilincini yakalamış. Şimdi biz de bir defa Türkiye'de Türkıyelilik bilincini en azından yakalamalıyız. Bunu bir de Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı bilinciyle zenginleştirmeliyiz." (Hürriyet, 3 Eylül 2003)

Erdoğan "Türkiyelilik" tanımını Almanya'ya yaptığı ziyaret sırasında da dile getirdi. Türk şovenistlerini ayağa kaldıran tavır, bu tavır oldu. Peki bu tavır Türk milliyetçisi, şovenisti tavır değil mi? Böyle olduğu, aslında Türkiye'de ulusal sorun konusunda biraz dürüst davranan herkes için açıktır. Başbakan Erdoğan, Türkiye'de, yani TC'nin resmi devlet sınırları içinde bir "Türkiyelilik bilincini" yakalamak amacında! Peki niye Kürdistanlılık, Ermenistanlılık vb. bilinci yakalanmak istenmiyor?

Türkiye Cumhuriyeti denen devlet en başından itibaren Kuzey Kürdistan, Batı Ermenistan, Antakya (Hatay) vb. bölgelerin varlığının ve Türk milleti dışındaki millet ve milliyetlerin varlığının inkârı temelinde kurulmuştur. Ulusların kendi

kaderini tayin hakkı en başında ayaklar altına alınıp çiğnenmiştir. Türkiye kavramı da, bu inkâr, işgal ve ilhak temelinde çizilen resmi devlet sınırlarını tanımlamaktadır. Türkiye kavramı aynı zamanda, bu coğrafyanın Türk milletine ait olduğunu da içeren, "Türk eli", Türk yurdu" vb. düşünceyi vurgulayan bir kavramdır da ve böyle de kullanılmaktadır.

Ülke bazında Türkiye tanımı böyle kullanılırken, etnik köken bağlamında ise bu kavram Türk olmakla eş anlamlı kullanılmaktadır. Türk milletinden başka millet ve milliyetlerin varlığı inkâr ediliyor! Türk şovenlerine, milliyetçilerine göre tüm müslüman etnik gruplar Türk milletinin bır parçasıdır... Bu şovenlerin yaklaşımına göre etnik köken önemli değil, önemli olan sözkonusu etnik kökenlilerin Türk milletinin mozayiğinin bir parçası olmasıdır, onların kendilerini Türk olarak görmesidir...

İşte Başbakan Erdoğan'ın "Türkiyelilik bilinci" dediği şey de, bu yaklaşım temelinde yükselmektedir. Kürtler, Lazlar, Araplar, Çerkezler, Ermeniler, Süryaniler ve aklınıza gelen diğer tüm milli azınlıklardan herkesin "Türkiyelilik" bilincini yakalamasını istiyor Recep efendi! Herkesten kendi etnik kimliğini, ulusal kökenini inkâr etmesinin istenmesinin bir başka biçimde formüle edilmesidir bu aslında.

Peki "Türkiyelilik" ne demek?

Kuşkusuz Türkiye diye bir coğrafya var. İsmi değiştirilmediği sürece de bu coğrafyayı Türkiye tanımıyla adlandırma durumunda olacağız. Türkiye kavramı bu bağlamda bir ulusu değil, o ulusa ait coğrafyayı tanımlamaktadır. "Türkiyelilik" de, bu coğrafyaya ait olmayı dile getirmektedir. Bu açıdan bakıldığında, Türk ulusundan olmayan, ama bu coğrafyada yaşayan insanların yaşadıkları coğrafyayı dile getirmek için kullanabileceği bir kavramdır, "Türkiyeliyim" kavramı.

Ama, objektif gerçekliğe bakıldığında, Türkiye kavramı, sadece Türkiye coğrafyasını ifade etmek için kullanılmamaktadır. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, Türkiye kavramı andaki resmi devlet sınırlarını ifade etmek için kullanılmaktadır. Ve bu sınırlar içinde Kürdistan'ın kuzeyi, Ermenistan'ın batısı vb. bölgeler de bulunmaktadır.

Bu inkârı içinde barındırarak kullanılan Türkiye tanımı, sözkonusu coğrafyanın Türk milletine ait bir coğrafya olduğunu dile getiren bir ifadelendirmedir de. İşte bu temel yaklaşımla yakalanmak istenen "Türkiyelilik" bilinci de, varolan durumun iyice pekiştirilmesini amaçlamaktadır. Bu pekiştirmeye bir de "Anayasal vatandaşlık" eklenmeye çalışılarak, deyim yerinde ise Türk milleti dışındaki millet ve milliyetlerin inkârı ve zorla asimilasyon çabasına çifte dikiş atılmaktadır...

Sadece bu olguya bakılsa bile, bu inkâr temelinde yükselen bir "Türkiyelilik" bilincinin yakalanmasını savunma tavrının Türk milliyetçiliğinin, şovenizminin tavrı olduğu ortaya çıkar. Kısaca belirtilirse, Türk şovenlerini ayağa kaldıran "Türkiyelilik" kavramını kullanan Erdoğan da, Türk milliyetçisi, şovenistidir... "Türkiyelilik" tanımı da şoven tavrın birazcık yumuşatılmışıdır. Açık şovenizmden daha tehlikelidir...

ERDOĞAN'A TEPKİLER...

Erdoğan'ın "Türkiyelilik" yönlü açıklamalarına esas tepki kafatasçı-kemalist-Türkçü kesim diye de adlandırabileceğimız çevreden geldi. Bunların başını da Hürriyet gazetesi "Başyazarı" Oktay Ekşi çekti. Oktay Ekşi Erdoğan'a doğru bir anımsatmada, –"zenci" kavramının hakaret olarak algılandığı, bu nedenle de kullanılmadığı yönlü anımsatmada– bulunu-

yor. Ama aynı zamanda "Türkiyelilik" kavramını da Türklüğe bir hakaret olarak kabul edip tavır takınıyor.

Ekşi, devamında şu tavrı takınıyor:

"Kaldı ki renginin derisi (derisinin rengi olsa gerek BN) *ne olursa olsun, Amerikalının* ***"Amerikalıyım"*** *demesi,* ***"Türkiyeliyim"****in değil,* ***"Türküm"****ün tam karşılığıdır. Çünkü burada Türkçe'nin yapısından kaynaklanan bir deyiş farkı var. O olmasaydı* ***"Amerikanım"*** *denirdi. Nitekim* ***dendiği*** *de oluyor.*

Üçüncüsü... Sayın ***Erdoğan*** *o tarihlerde belki Milli Selamet Partisi gençlik kollarının sorunlarıyla meşgul olduğu için fark etmemiştir ama gerçek şu ki* ***"Türkiyelilik"*** *kavramı 1970'li yıllarda* ***Kürt*** *kökenli bir kısım Türk vatandaşları tarafından* ***"Türk değilim"*** *mesajı vermek için icat edilip kullanıldı Yani* ***Erdoğan****'ın –ve* ***Baykal****'ın– dediği gibi* ***birleştirici*** *bir kavram değil* ***ayırımcı*** *bir kavram olarak dilimizde yerleşti. (...) hele biraz ortalık ısınsın...* ***"Türk'üm"*** *demenin* ***önemini ve değerini*** *de anlatmaya sıra gelir." (3 Eylül 2003 tarihli Hürriyet)*

Kürt ulusal bilincinin gelişmesine paralel olarak kullanılan "Türkiyeliyim" tanımı, kuşkusuz ki ilk kullanıldığı dönemde, Türk olmadığının işaretini vermek için de kullanılmıştır. Bu tanım sorunu çözen bir tanım olmasa da, belli bir kalıbı parçalamanın başlangıcı için bir rol oynamıştır. Evet, bu kavram belli dönemlerde Türk olmama, "Türk'üm demememın" bir aracı olmuştur. İyi de, kötü olan bu mu? Hayır! Kötü ve yanlış olan değişik ulus ve milliyetlerden insanların kendi farklılıklarını özgürce dile getirememeleridir. Yanlış ve kötü olan Türk olmayanların Türk olmaya zorlanması, kendisini öyle ifadeye zorlanmasıdır.

Bu bağlamda ele alındığında Ekşi'nin dediği "Kürt kökenli"lerin Türk olmadıklarını ifade etmek için "Türkiyeliyim" kavramını kullanmaları gayet haklı ve anlaşılırdır. Eğer Türkiye Cumhuriyeti denen devlette burjuva anlamda bile demokrasi olsaydı, Kürt ulusunun ve milli azınlıkların varlığı inkâr edilmeseydi, ben Kürdüm, Lazım, Arabım, Ermeniyim, vb. diyen insanlara baskı-zulüm uygulanmasaydı; kısacası demokrasi olsaydı ve ulusal baskı olmasaydı, o zaman kimse gerçek kimliğini dolaylı ifadelerle dile getirmezdi. "Türkiyeliyim" yerine, Kürdüm, Lazım, Arabım, Ermeniyim, vb. denirdi.

Ama bunu diyemedikleri içindir ki, Türk değilim demenin çaresini coğrafyayı –ki gerçekte Türkiye tanımıyla ifade edilen coğrafya da bellidir: resmi devlet sınırları– ifade etmekte aramışlardır.

Sorgulanması gereken esas şey tabii ki Türkiye'deki faşist, zorba rejimdir, ulusal baskıdır, sömürgeciliktir. Ama kafatasçı-şovenlerin aklına "Türk"lük ve "Türklüğü" koruma dışında bir şey gelmemektedir. Doğaldır da!

Sorunu "anayasal vatandaşlık" temelinde çözmekten yana olan Ertuğrul Özkök ise Ekşi'nin kategorik olarak "Türkiyelilik" kavramına karşı olma tavrına karşın, bu kavramın tartışılmasının önünde engel olmadığını savunmaktadır. Ama Hürriyet gazetesinin logosundaki "Türkiye Türklerindir" cümlesinin çıkarılmasına ne kendisinin ne de Hürriyet'in sahibinin gücünün yeteceğini söylemektedir. Bu bağlamda Özkök de, Türkiye'nin Türklere ait olduğu düşüncesinin savunuculuğunda Ekşi ile aynı konumda olduğunu göstermektedir. Özkök'ün Ekşi ile farklılığı "Türkiyelilik" kavramının tartışılmasını kategorik olarak reddetmemesi, kuyruğuna basılmış gibi havlayan Ekşi gibilerini sükunete davet etmesi ve sorunu "anayasal vatandaşlık" temelinde ele almasıdır.

Ekşi sözkonusu yaklaşımını daha sonraki günlerde de sürdürmüş ve ***"Türk olmayı kendine yakıştıramayanlara (alçaklara) "Türk"lüğü benimsetmenin deveye hendek atlatmaktan zor olduğunu"*** *(11 Eylül)* tespit ederek küfür savurmaya kadar vardırmıştır. Ekşi aslında kendisinin ne kadar şoven kafalı olduğunu ortaya koymaktadır. Devamında da **"Türk"** kelimesiyle bir **"ırk"**tan değil ***"Türk ulusunun bir üyesi olmaktan"*** başka bir şey ifade edilmediğini, Atatürk'ün ***"Ne mutlu Türküm diyene"*** özdeyişinin açıklamalarında milyonlarca defa açıklandığını anlatmaktadır. Tabii ki bu arada, her seferinde, "Türk"ün dışındakilerinin ulusal kimliğini inkâr ettiğini, hepsini Türk ulusunun bir parçası olarak gördüğünü ortaya koymaktadır. "Türkçü" olduğunu gizlemeye bile ihtiyaç duymamaktadır bay Ekşi. Bu yüzden de "Türk" olmayı kendine yakıştıramayanlara "alçaklar" diye küfür etmektedir. Tabii ki Ekşi bu tavrıyla kendisinin "alçak" bile olamayacağını, "çukur" olduğunu da göstermektedir.

Erdoğan gibi "Türkiyelilik" temelinde birliği savunanlar da, üst kimlik alt kimlik tartışmasında "Anayasal vatandaşlığı" savunanlar da, Ekşi gibi "Türkiyelilik" kavramına bile tahammül edemeyen, "Türk"lüğü öne çıkarıp "Türk" olmayı savunanlar da aynı fabrikanın ürünleridir: Türk şovenizminin! Bunların aralarındaki farklar öze değil, detaya ilişkindir.

Türkiye'de yürüyen bu tartışmanın yurtdışına yansımaması mümkün değildi. Yurtdışında "Türklüğün" savunucusu olma esas görevine sahip Büyükelçiler, Konsolosların tavırlarında da benzeri şeyler görüldü.

Somut olarak Almanya'nın Frankfurt kentindeki Kitap Fuarı'nda düzenlenen forumda konuşan yazar Buket Uzuner'in, Türkiye'de "tam Türk" olmadığını ve herkesin bir karışımdan meydana geldiğini söyleyerek herkesin "ben Türkiyeliyim" demesi gerektiğini söylemesi; Frankfurt Başkonsolosu Ali Rıza Çolak'ı kızdırmış! Hürriyet gazetesinin 14 Ekim 2003 tarihli yurtdışı baskısında aktarıldığına göre Ali Rıza Çolak şöyle itiraz etmiştir:

"Dünyanın hiç bir yerinde böyle bir terminoloji yok. Fas kökenli bir insan Fransız vatandaşı olduğunda hiç bir zaman 'Fransalıyım' demez, 'Fransızım' der. 'Almanyalıyım' diyen de yok, 'Almanım' der. Böyle bir terminoloji yok."

Çolak efendi dil terminolojisine katkıda bulunup bizi de aydınlatıyor! Türkçe'de, Konya'lıyım, Adana'lıyım, Ankara'lıyım, Ezine'liyim vb. terminolojiye ne diyor acaba? Ya da etnik kimliğini bilmediği bir turistin nereli olduğunu sorduklarında nasıl bir terminolojiyi devreye sokacak? Türkiye'de Almanyalı, Fransalı, Hollandalı vb. tanımlamalar kullanılmaktadır.

Çolak efendi "Türkiyeli" kavramına itirazda bulunmaya devam ederse, geriye Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu'nun 26.2.1982 tarih ve 1836 sayılı kararı ile okullara tavsiye ettiği imlâ klavuzuna bakmasını, tavsiye etmekten başka bir şey kalmıyor.

Eğer "Türkiyeli" diye bir terminoloji yoksa, Çolak efendi, Türk Dil Kurumu'na başvurup bu tanımlamaları kullananlar hakkında dava açtırmalı ve hepsini de ömür boyu hapse mahkûm ettirmelidir... Türk şovenizmiyle beyinleri şişirilmiş bir toplumda, Ekşı ve Çolak gibilerinin sayısının ne kadar olduğunu da bu sayede öğrenmiş olacağız!

Hepsinin de köküne kibrit suyu!

Ekim 2003 ✗

Maoist Komünist Partisi (MKP) ve ulusal sorun üzerine biraz daha...

Stêrka Bolşewîk'in 22. sayısında MKP'nin ulusal sorunda belli yaklaşımlarını eleştiren bir yazı yayınlandı. Adı geçen yazıda; ulusal sorunun özü, Kuzey Kürdistan'da örgütlenme sorunu, PKK değerlendirmesi konularında MKP'nın yanlış bulduğumuz pozisyonlarını eleştirdik. Bu yazıda da önemli bulduğumuz kimi yanlış pozisyonlarına değineceğiz.

Sınıf Teorisi'nin 1. sayısında; MKP 1. Kongre belgelerinden alındığı belirtilen ve *"Eski Toplum ve Eski Devleti Aşmak; Ama Nasıl?"* başlıklı bir yazı yayınlandı. Burada ele alıp eleştireceğimiz belge, bu yazıdır.

Kürdistan sömürge midir?

MKP'nin ulusal sorun bağlamında tartıştığı bir konu da Kürdistan'ın sömürge olup olmadığıdır. Bu konuda takındığı tavırda MKP sömürgeciliğin ne olduğunu şöyle ifade etmektedir:

"Sömürgecilik, siyasi, askeri ilhakın yanısıra, ekonomik ilhakı da şart koşar." (Sınıf Teorisi, Nisan, Mayıs 2003, Sayı 1, sayfa 59)

Bu yaklaşım kendisini Kürdistan bağlamında şöyle gösteriyor; Kürdıstan siyasi ve askeri olarak ilhak edilmiştir, ama ekonomik olarak ilhak edilemediği için, Kürdistan sömürge değildir.

Her şeyden önce vurgulanması gereken şey, siyasi ve askeri olarak ilhakın varlığı savunulduktan sonra ekonomik ilhakın olmadığını savunmanın yanlış ve saçma bir düşünce olduğudur. Ama MKP'nin böylesi saçmalıkları savunmasının, temel yaklaşımlarına bakıldığında doğal olduğu açıktır.

Temel yaklaşımı oluşturan bu yanlış tezin açıklaması da ekonomik ilhakın gerek Osmanlılar döneminde gerekse de TC döneminde gerçekleşmediği iddiasına dayanmaktadır. Şöyle tavır takınmaktadırlar:

"Osmanlı ekonomik gücü, ilhak ettiklerinden üstün değildir. Üstünlük askeri alandadır. Fethettikleri topraklarda, askeri üstünlüklerini kurdular. Askeri ilhak gerçekleştirebildiler ama ekonomik il-

hakı değil!" (agd. sayfa 60)

Osmanlıların üstünlüğü sadece askeri üstünlük olarak görüldüğü için, bu üstünlüğe bağlı olarak askeri ilhakın gerçekleştirildiği; ama Osmanlının ekonomisi, askeri olarak ilhak ettikleri güçlerden üstün olmadığı için ekonomik ilhakı gerçekleştiremedikleri düşüncesi savunulmaktadır. Bu tespitin kendisi de kuşkusuz ki, somut verilere dayanmamaktadır. Eğer bir imparatorluk şu ya da bu ülkeyi askeri olarak ilhak ve işgal ediyorsa, o ülkenin ekonomisinin esas sahibi ve belirleyicisi de o hakim güçtür. Yani, genel olarak Osmanlı döneminin üretim biçimi feodal yapıya uygun olması bağlamında diğer feodal biçimlere karşı üstün olmaması durumu, ekonomideki egemen gücün ilhakçı, işgalci güç olduğu gerçeğini ortadan kaldırmaz.

Bu basit gerçeği atlayan MKP bu tezini ispatlama amacıyla şunları da savunmaktadır:

"Osmanlı hakimiyeti altındaki Kürdistan'da, yerli bey ve aşiretler temel üretim aracını elinde tutabilmektedir. Yerli halk doğrudan yerleştirilen istilacı kolonilere değil, yerli despotlara angarya çalışma durumundadırlar. Yerel yönetim yerli ağa ve beylerin elindedir. Osmanlı devleti her yıl vergi ve savaşta da asker almaktaydı. Duygusal-hamasi değil, gerçekliğe bilimsel bakılacaksa bu statüye, klasik sömürgecilik denilemez." (agd. sayfa 60)

MKP'nin yaklaşımı, Kuzey Kürdistan-Türkiye devrimci hareketinde 1970'li yıllardan bu yana bir türlü aşılamayan yanlış bir yaklaşımın sürdüğünü göstermektedir. Bunlara göre sömürge olması için "klasik sömürgecilik" gerekmektedir. Bu yaklaşım, kendisine komünist diyen MKP'nin ne kadar tarihin gerisinde kaldığını, gelişmelere diyalektik materyalist yaklaşımla yaklaşmadığını göstermektedir.

Klasik sömürgeciliğin dışına çıkamadıkları için de Osmanlıların Kürdistan'ı yerli bey ve aşiretler aracılığıyla yönetmiş olmasını da Kürdistan'ın sömürge olmadığının önemli bir diğer nedeni olarak gösteriyorlar. Ama yerli bey ve aşiret ağalarının kimin hizmetinde olduğunu, Kürdistan'da kimin iktidar aracı olduğunu sormak bile akıllarına gelmiyor!

Osmanlı devleti, 14-17. yüzyıllar arasında esas olarak askeri güç temelinde fetihlere dayanan merkezi feodal bir devletti. Bu devlette, "tımar sistemi", "kapıkulu ordusu"nun olması, feodal merkezi devletin önemli iki özelliğini oluşturmaktadır.

Tımar sistemi; mülkiyeti saraya, bir sülaleye (Osmanoğulları) onların içinde de en yüksek otorite olan andaki padişaha ait olduğu varsayılan, fethedilmiş toprakların ve bu topraklar üzerinde yaşayıp üreten köylünün (reaya) kullanım hakkının, "savaşlarda yararlılığı görülen" kişilere (sipahi), ya da yerel otorite durumunda olanlara verilmesi biçiminde bir sistemdir. Bu sistemde tımarın kullanım hakkına sahip olan kişi (sipahi), tımarın gelirine göre belirlenen sayıda atlı askeri (cebeli) savaşa hazırlamak ve sefer anında belirtilen yerde orduya katılmak yükümlülüğüne sahipti. Aynı zamanda sipahi belirlenen yıllık vergiyi de devlete vermek zorundaydı.

Osmanlı devletinin Batıya karşı askeri üstünlüğü, batıda kapitalizmin gelişmesi sonucu bir süre sonra gerilemeye

başladı. 17. yüzyılın başlarından itibaren denge Batı lehine değişmeye başladı.

Kürdistan tarihsel olarak İran ve Osmanlı devleti arasında, Çaldıran Savaşı (1514) sonrası, resmi olarak da 1639'daki Kasr-ı Şirin anlaşması ile ikiye bölünmüştür. Kürdistan'ın iki kesiminde de İran ve Osmanlı devleti Kürdistan'ı Kürt beyleri aracılığıyla yönetme durumundadır.

MKP bu durumu sömürge olmamanın nedeni olarak gösteriyor. Sömürgecilikten MKP'nin anladığı gibi sadece "klasik sömürgecilik" anlaşılırsa, o zaman Kürdistan da sömürge olarak görülemez. Ama sömürgecilik sadece klasik sömürgeciliğe indirgenemez. Sömürgeciliğin de çeşitli biçimleri ve evreleri vardır.

"Sömürge politikası ve emperyalizm, kapitalizmin en son aşamasından, hatta kapitalizmden önce de vardı. Kölecilik üstüne kurulu Roma, sömürge politikası izlemiş, emperyalizmi gerçekleştirmişti. Fakat, toplumsal ve ekonomik formasyonlar arasındaki radikal farkları unutan ya da arka plana atan emperyalizm üzerine bütün 'genel' değerlendirmeler, kaçınılmaz olarak, 'Büyük Roma'nın 'Büyük Britanya' ile karşılaştırılması gibi birtakım boş bayağılıklara ve palavralara düşecektir. Zira kapitalizmin önceki evrelerindeki kapitalist sömürge politikası bile, mali sermayenin sömürge politikasından önemli farklılıklar gösterir." (Lenin, Emperyalizm, Kapitalizmin En Yüksek Aşaması, İnter Yayınları, sayfa 85)

Osmanlı devletinin sömürge politikası ile Batıda kapitalist devletlerin sömürge politikası ve emperyalizmin sömürge politikası birbiriyle eşitlenemez. Yapılırsa da bu eşitleme doğru bir eşitleme olmaz.

Sömürgeciliğin çeşitli biçimleri var dedik ve Lenin'den sömürgecilik tarihinin çok eski olduğunu, fakat kapitalizm öncesi sömürge politikaları ile kapitalizmin sömürge politikası ile mali sermayenin sömürge politikalarının arasında önemli farklılıklar olduğunu gördük. Sömürgeciliği kabaca şöyle ayırabiliriz.

Klasik sömürgecilik. Denizaşırı sömürgecilik de denir. Sömürgeci devletle toprak birliğinin olmaması, askeri olarak işgal etmek, ya sömürge valisi aracılığıyla yönetme, ya da yerel uşaklardan bir yönetim aracılığıyla yönetme biçimi. Bu sömürgeciliğe Hindistan örneğini verebiliriz.

İç sömürge. Toprak birliğinin olması. Yani buna komşu olma da diyebiliriz. İlhak ve işgal. Yerel yönetimleri lağvetme, merkezi hükümetin kurumları ile yönetme. Bu tip sömürge de, yerel yönetim organları aracılığıyla yönetimi dıştalamaz. Bu tip sömürgelere Kürdistan'ın dört parçasını, Srilanka'da Tamil bölgesini, Bask örneğini verebiliriz.

Yeni sömürgecilik. Görünüşte siyasi olarak bağımsız, gerçekte askeri, ekonomik, sıyasi olarak emperyalizme bağımlı olma durumu. Birinci emperyalist paylaşım savaşından sonra, gelişmeye başlayan İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra hakim hale gelen sömürgecilik tipi.

Yeni sömürgeciliğe yarısömürge ülkeleri, bağımlı ülkeleri örnek verebiliriz.

Marksizm-Leninizm'in öğretmenleri sömürgecilik üzerine yazdıkları yazılarda, yürüttükleri tartışmalarda, MKP gibi askeri ilhak, ekonomik ilhak vb. ayrımlar yapmamışlardır. Onlar ilhakın olduğu yerde, ilhak ile sömürge olma olgusunu aynı kategoride ele almış, kendi kaderi-

ni tayinin çiğnendiğini ortaya koymuş ve ayrılma hakkını savunarak ilhaka karşı mücadele etmişlerdir.

MKP'ye göre Osmanlı devleti döneminde *"siyasi ve askeri olarak ilhak olan, sömürge olmayan Kürdistan"* acaba TC devleti egemenliği döneminde nasıldır?

"Eskiden de kendisi sermaye ihraç alanı olan Türkiye'nin, Kürdistan'ı siyasi-askeri ilhakını ekonomik ilhakla tamamlaması tabii ki zordu." (sayfa 62)

"Emperyalizm döneminde emperyalist devletler Kürdistan pazarını uşakları Türk komprodor patron ve büyük toprak ağalarına kaptırmayacakları, kaptırmadıkları anlaşılırdı" (sayfa 62)

"Türk egemenleri, Kürdistan'da siyasi ilhakı gerçekleştirmişlerdir. Emperyalizmin desteğinde siyasi ilhakın asıl sahibidirler.

Genel tanımlama ile sömürgecilik siyasi ve ekonomik ilhaktır. Kürdistan'da siyasi ilhakı gerçekleştiren Türk egemenleri, zayıf ekonomik gücü yüzünden ekonomik ilhakla birleştirememiştir." (sayfa 62)

Osmanlı Devleti döneminde;

*"Geri ekonomik gücü yüzünden, hakimiyeti altındaki yerleri, sömürgeleştir"*emeyen, *"Yerel yönetim yerel ağa ve beyler"*in (sayfa 60) elinde olduğu için sömürge olmayan Kürdistan, TC'nin egemenliği döneminde de ilhak olmasına rağmen MKP tarafından sömürge olarak görülmüyor.

Onların yaklaşımına göre, Türk egemenleri ekonomik olarak, Osmanlı devleti gibi zayıftır. TC ekonomik olarak emperyalizme bağımlıdır! Bu bağımlılık sonucu Kürdistan'ı işgal etmiş olmasına rağmen, sömürgeleştirememiştir!! O zaman Kürdistan'da asıl sömürgeci güç kim? Bu soruya yazıda açıkça cevap yoktur. Satır aralarından çıkan sonuç bu gücün emperyalizm olduğudur.

Yarısömürgelerin sömürgesi olur mu?

MKP'nin yaklaşımına bakıldığında bu soruya hayır cevabı vermek gerekiyor. Ama böylesi bir cevap Marksizm-Leninizm bilimi çıkış noktası alındığında yanlış bir cevap olacaktır. Çünkü işçi sınıfının kurtuluşunun yolunu gösteren bu bilim, her somutun kendi içinde, tarihsel gelişmeler gözönüne alınarak incelenmesini talep eder. Ama bu bilimsel yaklaşımdan uzak MKP'den böylesi bir tavrı beklemek boş bir beklenti olacaktır.

Gerçeklerin incelenmesi temelinde değil de, kendi kafalarında oluşturdukları "gerçekler"e karşı çıkamayanlarla(!) polemik içinde şunları savunmaktadırlar:

"Kürdistan'ın Türkiye'nin sömürgesi olduğunu ispatlamak için Troçkizmin bilinen alt emperyalizm teorisine sarıldılar. Yarı-sömürge Türkiye'yi gerçeklere rağmen sosyo-ekonomik-siyasi yapısıyla emperyalizm seviyesine çıkardılar. Bu yanlıştır. Peki emperyalizm döneminde, yarı-sömürgelerin sömürge edinebilmeleri hiçmi mümkün değil diye mutlak bir yaklaşım olabilir mi? Mutlaklaştırma elbette doğru değildir.

Emperyalistler esas çelişkilerin çıkılamaz derinliğinde genel değil, istisna olarak bağımlı devletlerin sömürge edinmelerinin muhtemelliğinden Lenin

de bahseder. Ancak Türkiye açısından böyle bir durum olmamıştır." (sayfa 62)

Türkiye'yi emperyalizmle eşitlemek, genel olarak emperyalist olarak nitelendirmek elbette yanlıştır. Fakat Türkiye bağlamında şunlar da olgudur:

Osmanlı devletinin iç sömürgesi olan Kuzey Kürdistan'ı TC "ayrılmaz vatan toprağı" olarak devralmıştır, Kuzey Kürdistan'ın ilhakı TC tarafından da sürdürülmüştür. Batı Ermenistan TC devletinin işgali altındadır. Kuzey Kıbrıs TC'nin ışgali altındadır. Hatay ilhak edilmiştir. TC açısında Musul ve Kerkük de "milli sınırlar" içinde sayılmaktadır ve TC, Musul ve Kerkük'ü ilhak etme hayalleriyle yanıp tutuşmaktadır.

Sömürgeci TC, Ortadoğu'da, yayılmacı hedefleri olan, verdiğimiz örneklerde de bunu göstermiş olan, emperyalizme bağımlı da olsa, emperyalist yayılmacı siyasete sahip ve bu yönde hedefleri olan bir devlettir. Yayılmacı hedeflerinin olması, TC'nin eşittir ABD emperyalizmi gibı emperyalist bir güç olduğu anlamına gelmez. Olgu TC'nin yayılmacı emellerinin olduğudur. Bu olgunun konulması da yanlış değildir. Bunun da ötesinde, bu genel tavır bilinçte tutularak, Kuzey Kürdistan, Batı Ermenistan, Kuzey Kıbrıs ve Hatay vb.nin somut durumu bağlamında Türkiye'nin evet emperyalist bir güç olduğu da söylenebilir, söylenmelidir de!

Emperyalizm döneminde yarısömürgelerin sömürgesi olamaz şeklinde bir mutlaklaştırmayı doğru görmeyen MKP, Türkiye'yı bunun dışında tutmakta, teorik olarak yarısömürgelerin sömürgesi olabileceğini kabul eder görünmektedir. Türkiye'yi bunun dışında tutmak, aslında TC'nin sömürgeciliğini temize çıkarmaktır.

MKP'nin tersine Lenin, bağımlı ülkelerin sömürge edinmelerinin "muhtemelliğinden" bahsetmez, olgudan yola çıkar ve somutu değerlendirir.

"Büyük devletlerin sahip oldukları sömürgelerin yanına, küçük devletlerin, sömürgelerin mümkün ve olası bir 'yeniden paylaşımı'nın deyim yerindeyse en yakın öznesini oluşturan küçük sömürgelerini koyduk. Bu küçük devletler sömürgelerini ancak, büyük devletler arasında ganimeti paylaşma hususunda anlaşmalarını engelleyen çıkar çatışmaları, sürtüşmeler vs. sayesinde ellerinde tutabilmektedirler. 'Yarı sömürge' devletler, doğanın ve toplumun bütün alanlarında rastlamadığımız geçiş biçimlerine örnek teşkil ederler. Mali sermaye, bütün ekonomik ve uluslararası ilişkilerde öylesine önemli, hatta diyebiliriz ki öylesine tayin edici bir güçtür ki, tam politik bağımsızlığa sahip ülkeleri bile boyunduruk altına alabilir ve almaktadır." (Lenin. Emperyalizm, İnter Yayınları, sayfa 84)

Görüldüğü gibi Lenin; yarısömürgelerin, bağımlı ülkelerin, hatta küçük bir sömürgenin bile sömürgesinin olabileceğini, bunun "muhtemel" olabileceğini değil, olduğunu ortaya koyuyor.

Lenin bu duruma bir kaç örnek verir. Biz bu örneklerden Portekiz örneğini aktaralım.

"Portekiz bağımsız ve egemen bir devlettir, fakat iki yüz yıldır, İspanya Veraset Savaşı'ndan (1700-1714) bu yana, fiilen İngiltere'nin himayesi altındadır. İngiltere, hasımları olan Fransa ve İspanya'ya karşı mücadelesinde kendi

durumunu güçlendirmek için Portekiz'i ve onun sömürgelerini savunmuştur. Bunun karşılığında ticari ayrıcalıklar, Portekiz'e ve sömürgelerine meta ihracı ve özellikle sermaye ihracında daha iyi şartlar, Portekiz limanlarından ve adalarından, telgraf şebekesinden yararlanma imkanı vs. elde etmiştir." (agk. sayfa 89)

Portekiz sömürgeci bir devlet olmasına rağmen, İngiltere'ye bağımlı bir ülkedir. Portekiz örneği teorik bir olasılığı değil, bir olguyu gösteriyor.

İlhak nedir?

Kürdistan'ın ilhak edildiğini ama sömürge olmadığını savunan MKP'ye ilhakın ne olduğunu Lenin'e dayanarak hatırlatalım:

*"İlhak kavramına genellikle 1) şiddet kavramı (zorla ilhak); 2) ulusal yabancı egemenlik kavramı (bir **'yabancı'** bölgenin vs. ilhakı) ve -bazen de- 3) statükonun çiğnenmesi kavramı dahildir."*

*"İstendiği kadar ıkınılıp sıkılınsın şu vargıdan kaçınılamaz; bir ilhak, **ulusun kendi kaderini tayininin çiğnenmesidir,** devlet **sınırlarının halkın iradesine karşın saptanmasıdır."***

(Lenin, Ulusal ve Sömürgesel Ulusal Sorun Üzerine, İnter Yayınları, sayfa, 361, 362)

İlhakın ne olduğu konusunda Lenin bunları tespit etmektedir. Yine aynı Lenin, ulusal sorun sözkonusu olduğunda ezilen uluslarla sömürgeler arasında fark aramanın yanlış olduğunu tespit etmektedir.

MKP ise Kürdistan'ın sömürge olmadığını tespit etmek için ekonomik ilhakın gerçekleşmediği tezini ispatlama çabasındadır.

"Her ilhak sömürge statüsü demek değildir. Sömürge statüsü siyasi ve askeri ilhakın yanısıra ekonomik ilhakı da gerektirir." (agd. sayfa 88)

Bu tezi savunmanın saçmalık olduğunu yukarıda da tespit ettik bir kez daha vurgulayalım. Her ilhak sömürge değildir. Ama her askeri ilhakın olduğu yerde ekonomik ilhak da vardır. Askeri ilhakın olduğu yerde ekonomik ilhakın olmadığına tek bir örnek yoktur.

Ulusun kendi kaderinin tayini çiğnenerek, işgal, ilhak edilen bir bölgenin, bir ülkenin, işgal eden gücün sömürgesi olduğunu söylemek için MKP gibi ayrımlara başvurmak gereksizdir. İlhak edenin ekonomik geriliği, ilhak edilenin ekonomik üstünlüğü, ilhak edilen ülkenin nasıl yönetildiği, sömürge valisi aracılığıyla mı, yoksa yerel beyler aracılığı ile mi vb. tartışmalar işin özünü açıklamaz. Soruna böyle yaklaşmak yanlıştır ve gerçek soruna cevap vermez.

MKP sömürgeciliğin tek bir biçiminin değil, çeşitli biçimlerinin olabileceğini kavramamakta, sömürgecilikten sadece klasik sömürgeciliği anlamaktadır. Kürdistan'ın durumu klasik sömürgeciliğe uymadığı için, sömürge olmadığını ispatlama çabası içinde yanlış üstüne yanlış yapmaktadır.

Kuzey Kürdistan-Türkiye'de devrimci hareket 1970'li, 1980'li yıllarda Kürdistan'ın statüsü üzerine yoğun tartışmalar yürüttü. Kürdistan sömürge mi, ezilen bağımlı ulus mu? ikilemi içine sıkıştırılarak tartışma yürütüldü. Ayrı örgütlenmeyi savunanlar Kürdistan'ı sömürge gördü. Birleşik örgütlenmeyi savunanlar

sömürge tezini reddetti.

Aynı tartışmayı MKP de yürütüyor. Tavırları şöyledir:

"Ezilen ulus burjuva milliyetçiliği, 'sömürgecilik' tezini, uluslara göre örgütlenme, otonomi, ulusal devlet anlayışlarına gerekçe yapmışlardır. Ezilen bağımlı ulus tezini de bazıları, Kürt meselesine kayıtsız hatta sosyal şoven tutumların, çizgilerin gerekçesi haline getirmişlerdir. Kürdistan'ın statüsünün ne olduğundan zıyade, burada temel mesele, burjuva milliyetçi sosyal şoven yanlış çizgilerdi. Sömürge tezi ayrı örgütlenmenin, burjuva ulusal bayrağın, diğeri de sosyal şovenizmin gerekçesi olamaz. Problem yanlış çizgidedir." (agd. sayfa 63)

MKP Kürdistan'ın statüsünden zıyade, temel meseleyi çizgi meselesi olarak görüyor. Sömürge mi, ezilen bağımlı ulus mu? tartışmasını doğru bulmayan, problemi yanlış çizgide bulan MKP ne yapıyor? Kocaman bir hiç!

Kuzey Kürdistan'da bölge örgütlenmesi "inceltilmiş milliyetçilik" adı altında reddediliyor. Ulusal sorunda Türkiye bakış açısı korunuyor. Ulusların kendi kaderini tayın hakkının savunulmasının her şeyin ilacı olduğu sanılıyor.

Lenin "Marksizmin Bir Karikatürü ve Emperyalist Ekonomizm" üzerine adlı kitabında, P. Kiyevski ile yürüttüğü tartışmada şu tavrı takınmaktadır:

*"Öyle anlaşılıyor ki P. Kiyevski 'Sömürgelerden defolun' şiarını bazı Alman ve Hollandalı Marksistlerin ardından öylesine **tekrarladı** ve bu şiarın sadece teorik içeriği ve önemi üzerine değil, Rusya'nın somut özelliği üzerine de düşünmedi. Bir Hollandalı veya Alman Marksistinin kendini 'Sömürgelerden defolun' şiarıyla sınırlaması bir ölçüye kadar affedilebilir, çünkü birincisi, **Batı** Avrupa ülkelerinin çoğunluğu için, bir ulusun ezilmesinin **tipik** örneği, sömürgelerin ezilmesidir ve ikincisi, Batı Avrupa ülkelerinde 'sömürge' kavramı özellikle açık, anlaşılır ve pratik hayatta kökleşmiştir*

*Ya Rusya'da? Rusya'nın özelliği tam da, **'bizim'** 'sömürgeler'imiz ile 'bizim' ezilen uluslarımız arasındaki farkın belirsiz, soyut ve pratik hayatta kökleşmemiş olmasıdır!*

*Örneğin Almanca yazan bir Marksistin Rusya'nın **bu** özelliğini unutmuş olması ne kadar affedilebilirse, P. Kiyevski o kadar az affedilebilir. Sadece **tekrarlamayan, düşünmek** de isteyen bir Rus sosyalisti için, Rusya ile ilgili olarak ezilen uluslarla sömürgeler arasında herhangi bir önemli ayrım yapmaya kalkmanın özellikle saçma olacağının açık olması gerekirdi."*

(Lenin, Ulusal ve Sömürgesel Ulusal Sorun Üzerine, sayfa 453)

Kuzey Kürdıstan sömürge mi, ezilen bağımlı ulus mu? ülke mi? tartışması eğer içerik doğru konulmazsa kavram tartışması olarak yürür. Lenin'in dediği gibi ikısının arasına özsel bir ayrım çekmek de saçmadır.

Kuzey Kürdistan'da örgütlenme perspektifini doğru koyarsanız, kısaca Kuzey Kürdistan'da tüm ulus ve millıyetlerden işçi ve emekçileri bir partide örgütleme –Türkiye partisi değil– düşüncesini savunursanız, Kuzey Kürdistan'ın statüsünü nasıl gördüğünüz fazla önemli değildir. Kimileri açısından bu sorundaki kafa karışıklığı henüz aşılmış

değildir. Kimileri –bunların içinde MKP'de var– sömürge dendi mi eşittir ayrı örgütlenmenin olacağını, ayrı devrimin gündemde olacağını sanıyorlar. Kavranması gerekense komünistler örgütlenme için verili devlet sınırlarını temel alır. Düşmanın bir olması birleşik devrimi gerektirir. Bu devlet sınırları içinde işgal edilmiş, sömürgeleştirilmiş bölgeler, ülkeler varsa, oralarda o ülke ve bölgelerın ulusal özelliklerini gözönüne alan ayrı parti örgütlenmesini savunurlar. Komünistler ulusal örgütlenmeyi değil, bölge, ülke örgütlenmesini savunur. Bir ülkede yaşayan tüm ulus ve milliyetlerden işçi ve emekçileri bir partıde örgütlemeyi savunur. Bölgelerin, ülkelerin partilerinin birliğini, birleşik, merkezi partiyi savunurlar.

Ulusal sorun bağlamında da, özellikle egemen ulustan komünistler, devrımciler mücadelenin esas olarak Türk egemenliğine, şovenizmine karşı yürütülmesi gerektiği bilinciyle tüm ezilen ulus ve milliyetlerin özgürlüğünü, eşitliğini savunmalıdır. Bu da kendisini ezilen ulusa (Kürt ulusuna) ayrı devlet kurma hakkı ve tüm milli azınlıklara tam hak eşitliği düşüncesini savunmada ifade etmektedir.

Kısaca aktardığımız bu perspektifi savunan bir yapılanmanın sömürge mi, değil mi, ezilen bağımlı ulus mu, değil mi tartışması belirleyici değildır. Öyle ya da böyle görevlerde değişen birşey olmaz. Bu anlamda arada özsel bir fark yoktur.

Kürdistan'ın statüsü ile ilgili olarak da kısaca şunları vurgulayalım.

Kapitalizmin –Batı Avrupa ülkeleriyle karşılaştırıldığında– Osmanlı devletinde geç gelişmesi sonucu, Kürt ulusu uluslaşma sürecinin henüz başlarında iken, kemalistlerin İngiliz, Fransız emperyalistleri ile anlaşmaları sonucu Kürdistan Lozan Antlaşması ile dört parçaya bölündü. Böylece Kürdıstan'ın daha önce İran ve Osmanlı devlet sınırları içında ıkıye bölünmüşlüğü, Lozan ile dörde –İran, Türkiye, Irak, Suriye– bölünmüşlüğe dönüştü. Kürt ulusunun birleşik ulus olarak toprak birliği emperyalist zor ile daha fazla parçaya bölündü. Toprak birliği ortadan kalktığı için, artık tüm ulus için de yekpare bir ıktisadi yaşantı birliğinden de bahsedilemezdi. Dörde parçalanan Kürdistan'ın her parçası, hangi ülke tarafından ilhak edildi ise, o parça egemen olan devletin iktısadi yaşantı birliğinin parçası, o devletin iç sömürgesi oldu.

Çözüm bölgesel özerklik mi?

MKP bu konuda şunları savunmaktadır:

"Milli meselenin çözümünde, devrimci proletaryanın planı, bölgesel özerkliktir. Proletarya iktidarındaki bölgesel özerklik nedir? Öncelikle belirtelim ki; proletarya iktidarı yani devleti, ulusal değil sınıfsaldır. Her milliyetten işçi ve emekçilerin devletidir. Devletin merkezinde bir ulus, bir ulus lehine imtiyaz yoktur, olamaz, olmamalıdır. Ana ve çeper, ya da üst-alt, merkez-bölge biçiminde ulusları bölmek eşitsizliği, gerçek proletarya iktidarı ile bağdaşmaz. Bölgesel özerklik, Lenin yoldaşın da deyimiyle ***"belirleyici başka esasların yanısıra ulus esasını da dikkate alarak saptanacak bölgeler için geniş***

tabanlı bir özyönetim ve özerklik" *(Ulusal Sorun ve Ulusal Kurtuluş Savaşları. Sol yayınları Sf. 90 abç) planıdır." (agd. sayfa 74)*

MKP'nin devrimden sonra, milli meselenin çözümü için planı bölgesel özerkliktir. Bu plan kendi başına ele alındığında yanlış bir plan da değildir. İbrahim yoldaş da demokratik halk diktatörlüğü sisteminde bölgesel özerkliği savunur. Ama ulusal sorunun çözümünde marksist-leninistlerin sadece bölgesel özerklik planı yoktur.

Rusya'da Bolşevikler, ulusal sorunun çözümünde programatik olarak 1917'ye dek bölgesel özerkliği savunmuşlardır. Onlar yer yer federasyon biçimindeki bir çözüme karşı çıkmalarına rağmen, merkezi iktidarı ele geçirdikten sonra, Sovyetler Birliği'nin kurulması aşamasında federatif bir devlet yapılanmasına gittiler. Çünkü onlar ezilen ulusların özgürlüğü ilkesine uygun davranıyorlardı ve somut olarak da bölgesel özerkliğin tüm durumlara cevap verecek bir çözüm olmadığını görüyorlardı. Ulusların özgür birliğini, giderek kaynaşmasını ve evet sonuç olarak uluslaın ortadan kalkacağı hedefe yürümek için değişik yollara başvurmaktan kaçınmadılar Bölgesel özerklikten birlik cumhuriyetlerine kadar değişik çözüm yollarını denediler, uyguladılar. Rusya Bolşevikleri devrim öncesinde bölgesel özerkliği savunup federasyona karşı çıktıklarında da esas düşünce olarak, federasyonun iki eşit güç tarafında mümkün olacağı, eşitsizler arasında olmayacağını savunuyorlardı. Sözkonusu eşitsizlik ortadan kalktığında federasyonu da savundular ve uyguladılar.

MKP'nin ise önünde, Dünya Komünist Hareketi'nin geçmişteki deneyleri var. Bu deneylere rağmen MKP devrimden sonrası için bölgesel özerkliği tek çözüm yolu olarak savunmaktadır. Bunu savunan MKP devrim öncesi için bu görüşünün gerekliliklerini yerine getiriyor mu?

Rusya'da ulusal sorunda bölgesel özerkliği savunan Bolşevikler, ezilen ulusların olduğu bölgelerde, ülkelerde ayrı bölge, ülke partisini savunuyorlardı. Sadece savunmakla da kalmıyorlardı, ulusal bölgelerde bu partileri de yaratıyorlardı. Bu ülke partilerinin birliğini RSDİP oluşturuyordu.

MKP ise bölgesel özerkliğin mantıki sonucu olan bölge, Kuzey Kürdistan örgütlenmesini reddediyor. Kuzey Kürdistan'a özgün örgütlenmenin sınıfsal temelde olabileceğini anlayamıyorlar. Çünkü akıllarına, Kuzey Kürdistan örgütlenmesi denince, sadece Kürt örgütlenmesi geliyor! Eh, sınıfsal temelde örgütlenmek gerekiyorsa, bu ulusal temeldeki örgütlenmeyi reddetmek gerekir! Kafaları böyle çalışıyor! MKP Kuzey Kürdistan'da ortak örgütlenme adına Türkiye partisi olarak örgütlenmeyi savunuyor. Türk milliyetçisi, sosyal şovenizm, Türkiye bakış açısı olarak adlandırdığımız tavır tam da budur.

Bilimsel olarak mesele incelendiğinde, Kürdistan'ın iç sömürge olduğunu görmemek için insanın siyasi kör olması gerekiyor. Türkiye merkezli bakış açısı, sosyal şovenizmin etkileri, ulusal sorunda doğruları görmeyi engelliyor. MKP soruna Türkiye penceresinden bakıyor!

Ağustos 2003 ✘

Kürdistanlı kadınların gündeminde yine devlet terörüne karşı mücadele var!

Faşist Türk devletinin barbarlıkları ve ikiyüzlülüğü her gün yeniden ve yeniden ortaya çıkıyor.

Bosna-Hersek'te bir savaş yöntemi olarak kadınlara uygulanan tecavüz sözkonusu olduğunda elindeki tüm imkânlarla çığırtkanlık yapan, kadınları koruma pozlarına bürünen faşist Türk devletinin bu konuda bizzat kendi sicilinin kabarık olduğu artık gün gibi ortadadır.

Faşist Türk devletinin erkek egemen faşist ideolojiye sarılanlardan hiç de geri kalan yanı yoktur. Faşist Türk devleti de Kuzey Kürdistan'da Kürt ulusuna karşı yürüttüğü savaşta kadınlara yönelik cinsel taciz ve tecavüzü bir savaş yöntemi olarak uygulayagelmiştir. Kadınlara yönelik taciz ve tecavüzün tek tek asker-polis ve korucuların "taşkınlıkları" değil, devletin sistemli terör politikasının ürünü olduğu son olarak Şükran Esen davasında kanıtlanmaktadır.

Mardinli Şükran Esen faşist Türk ordusunun askerleri tarafından ilk kez tecavüze uğradığında henüz 21 yaşındaymış. 1993 Kasım'ında Mardin'in Derik İlçesi'ne bağlı Çayköyü'nde Jandarma Karakolu'nda Jandarmalar tarafından gözaltına alınmış ve 7 günlük gözaltı boyunca sopa ve elle olmak üzere 2 kez tecavüze uğramış. 1994 yılında yeniden iki defa gözaltına alınmış ve her seferinde yine subay ve askerlerin ağır işkence, taciz ve tecavüzlerine maruz kalmış.

Serbest bırakıldıktan sonra hastaneye kaldırılan ve uzun süre tedavi gören Şükran Esen, kendisine uygulanan tecavüz hakkında ne annesine ne de

doktorlara konuşmuş. Bir taraftan kendisine verilen gözdağı ve diğer taraftan da kendilerine yapılanlardan dolayı duyduğu utançla bu vahşi işkenceyi gizlemiş ve unutmaya çalışmış. Unutulabilir mi? Unutamamış tabii ki... Kendisine ve ailesine yapılan baskılardan kaçarak 1997'de Almanya'ya gittiğinde psikolojik tedavi de görmüş... Ve sonunda patlak vermiş; ailesinin dahi bilmediği tecavüz olayını Eren Keskin'in Almanya'nın Bochum kentinde yaptığı bir toplantıda "Ben artık dayanamayacağım"... diyerek anlatmaya başlamış. Şükran Esen, bu olaydan sonra cesaret bulmuş ve kendisine yapılanları sineye çekme yerine, hesap sorma yönünde adım atmış. 1998'de Cinsel Taciz ve Tecavüze Karşı Hukuki Yardım Projesine başvurarak faşist Türk devletinin Mardin'e bağlı Jandarma Karakollarında görevli 341'i er ve 64'ü rütbeli olmak üzere toplam 405 asker hakkında dava açmış. 1998 yılında açılan dava 1999 yılında "takipsizlik kararı" ile kapatılmaya çalışılmış. Şükran Esen'in ve Gözaltında Tecavüze Karşı Hukuki Yardım Projesi avukatlarının yılmadan davanın peşini sürdürmesi sonucu 4 yıl sonra 10 Ekim 2003'te ilk duruşma gündeme geldi. Tahmin edildiği gibi faşist Türk devletinin mahkemeleri, davayı düşürmek için ellerinden geleni yapmaya çalışıyorlar. Örneğin, Ş. Esen'in avukatına verilen vekaletin Almanya'dan yapılmış olmasını gerekçe gösterip duruşmayı erteliyorlar. Başka türlüsü de zaten beklenemezdi!! Bu olayda gayet açık olarak suçlu faşist Türk devletinin kendisidir ve bu devletten kendi eliyle uyguladığı cinsel terörün hesabını sormasi tabii ki beklenemez. Buna rağmen, Ş. Esen'in ve onu destekleyen projenin suçlulardan hesap sorulması için açtığı dava faşist Türk devletinin teşhiri açısından önemlidir. Salt bu da değil. Gülbahar Gündüz, Şükran Esen ve onlar gibi susmayan, konuşan kadınlar devletin cinsel terörüne karşı mücadelede çok önemli bir rol oynamaktadırlar. Her alanda olduğu gibi, bu alanda da geçerli olan şudur: Sineye çekmek ve susmak tecavüzcülerin işine yaramaktadır.

Faşist Türk devleti bilinçli ve sistemli bir sindirme yöntemi, savaş yöntemi olarak gözaltında taciz ve tecavüzü uygularken, buna karşı mücadele edenleri susturmak için de her türlü yönteme başvuruyor. Örneğin, Gözaltında Projesi'nin avukatlarından Eren Keskin devletin uyguladığı bu savaş yöntemlerini açığa vurduğu için cezalandırıldı ve bir yıllığına mesleğinden uzaklaştırıldı. Şükran Esen, verdiği ifadesinde ilk defa Avukat Eren Keskin'e açılabildiğini söylüyor. Kendisine yapılanların hesabını sorma noktasına geldiğinde de Avukat Eren Keskin'e başvuruyor. Davanın açılmasında büyük payı olan Av. Eren Keskin, kendisine verilen ceza nedeniyle ilk duruşmada dava avukatı olarak görev yapamıyor! Bütün bunlar da devletin yıldırma-sindirme siyasetinin bir parçası olarak gündeme geliyor. Fakat şurası kesin: Artık tabu kırıldı! Geriye dönüş yok! Susmayacağız! Erkek egemen faşist Türk devletinin bizi sindirmesine-susturmasına izin vermeyeceğiz. Örgütlülüğümüz ve dayanışmamızla gözaltında taciz ve tecavüzlerin hesabını soracağız!

Ekim 2003 ✘

Emine Laval recm edilmekten kurtuldu. Ya diğer kadınlar?

Emine Laval'ın adını duymayan kalmadı. Emine, Nijerya'da evlilik dışı çocuk yaptığı gerekçesiyle taşlanarak ölüme mahkum edilen genç bir kadın. Emine şeriat yasalarının hükmettiği bir ülkede yaşadığı için "şanssız" bir kadın... Ancak dünya kamuoyunun, özellikle de kadın örgütlerinin mücadelesiyle ölümden döndüğü için de "şanslı" bir kadın. Tabii ki, sorunu şans ya da şanssızlık olarak tartışmak istemiyoruz. Fakat bir soruna dikkat çekmek istiyoruz.

Recm cezasına çarptırılan Emine Laval'ın dünya kamuoyunun baskılarıyla ölümden kurtulmasını bu konuda angaje olan tüm örgütler, öncelikle de kadın örgütleri büyük bir başarı olarak kutluyorlar. Biz de seviniyoruz tabii ki Emine Laval'ın ölümden kurtuluşuna... Ama buruk bir sevinç bu, çünkü ya diğer kadınlar? Emine Laval kurtuldu ama, Nijerya'da ve dünyanın daha bir dizi yerinde şeriat yasaları gündemde. Şeriat yasalarının geçerli olmadığı düşünülen Kuzey Kürdistan'da da "namus temizleme" adına recm'in başka biçimleri uygulanmaktadır.

Esas mesele başta şeriat yasaları olmak üzere, kadınları baskı ve sömürüye maruz bırakan tüm erkek egemen yasaların kaldırılması ve erkek egemen yaklaşımın yazılı olmayan ama uygulanan yasalarına son verilmesi için mücadeledir. Dünya kamuoyu Emine Laval'ın şahsında kadın düşmanı bir uygulamaya karşı tepkisini getirmiş ve dayanışmasını göstermiştir. Ancak, şeriat yasaları altında yaşamak zorunda kalan yüzbinlerce kadını gözönüne getirdiğimizde alınan sonuç çok fazla şey ifade etmemektedir.

Evet Emine Laval kurtuldu, ama ya taşlanarak öldürülen dığer kadınlar?

Ekim 2003 ✘

80 yıl halklar hapishanesi: TC!

Kuruluşundan itibaren Kuzey Kürdistan, Batı Ermenistan gibi başka ülkelerin parçası olan bölgelerin işgali ve ilhakı; Kürt ulusu ve sayısı onlarca hesaplanan milli azınlıkların varlığının inkârı temelinde kurulan ve kelimenin gerçek anlamında bir halklar hapishanesi olan Türkiye Cumhuriyeti'nin 80. yıldönümü, değişik etkinliklerle kutlanıyor.

Türk hakim sınıfları, Cumhuriyetin 80. yılında da, her zamanki gibi kitlelerin beynini, *"bir Türk dünyaya bedeldir", "Ne mutlu Türküm diyene"* vb. söylemlerle yıkamaya çalışıyor... Atatürk'ün faziletleri anlatılmakla bitirilemiyor! Devlet televizyonu olan TRT, günde sayısız kez, *"Dünya Düşünürleri Gözüyle Atatürk ve Cumhuriyet"* adlı belgeselden, örneğin Gorbaçov gibi dünyaca tanınmış kişilerin Atatürk'ü değerlendiren, onu öven tavırlarını yayınlamakta, diğer reklam ajanslarına şans tanımamakta... İstanbul belediyeleri birleşerek "40 gün 40 gece Cumhuriyet kutlamaları" örgütlemekte...

Türkiye Cumhuriyeti denen devletin resmi sınırları içinde yaşayan herkesin –Lozan'da dini azınlık olarak varlığı kabul edilen Rum-Ermeni-Museviler dışında hepimizin– Türk olduğu masalları anlatılıyor ve *"vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğü"* yeniden ve yeniden beyinlere yerleştirilmeye çalışılıyor...

80 yıllık cumhuriyet tarihinin, 80 yıllık halklar hapishanesi tarihi olduğunu görmek için 1923'ten bugüne kadar olanları tek tek ortaya koymaya gerek bile yok. Bu halklar hapishanesinde, Türk milleti dışındaki millet ve milli azınlıkların varlığı sürekli inkâr edilmiş, hâlâ da inkâr edilmektedir.

Cumhuriyetin kuruluşundan önce gerçekleşen Ermeni soykırımının suçlu ve sorumluları –Atatürk gibileri– bu devletin kurucularındandır. Koçgiri İsyanı yine Ankara hükümeti tarafından, doğrudan Atatürk'ün emirleriyle kanla bastırılmıştır.

İkinci Dünya Savaşı'na kadarki süreçte onlarca isyanın bastırılması ve sürgün (tenkil) harekâtlarıyla onbinlerce insan katledilmiş, yüzbinleri bulan sayıda insan yerinden yurdundan sürgün edilmiştir. Bu dönemde milli isyanların bastırılmasıyla birlikte milli mücadelenin üzeri betonlanmış, Türk olmayanlar zoraki asimilasyona, Türkleştirme siyasetine tabi kılınmıştır.

1970'li yıllarda gelişmeye başlayan devrimci hareket 25-30 yıllık sessizlik sürecine son vermiş ve Kuzey Kürdistan'daki ulusal mücadelenin gelişmesine de yol açmıştır. Bu mücadele 12 Eylül 1980'de faşist askeri cuntanın iktidara el koymasıyla engellenmeye çalışılmıştır. 1984'te PKK'nin silahlı mücadele başlatmasıyla, Kürt ulusunun Kuzey Kürdistan'daki mücadelesi, tarihinin en geniş tabanlı mücadelesi halini aldı.

Türk hakim sınıflarının tankla, topla, uçakla... kısacası tüm silahlarla saldırıya geçtiği ve yıllarca "düşük seviyede" bir savaş yürüttüğü dönem, binlerce yerleşim alanının yakılıp yıkılması, mil-

yonlarca insanın yerinden, yurdundan sürgün edilmesi; faili (belli) meçhul cinayetlerin yaşandığı, gıda ambargolarının uygulandığı, ağaç kesip orman yakmaların gündemde olduğu; ve binlerce insanın katledildiği dönemdi.

Bu dönem, Abdullah Öcalan'ın esir alınması ve PKK'nin silahlı mücadeleye son vermesiyle şimdilik son bulmuş durumda. Ama faşist, sömürgeci Türk devletinin ulusal baskısı, zulmü –tüm AB'ye uyum yasalarına rağmen– varlığını sürdürüyor!

Örneğin, AB'ye "uyum yasaları"nda Türkçe dışındaki dillerin öğrenilmesi, öğretilmesi –anadilde eğitim hâlâ mümkün değil– serbest bırakılmış. Kâğıt üzerinde böyle! Ama iş pratiğe geldi mi değişiyor! Seçmeli ders olarak Kürtçe öğrenmek isteyen öğrenciler, okullardan uzaklaştırıldı, tutuklandı, takibata uğradı...

Kürtçe kurs vermek isteyenlere de her seferinde bir başka engel çıkarılmaktadır. Bunun şimdilik son örneği, Batman'da yaşandı. Batmanlı bir vatandaş, *"Kürt Dili Öğretim Kursu"* için altı sınıflık bir eğitim binasını hazır hale getirir. Sıra izin almaya gelince, kendisine verilen cevap, "derslik kapılarının standartlara" uymadığı ve bu nedenle de izin verilmediğidir. Bu cevap üzerine 85 cm. genişliğinde olan kapılar 90 cm.ye genişletilerek bu engel ortadan kaldırılmaya çalışılıyor. Ondan sonra da kapıların çok geniş olduğu nedeniyle izin verilmeyeceği söylenirse hiç şaşmayın! Burası Türkiye!

Evet, çok kısa özetlediğimiz 80 yıl cumhuriyet tarihinin ulusal meselede durumu böyledir. Bu tarih, bize burjuvazinin egemenliği ve kapitalist sistem varlığını sürdürdükçe ezilenlerin kurtuluşunun mümkün olmadığını gösteriyor.

Bu halklar hapishanesi, değişik ulus ve milliyetlerden işçi ve emekçilerin birliği ve ortak mücadelesi temelinde yıkılmadıkça; sosyalizme giden yolu açacak olan işçi-köylü devrimci diktatörlüğü kurulmadıkça işçilere, köylülere, ezilen ulus ve milliyetlere kurtuluş yoktur!

Görev bu sömürgeci, faşist devleti yıkmak için devrim mücadelesini yükseltmek, sosyalizme yürümektir!

Özgür halkların birlik cumhuriyeti: SSCB!

Türk hakim sınıfları cumhuriyetlerinin 80. yılını kutlayadursun, biz işçi ve emekçiler insanlık tarihinde bir dönüm noktasını oluşturan, "büyük insanlığın" kurtuluşu yolunda "buzu kıran" ve dünya burjuvazisinin hâlâ korkulu rüya görmesine yol açan Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin 86. yıldönümünü kutluyoruz. Büyük Sosyalist Ekim Devrimi dünyanın tüm işçi ve emekçilerine, ezilen halklarına kurtuluş yolunu gösteriyor

Ekim Devrimi, Çarlık Rusyası'nda değişik ulus ve milliyetlerden halkların birbirlerine karşı sistemli bir biçimde kışkırtılması siyasetine; ezilen uluslar üzerinde kıyım ve pogromlara, halkların köleliği siyasetine; Şubat Devrimi ertesinde iktidara gelen burjuvazinin sahtekârlığına, ulusal çatışmaları körüklemesi ve halklar arasında güvensizlik yaratma siyasetine son vererek değişik ulus ve

milliyetlerden işçi ve emekçilerin karşılıklı güveninin yolunu açmıştır.

Ulusal baskıyı "bir vuruşta" ortadan kaldıran Ekim Devrimi, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin (SSCB) 30 Aralık 1922'de değişik ulus ve milliyetlerin özgür iradeleri ve birliği temelinde kurulmasıyla taçlanmıştır.

Ekım Devrımi'nin 86. yıldönümünü kutladığımız bugün, özgür halkların birlik cumhuriyeti SSCB'nin adı bile yok.

"Büyük insanlığın" kurtuluşu yolunda 1917'de başlayan yürüyüş, 1956'da modern revizyonizmin iktidara bütünüyle hakim olmasıyla durdurulmuştur.

Dünya burjuvazisi bu durumu, biz emekçilere sosyalizmi yaşama imkânı olmayan bir sistem olarak göstermek için kullanıyor. Onlara göre kapitalist sistem tek seçenektir! Ama tüm çabaları boşuna! Ekim Devrimi 86. yılında da kurtuluş yolunu gösteriyor!

Lenin'in dediği gibi:

"Ne kadar zamanda, ne zaman, hangi ulusun proleterleri bu eseri sonuna vardırırlar, bunun önemi yok. Önemli olan, buzun kırılmış, yolun açılmış ve gösterilmiş olmasıdır." (Lenin, "Ekim Devriminin Dördüncü Yıldönümü" başlıklı konuşmasından.)

Evet, Ekim Devrimi buzu kırmış yolu göstermiştir! Önemli olan budur! Ekım Devrimi'nin açmış olduğu yol bizim yolumuz, kazanımları kazanımlarımızdır.

Büyük Sosyalist Ekim Devrımi'nın 86. yıldönümü vesilesiyle aşağıda, Ekim Devrimi'nin ezilen ulus ve milliyetlere sağladığı özgürlüğe, kazanımlara bir örnek olarak, 1931'de "Sowjetkultur im Aufbau" (İnşa Halindeki Sovyet Kültürü) adlı dergide "Çingeneler"le ilgili yayınlanan bir yazıyı –Almanca'dan tercüme ettiğimiz bir yazıyı– yayınlıyoruz.

ÇİNGENELER YENİ YOLDA

A. Schach

Onbeşinci yüzyıl başlarında (1417) Çingeneler Batı Avrupa'da görülmeye başlar. XVIII. yüzyılın ortasında tüm Rusya'ya yayılırlar. Şu anda Sovyetler Birliği toprakları üzerinde 61 239 Çingene yaşamaktadır.

Çıngenelerin çoğu dağınık bir şekilde Sovyetler Birliği'nin köylerinde ve sadece 12 825'i kentlerde yaşamaktadır. Kentli Çingeneler yaşam itıbariyle göçebe kardeşlerinden önemli ölçüde ayrılmaktadır.

Büyük kentlerde yaşayan Çingenelerin bir kısmı devrimden önceki dönemde eğlence yerlerinin korolarında iş bulmuştu. Kentli Çingenelerin diğer kısmı at satıcılığıyla uğraşıyordu. Kocaları at satıcılığı yapan kadınlar gece geç vakitlere

kadar falcılık ve dilencilik yapardı.

Göçebe Çingenelerin ekonomik durumu önemli ölçüde daha kötüydü. Her türlü daimi geçim kaynağından yoksun oldukları için tam bir dilenci hayatı sürerlerdi ve tamamen Çingene kampındaki güçlü tüccara bağımlıydılar.

Sovyet rejimi altında Çingene göçebeler arasında çalışma başladı. Birlik Merkez Yürütme Komitesi'nin 1 Ekim 1926 tarihli talimatıyla onlara tarımla uğraşmaları için her türlü imkân verildi. Yerleşmeye hazır tüm Çingeneler yerel tarım organlarından toprak, hayvan ve gerekli envanteri alabilirler.

Şu anda Sovyetler Birliği toprakları üzerinde bir dizi Çingene kolhozu vardır, Orenburg bölgesi Pokrovski reyonunda "Novaya Zarya" kolhozu, Kuzey Kafkasya'daki "Lebedovo" kolhozu 180 Çingene hanesini kapsar, Smolensk bölgesinde "Svoboda", Grinev reyonunda "Oktyabr". Yeni-Torjok'taki sovhoz 60 aileyı kapsar. Kuzey Kafkasya'daki "Krazniy Şater" kolhozunda 500'ü aşkın Çingene vardır. "Doly Çergon" kolhozu 170 haneyi kapsar. Don Bölgesinde 500 Çingene kolhozdadır, bazıları Komünist Gençlik Birliği üyesidir.

Minsk reyonunda, Saporojye ve Vitebsk reyonlarında kolhozlar örgütlenmiştir; bir kısmı Harkov civarında bulunur, Saratov reyonunda da küçük bir kolhoz vardır Velikiye Luki şehrinde 100 Çingene kolhoza üyedir.

Çingene kolhozlarının teftişi, Çingeneleri üretici çalışma için tamamen yeteneksiz sayanların görüşünün mutlak surette yanlış olduğunu doğrulamıştır.

Göçebe Çingenelerde yerleşikliğe doğru bir itki gözlemlenirken, kentteki Çingenelerin çoğu üretici çalışmaya geçmektedir. Şu anda "Amo", "Şarikopocipnik" tesislerinde ve daha bir dizi girişimde Çingeneler çalışmaktadır.

Türkistan'da "Turkşolk"un bazı fabrikalarında Çingeneler üretime katılmaktadır.

Kendi ulusal üretim birimlerini yaratma çabası kendini Çingene kooperatiflerinin kurulmasında gösterdi. Sadece Moskova'da üç işçi kooperatifi vardır, bunlardan ikisi Moskovalı Çingeneler tarafından örgütlenmiştir, üçüncüsü ise sadece Romanya'dan buraya göçmüş Çingenelerden müteşekkildir. Yaklaşık 300 kişi işletmelerde işçi kooperatiflerinde birleşmişlerdir, devlete ait fabrikalardaki ve tesislerdeki Çingene sayısı ise yaklaşık 500'dür. Nişasta fabrikasında çivitleme, nişasta, kahve ve Hint irmiği bölümleri gibi bazı bağımsız bölümleri olan ilk iki işçi kooperatifi, Moskova Kooperatifler Birliği'ne dahildir. Üç vardiya halinde kesintisiz çalışma, kapsamlı yarışma ve Hücum çalışması, Çingenelerin hiçbir üretici çalışmaya yetenekli olmadığı görüşünü kategorik olarak yalanlamaktadır.

Çingenelerin göçebelikten yerleşikliğe geçişi beş yıllık planın sonunda tamamlanmış olmalıdır. Çingene ekonomisinin temellerinin yeniden inşasıyla birlikte şu anda kültürel inşa da gelişmektedir. Çarlık Rusya'sında okumayazma bilmeyenlerin oranı neredeyse %100 idi. Fakat tüm sosyalist cumhuriyeti kaplamış olan kültürel inşa, Çingeneleri de görmezlikten gelmemiştir. Günümüzde artık Çingenelerin "ulusal"

okulları var. Moskova'da ilk dereceli üç okul Çingenelere hizmet veriyor. Taşrada, örneğin Smolensk, Vitebsk ve diğer bölgelerde de Çingeneler için okullar var.

Okuyan Çingenelerin sayısı her yıl artıyor. Piyönyelere katılıyorlar. Sovyetler Birliği'nin diğer halklarının çocukları gibi, Çingene gençliği de kendi ulusundan okuma-yazma bilmeyenler arasında kültürel çalışma yapıyor. Hücum çalışması ve yarışma olağan.

Seçim kampanyası sırasında çocuklar Sovyet seçimlerinin önemi hakkında konferanslar verdiler ve bir dizi sanatsal gösteri düzenlendi. Çingene etüdünün açılışı sırasında okul topluca nutuk attı ve devrimci şarkıları anadilinde söyledi. Son yıllarda okul iki kez mezun verdi ve bunlardan bir kısmı şu anda işçi fakültelerinde ve fabrika okullarında eğitimlerine devam ediyor.

Bir grup Çingene yazarın inisiyatifi üzerine bir Çingene tiyatro etüdü hazırlandı. Tüm gençlik, tiyatronun tüm Çingenelere çağrısına yekvücut uydu. Daha ilk yıllarda tiyatroya 50'yi aşkın başvuru yapıldı ve etüde çalışmanın başında alamayacağı kadar çok istekli vardı. Etütte verilen derslerin başında tiyatro tarihi, sıkı anadil çalışması ve siyasi aydınlatma geliyor. Birinci basamaktaki öğrenciler arasında olduğu gibi, etüt öğrencileri arasında da sosyalist yarışma ve Hücum çalışması gelişip ilerliyor.

Şu sırada tiyatro etüdü üç aylık inatçı çalışmadan sonra ilk gösterisini veriyor: "Dün ve Bugün".

Ulusal azınlığın kültürel gelişimi için mücadele cephesinde Sovyet rejiminin en değerli kazanımlarından biri, anadilde bir Çingene basınının yaratılmış olmasıdır.

İlk kez 1917 yılında Çingeneler, kendi diline, kendi gelenek ve göreneklerine ve kendi ilkel kültürüne (göçebe bir halkın kültürü) sahip bütün bir halk olarak yazında ortaya çıkarlar. "Romany Zarya" dergisinin ilk sayısı, Çingeneler arasında kültürel inşanın temel taşı oldu.

Yoksul Çingene kitlelerinin Çingene kampının Kulak'ından kurtuluşundan sonra onları göçebe yaşamdan yerleşikliğe geçirmek, onlara gerekli iş becerisini kazandırmak ve devamla, kentli Çingeneleri emekçi kooperatiflerinde birleştirmek gerekiyordu. Sovyet hükümeti, sosyalist inşa koşulları altında Çingenelerin Sovyetler Birliği'nin ekonomik ve kültürel çalışmasına ayakbağı değil, karınca kararınca katkısını yapan bir emekçi birimi olmasına çalışıyor.

1927–1930 döneminde "Romany Zarya" dergisi yazıkurulu, Sovyet iktidarının örgütlerinin desteğiyle, tüm birliğe dağılmış olan Çingenelerle temasa geçer. Küçük fakat tek elden çalışma sayesinde sımsıkı birleşmiş bir grup Çingene yazarı, proleter Çingene birliği "Kuznitsa"ya girer ve sonra Moskova Proleter Yazarlar Birliği MAPP'ye geçer.

Bu yazarlar artık geçmişin sanatsal reprodüksiyonlarıyla yetinmezler, bilakis bakışlarını Çingenelerin bugünkü durumuna çevirirler. Rom-Lebedev'in "Ham dre bleto" (Bataklıktaki Güneş) öyküsünde yerleşme özlemi plastik bir şekilde betimlenir.

· A. Hermann'ın "Yarga" öyküsünü, Çingene kampının sosyal resmini ortaya koyan Çıngene yazınının ilk eseri olarak görmek gerekir. A. Hermann, öy-

küsünde, bazı eski Rus yazarlarının yaptığı gibi pederşahi yaşamı değil, daha başkalarının yaptığı gibi ilkel komünü de değil, bilakis kendine has tüm çelişkileriyle birlikte sınıflara katmanlanmış bir toplumu betimler.

1927–1930 dönemini, Ağustos 1930'dan itibaren daha da gelişen Çingene yazınını inceleme, güç toplama dönemi olarak görmek gerekir.

Ağustos'ta "Romany Zarya" dergisi "Nevo Drom" (Yeni Yol) adını alır ve Çingene yaşamını zaman zaman değil, periyodik olarak aydınlatmaya başlar. Dergiye Çingene halkının tüm kültürel güçleri katılır. Proleter gençliğin içinden ulusal şairler çıkar (Vano Timofeyev, G. Lebedev, M. Bezlyudski ve diğerleri), dergi yeni bölümler açar ve Çingene kolhozculara sebzecilik, hijyen alanlarında ve daha bir dizi günlük sorunda pratik öğütler verir. Son aylarda "Nevo Drom" dergisi Çingene yaşamının önemli bir merkezi haline geldi. Kooperatiflerin kültürel çalışmasını yönetiyor, okulu gözetiyor, Çingene tiyatro etüdüne sık sık yardım ediyor.

"Nevo Drom" günlük sorunlara değinirken, geçmişi de unutmuyor ve ısrarla Çingene tarihine ait malzeme topluyor.

Ağustos 1930'dan beri Çıngene yazını çok ilerledi. Birbiri ardına Çingene kitapları ve Çingene yaşamına ait bazı çalışmalar yayınlanıyor.

Çingene eserlerinin hepsine değinemeyiz –ama M. Polyakova'nın çalışmalarına, N. Duderova'nın köy ailesinde hijyene ilişkin broşürüne ve N. Pankova ve N. Duderova'nın Çingene okulunda ikinci öğretim yılı için ders kitabına değinmek gerekir–, çünkü bunları saymak çok yer tutar. Kendimizi yalnızca çıkmış veya baskıda bulunan temel çalışmalarla sınırlayacağız. Çingene yaşamını araştırıp inceleyen herkes için değerli bir kılavuz olan A. Hermann'ın Çingene bibliyografyasını; Prof. M.V. Sergiyevski'nin gramer kitabını ve Prof. Barannikov'un "Sovyetler Birliği Çingeneleri" çalışmasını öne çıkarmak gerekir.

Prof. Barannikov kısa tarihi hatlarla Çingene psikolojisine yeni bir pencere açar, eski Çıngene araştırmacılarının sözünü etmeyi sevdikleri Çingene özgürlüğünün özünü ortaya çıkarır. "Çingene özgürlüğü" Çarlık Rusya'sında ve hakeza kapitalist ülkelerde de, diye yazar Barannikov, "açlıktan ölme özgürlüğüdür". Prof. Barannikov Çingenelerin oradan oraya göçüşünü "göçerliğe duyulan romantik sevgi" ile değil, salt ekonomik-materyalist nedenlerle açıklar.

Sonuç olarak kesinlikle denebilir ki, Sovyet iktidarının çalışması –Çingeneleri işletme çalışmasına alıştırma, sosyalizmin inşasına çekme– mükemmeldir. Sadece, Çingenelere yeni yaşam biçimlerine serbestçe geçme reel olanağını veren Sovyet toplumu, Sovyetler Birliği'nde Çingenelerin kendi okullarına, 500'den fazla kişiye hizmet sunan kendi kulübüne, kendi etüdüne ve dergisine sahip olmasını sağlayabilirdi.

Aynen Sovyetler Birliği'nin nüfusunu oluşturan tüm diğer halklar gibi, Çingenelere de gerçek ekonomik refah ve kültürel gelişme yolu sadece Sovyetler Birliği'nde açıktır. ✗

(Kaynak: "Sowjetkultur im Aufbau", No. 8-9/1931, s. 10–12)

Abdullah Öcalan'ın sorgudaki tavrı - II

Geçen sayımızda, Abdullah Öcalan'ın esir alındıktan sonra Soruşturma Komisyonu'na verdiği ilk ifadede devlete hangi bilgileri verdiğine değinmiştik. Yazımızın sonuna doğru ise *"Bu ilk ifadesinden sonraki ifadelerinde nasıl tavır takındığını önümüzdeki dönemde ortaya koymaya çalışacağız." (sayfa 35)* tespitini yapmıştık.

Abdullah Öcalan'ın sorguda bildiğini anlatma, kendilerine destek veren ülke, örgüt, kurum ve kuruluşlar, partiler, kişiler hakkındaki bilgileri devlete verme tavrında, ilk ifade sonrasındaki ifadelerde de özde değişen bir şey yoktur. Abdullah Öcalan konuşma, bilgi verme çizgisinde tutarlı bir tavır sergiliyor. Sonraki ifadelerde daha önce anlatmadığı, "unuttuğu" konularda bilgi vererek bu tavrını derinleştiriyor... Bu olguyu gözönüne aldığımızda, sonraki ifadeleri ortaya koymak, somut olarak Abdullah Öcalan'ın nasıl tavır takındığını, özellikle de hangi siyaseti savunduğunu göstermeye hizmet edecektir.

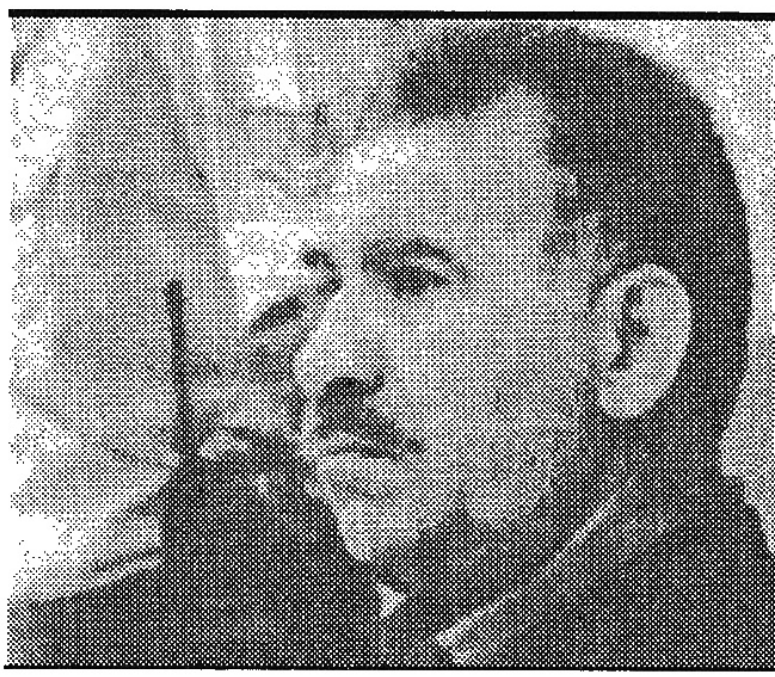

Savcılık ifadesi

Abdullah Öcalan 22.02.1999 tarihinde DGM savcılarına da ifade vermiştir. Bu ifade Soruşturma Komisyonu'na verilen ifade kadar kapsamlı olmasa da, öz olarak aynıdır. İfade 36 sayfadır ve sözkonusu kitabın(*) 361-376. sayfalarındadır.

Bu ifadede ilginç bir iki şey var. Abdullah Öcalan "Bağımsız Kürdistan" talebi konusunda şu tavrı takınıyor:

"Başlangıçta gerçekten Kürdistan devleti kurmak gibi bir kavramımız vardı. Bu da doğrudur, ancak gelişen süreç içerisinde müstakil bir Kürt devleti kurmak değil de Kürtlerin de Cumhuriyetin kuruluşunda rol almış bir halk olarak özgür olduğun bir ortam içerisinde birleştirilmesi sonucuna vardım. Bu temelde ekonomik, sosyal ve siyasal ve kültürel özgürlüğünü elde etmiş olarak

bir arada yaşayabileceği sonucuna vardım." (agk. sayfa 361)

Abdullah Öcalan başlangıçta Kürdistan devleti kurma gibi bir kavramlarının olduğunu, süreç içinde bunun olamayacağını gördüğünü söylüyor. Burada dikkat edilmesi gereken, Öcalan'ın Kürdistan devletini kurma amacından değil, böyle bir kavramlarının olduğundan bahsetmesidir. Müstakil bir Kürt devleti kurmak da bu kavramın çerçevesinde ele alınmaktadır. PKK'nın gelişim süreci incelendiğinde görüleceği gibi, PKK'nın ilan edilmiş amacı 1990'lı yılların başına kadar bağımsızlık idi. Öcalan burada sorunu bir kavramın varlığına indirgeyerek, vazgeçilen amacın bağımsızlık olduğu gerçeğinin üzerini örtmeye çalışmaktadır.

Mademki müstakil bir devletin kurulamayacağını görüyor ve bu amaca ulaşamıyorsun, o zaman bazı tali hakları koparmak için "Kürdistan devleti kurmak" gibi bir "kavramdan" vazgeçilebilir anlayışı Öcalan'ın anlayışıdır. Bunun adı da siyasi literatürde reformizmdir. Silahlı mücadelenin sürmüş olması, bu mücadelenin ne için verildiği bilindiğinde PKK'nın reformizmi daha iyi anlaşılır.

Abdullah Öcalan 1 Eylül 1998'de ilan ettiği tek yanlı ateşkesle ilgili olarak şunları söylüyor:

"Bu ateşkes konusunu biraz açmak istiyorum. Ateşkes önerisi bize Avrupa temsilcimiz Kani Yılmaz ve Şahin kod Ferhat Abdi Şahin isimli arkadaş tarafından getirildi. Abdi Şahin isimli arkadaşımıza da Selim Okçuoğlu isimli ve avukatlık yapan HADEP'te de faaliyet gösteren kişi getirmiş bana getirilen ateşkes önerisi çok kapsamlıydı. Olaganüstü halin kaldırılacağının geçici köy koruculuk sisteminin kaldırılacağının Türkiye'nin üniter yapısına halel gelmemek kaydıyla bir takım düzenlemelere girişileceğini belirtmişti. Bu belge sanırım şimdi Avrupa arşivimizdedir, fırsat olursa ilerde bu belgeyi getirtiriz. Aynı konuda cezaevleri temsilcimiz Sabri Ok'la da bir görüşme yapılmış ben Sabri Ok'la telefonda konuştum. Sabri Ok kendisi ile de görüşüldüğünü ve aynı önerilerin kendisine de yapıldığını söyledi. Ben de bu konuda anlaşma yapmak istiyordum. Önerileri

"Ben uzun örgüt hayatımda Kürtlerin özgürlüklerini Türkiye içerisinde bulduklarını gördüm. Bana göre Kürtlerin derdi ayrı bir devlet kurmak olamaz, federasyon ve otonomi bir çözüm değildir, federasyon ve otonomiden daha ileri bir çözüm demokratik sistemin kendisidir. Türkiye'de de mevcut sistem Kürtlerin siyasal hakları vardır, 1990'lardan sonra Kürtlerle ilgili kültürel haklar da geliştirilmiştir. Bu halen de yürürlülüktedir. Kürtçe gazete çıkarılmakta, Kürt Enstitüsü kuruldu, Kürtlerin oy verdiği bir parti, kültür dernekleri vardır, bütün bu olanlar Türkiye'de Kürtlerin özgür ifade hakkının geliştiğinin göstergesidir." (sayfa 381)

doğru olarak kabul etmek durumundaydım. Yine sanırım Genelkurmayın Toplumsal İlişkiler Başkanlığı'nda çalışan bir Albay Brüksel'deki temsilciliğimize kadar gelmiş ve aynı önerileri getirmiş. Ben önerilerin ciddiyetine inandım. 1993'te de Özal'ın bu çeşit düşünceleri vardı ancak o zaman ordu bu konuya hazır değildi. Bana getirilen önerilerde artık ordunun da bu konuya hazırlandığı belirtiliyordu. Bu sebeple ben ateşkesi tek taraflı olarak ilan ettim. Bana söylenen resmen olmasa bile fiilen ateşkes şartlarına bağlı kalınacağı ve aşama aşama önerilerin gerçekleştirileceği idi. Ben Selim Okçuoğlu ile 2 yıldır görüşmekteyim. Arabulucu durumunda idi. Kendisi ile telefonda görüşmelerim oldu dedi." (sayfa 364)

Devlet kurumları ile girilen ilişkiler, yapılan görüşmeler, verilen vaadler sonucu PKK 1 Eylül 1998'de tek taraflı ateşkes ilan ediyor. Olağanüstü hal, köy koruculuğu kaldırılacak, üniter yapıya zarar vermemek koşulu ile bazı düzenlemeler yapılacak. Ordu da artık hazır. Resmen olmasa da ateşkese uyulacak. Öcalan bu vaatlere inanarak tek taraflı ateşkes ilan ediyor. Kısa bir süre sonra ise sömürgeci devlet Suriye'ye ültimatom veriyor. "Ya Abdullah Öcalan'ı bize ver, ya da sınır dışı et, yoksa saldıracağız" diyor. Savaş hazırlıkları yürütülüyor. ABD devreye giriyor. Suriye yönetimi kararlılığı görüyor. Abdullah Öcalan'a ülkeyi terketmesi gerektiğini iletiyor. Ve Öcalan 9 Ekim 1998 tarihinde Suriye'yi terkediyor.

Ateşkesle ilgili bu anlatılanlardaki esas mesele ise, Öcalan'ın doğrudan isim vererek kimlerle ilişkide olunduğunu, kiminle konuşulduğunu anlatmasıdır. Bu bilgilerin devlete verilmesi aslında açık ihbardır. Bu ifadede örneğin Cevat Soysal hakkında, onun Romanya ve Moldovya'da olduğu, kendisiyle telefonla irtibat kurup görüş ve talimatlarını aldığına dair verdiği bilgi sonrasında, Cevat Soysal yakalanıp Türkiye'ye getirildi.

Savcılık ifadesinde de sorulan sorulara cevap vermekte, örgütün yönetici kesiminin gerçek adları ile kod adlarına varana kadar; adını bildiği HADEP'lilerden sanatçılara, iş adamlarına kadar herkesin ismini tek tek saymaktadır.

DGM ifadesi ve ek savcılık ifadesi (sayfa 376-383)

Abdullah Öcalan 23.02.1999 tarihinde 2 Nolu DGM'ye çıkarılarak 7 sayfalık ifade veriyor. Bu ifadede de Öcalan'ın tavrında bir değişiklik yok. Bu ifadesinde Öcalan sorguda ve savcılıkta verdiği ifadelerin genel bir özetini yapıyor ve bunları doğruluyor.

Hukuksal olarak Abdullah Öcalan sorgulanmış, tutuklanmış, sorgulama süreci bitmiştir. Fakat gerçeklik böyle değildir. İmralı'da tecrite alınan Öcalan sürekli sorgulanma durumundadır. Soruşturma Komisyonu ile görüşmeleri sürmektedir.

22 Mart 1999 tarihinde Abdullah Öcalan, DGM Savcılığına bir dilekçe yazar. Bu dilekçede bir çok noktada, daha önceki ifadelerinde eksik bıraktığı konularda ifade vermek istediğini belirtir. İsteği üzerine DGM Savcıları tarafından Abdullah Öcalan'ın yine ifadesi alınır.

Bu ifadesinde Öcalan çok daha açık(!) konuşur. Devlete hizmet etmek istediğini çok daha net vurgular.

"Geçen defa ifadem alınırken zamanın kısalığı ve yorgun olmam sebebiyle bazı konuları açıklığa kavuşturamadım." diyerek ifadesine başlar Abdullah Öcalan.

"...PKK'nın kurulurken programını yaptık. O zaman Kürtlerin bağımsız bir

Kürdistan kavramı da vardı. Marksist temele dayalı yeni sistem getirecektik. Ancak değişen olaylar ve zaman bize bu programın hayali olduğunu gösterdi." (sayfa 381)

Abdullah Öcalan "programın hayali olduğunu" ne zaman görüyor?

"PKK kurulduktan sonra şiddete başvuruldu. Ama zaman içerisinde de PKK'nın gösterdiği şiddetten rahatsız oldum. 1993'ten sonra bütün çabamı PKK'yi şiddet unsurundan arındırıp, siyasi kanal içerisine sokmayı amaçladım. Özal'ın çağrısı bu konuda yani PKK'yi siyasi kanala sokmak konusunda bizi etkiledi." (aynı yerden)

Abdullah Öcalan bu bağlamda biz Bolşeviklerin tespitlerini bir kez daha doğruluyor. 1993 yılında tek taraflı ateş ile PKK bütünüyle reformist hatta oturmuştur. Bağımsızlık amacı bir kenara konulmuş, adına siyasi çözüm denilen çözüm için silahlı mücadele verilmiştir.

PKK'daki bu dönüşüm taktik de değildir. Öcalan 1993'deki dönüşümün taktik olmadığını, stratejik hedef olduğunu hem sorgusunda hem de mahkemede açıklamıştır. Öcalan şöyle diyor:

"Taktik değildir. PKK mücadelesinin geldiği noktadır. Dağ başında cumhuriyet kurabilir misin? Diyelim ki kurdun. Ne askeri gücün, ne ekonomik gücün vardır. Alfaben bile yok. Onu geliştirme imkanların yok. Devlet oldun, dört taraf seni imha etmeye çalışacaktır. Otonomi de böyledir. 10 milyon Kürt İstanbul'da ve diğer metropollerde. Eskiden filan beyin mıntıkası ve filan ağanın mıntıkası vardı. O da bir tür otonomiydi. Gelişecek otonomi de böyle olur. Demokratik çözüm ideolojimize uzak değildir. Değişim dönüşümü sağlamayanlar tümden kaybedebilirler. Abbas, sıfırdan başlama diyor. Sıfırdan başlama değildir. Viraj dönmesidir. Dönemeç diyebilirim (Masanın kenarlarını göstererek) böyle gidersen uçuruma gidersin, ama dönersen farklı bir yolda yoluna devam edersin diyor. Savunmamda da Kürt sorununda yeni dönemeç dedim değil mi? Dönemeç yoktur dersen o zaman dünya yuvarlıktır derim. Felsefi olarak da böyledir.

'93 ateşkesinden sonra arabayı yokuşa sürdük, fazla tepeye çıkamadık. Dönemeç yapmadık. Yine zaman, hız önemlidir politikada. (Son süreç açısından değerlendirmelerde) Bu sürecin çatışmasız geçmesini devlet de kabul etmez. Çatışma az oluyor değil mi? Çatışmalar olur. Barış çağrısı döneklik ya da teslimiyet değil, politika gereğidir. Duran'ın söylediği sıfır da değil. Devlet daha tecrübeli değil mi? (Devlete güven olmaz yorumu yapıldı) Sizin devleti ne kadar anladığınız ve bildiğiniz de tartışma konusu ya." (7. 6. 1999 tarihli Avukatlarla görüşme notundan, sayfa 401)

Burada Öcalan kendi bakış açısıyla bağımsızlığın, otonominin neden olamayacağını açıklıyor. PKK'daki dönüşümün taktik olmadığını belirtiyor. Burjuva milliyetçiliği bağımsızlık adına yola çıkmış, bunun olamayacağını gördükten sonra, düzen içi çözüme yönelmiştir. Düzen içi çözüm için getirilen gerekçeler de tutarlı gerekçeler değildir. Örneğin Kürtlerin bir alfabesinin olmadığı tespiti doğru değildir.

Avukatların "devlete güven olmaz" görüşüne karşı, Abdullah Öcalan'ın yaptığı yorum devlete güvendiğini göstermektedir.

PKK'yı siyasi kanal içerisine sokmayı amaçlayan Öcalan ne yapıyor?

"Ben bu sonuçları örgüt içerisinde sınırlı da olsa açtım ve anlattım. Üst düzey

sorumluluk alan arkadaşlarımla da tartıştım. Mevcut çizgi içerisinde yürümenin yararını gördük, ancak yeterince kamuoyuna yansıtma imkanı olamadı. Televizyonlarda yer alan konuşmalarımda da özgürlüğün ancak Türkiye içerisinde mümkün olacağı mesajını verdim."

Abdullah Öcalan 1993 yılından sonra yer yer yaptığı açıklamalarda ifadesinde de belirttiği gibi mesajlar vermiştir. Düzenle barışık, düzen içi, ayrılma talebini bir kenara koymuş, siyasi çözüm amaç haline gelmiştir. Silahlı mücadele bunun için verilmiştir. Kimilerinin kafasını karıştıran da bu olmuştur.

Hem sılahlı mücadele yürüteceksin, hem de reformist olacaksın. Bu nasıl olur? Bal gibi olur. Silahlı mücadele vermek tek başına bir örgütün devrimci olduğunun göstergesi değildir. Önemli olan sılahlı mücadelenın ne için ve hangi siyaset temelinde verildığidir. Eğer silahlı mücadeleyi devleti zorlamak ve görüşme masasına gelmesini sağlamak için, son tahlilde bazı kültürel hakları vermesini sağlamak için veriyorsanız, bunun adı silahlı reformizmdir. PKK'nın yaptığı da geçmişte bu idi.

"Ben uzun örgüt hayatımda Kürtlerin özgürlüklerini Türkiye içerisinde bulduklarını gördüm. Bana göre Kürtlerin derdi ayrı bir devlet kurmak olamaz, federasyon ve otonomi bir çözüm değildir, federasyon ve otonomiden daha ileri bir çözüm demokratik sistemin kendisidir. Türkiye'de de mevcut sistem Kürtlerin siyasal hakları vardır, 1990'lardan sonra Kürtlerle ilgili kültürel haklar da geliştirilmiştir Bu halen de yürürlülüktedir. Kürtçe gazete çıkarılmakta, Kürt Enstitüsü kuruldu, Kürtlerin oy verdiği bir parti, kültür dernekleri vardır, bütün bu olanlar Türkiye'de Kürtlerin özgür ifade hakkının geliştiğinin göstergesidir." (sayfa 381)

Mevcut tablo Öcalan'ın aktardığı gibi ise, o zaman geriye ne kalıyor? O zaman mücadele etmenin ne anlamı var? İmralı'dan bakıldığında durum öyle görünüyor!!

Kürtlerin Türkiye'de "özgür ifade hakkının" göstergesi olarak sıralananlara bakalım. Kürtçe gazete çıkıyor. Ne pahasına? Toplatma, gözaltı, hapis, işkence, para cezaları pahasına. Aynı baskılar Kürt Enstitüsü için de geçerli. Kürtlerin oy verdiği partiler birer birer kapatıldı. HEP, DEP, ÖZDEP, HADEP kapatıldı. Hem de Öcalan'ın ifadelerine de dayanılarak! DEHAP'ın kapatma davası Anayasa Mahkemesi'nde sürüyor. DEP milletvekilleri hâlâ hapiste. Partilerin yöneticileri, fonksıyonerleri tutuklanıyor, işkenceden geçiriliyor, parti binaları basılıyor, bombalanıyor vb. Kürt ulusu üzerinde katmerli ulusal baskı alabildiğince sürüyor. Hâlâ çocuklarına Kürtçe isim koyanlar hakkında kovuşturmalar açılıyor.

Olgulara bakıldığında Öcalan'ın çizdiği tablonun gerçeği yansıtmadığı açıktır. Öcalan; *"Mevcut TC devleti içerisinde demokratik ortamda her şeyin gerçekleşmesi mümkündür."* sonucuna varmaktadır. "Barış", "Demokratik Cumhuriyet" vb. kavramlar ile sömürgeci faşist Türk devletinin varlığı şartlarında, Kürtlere bazı kültürel hakların verilmesi, bunun için de anayasal değişikliklerle dönüşümün sağlanması, genel af ile Kürt sorununun çözüleceği vb. masallar anlatılmaktadır.

"Benim PKK üzerinde otoritem vardır, ayrıca halkta beni çok tutmaktadır, bana imkan verılırse PKK'yi demokratik sistemle uyarlamak çabalarını geliştiririm. PKK'yi yasal çerçeveye çekerim, devlet imkan verirse silahlı çatışmaları

sona erdiririm, hatta dağdaki elemanları yasal çizgiye çekerim, bu da devletin yasal imkan tanımasıyla olur, dağdakiler zor koşullar altındadır. Cezaevinde 20 yıldır yatan PKK'li on bine yakın insan vardır, bütün bunlar iç barışı sağlarlar, yıllardır devam eden kanı durdurur. Ben bunu kendim için istemiyorum. Beni örgütünü tasfiye eden biri olarak değil, ülkesi ve halkı için en doğrusunu yapan biri olarak görün. Ben yakalandığımda Yunanistan'ın yaydığı yanlış bir haber yani benim öldürüldüğüme dair bir haber istenmeyen olaylara sebep oldu. Ben bu olayların gelişmesini önlemek istiyorum ve bu konuda örgütümü ikna ederim ve bu güce sahibim. Özgürlük mü, işte Türkiye demokratik sistemi içerisinde aranan her türlü özgürlük var. Vatan mı? İşte Türkiye vatanınız derim. Türkiye bizim tarihi ortak vatanımızdır, bu ortak vatanın bölünmesini istemem.

Ulus olarak da Kürtler Türk ulusal bütünlüğü içerisindedir ancak ayrı kültür ve dili olan bir unsurdur." (sayfa 382)

Abdullah Öcalan devletten kendisine imkan verilmesini istemekte, PKK'yı yasal zemine, "demokratik" sistemle uyarlama işine çekebileceğini, silahlı çatışmalara son verebileceğini söylemektedir. Olgular ve gelişmeler devletin Öcalan'a bu istediklerini gerçekleştirmesi için önemli oranda imkan verdiğini göstermiştir.

"Benim PKK üzerinde otoritem vardır, ayrıca halkta beni çok tutmaktadır, bana imkan verilirse PKK'yi demokratik sistemle uyarlamak çabalarını geliştiririm. PKK'yi yasal çerçeveye çekerim, devlet imkan verirse silahlı çatışmaları sona erdiririm, hatta dağdaki elemanları yasal çizgiye çekerim, bu da devletin yasal imkan tanımasıyla olur, dağdakiler zor koşullar altındadır. Cezaevinde 20 yıldır yatan PKK'li on bine yakın insan vardır, bütün bunlar iç barışı sağlarlar, yıllardır devam eden kanı durdurur. Ben bunu kendim için istemiyorum. Beni örgütünü tasfiye eden biri olarak değil, ülkesi ve halkı için en doğrusunu yapan biri olarak görün. Ben yakalandığımda Yunanistan'ın yaydığı yanlış bir haber yani benim öldürüldüğüme dair bir haber istenmeyen olaylara sebep oldu. Ben bu olayların gelişmesini önlemek istiyorum ve bu konuda örgütümü ikna ederim ve bu güce sahibim. Özgürlük mü, işte Türkiye demokratik sistemi içerisinde aranan her türlü özgürlük var. Vatan mı? İşte Türkiye vatanınız derim. Türkiye bizim tarihi ortak vatanımızdır, bu ortak vatanın bölünmesini istemem. Ulus olarak da Kürtler Türk ulusal bütünlüğü içerisindedir ancak ayrı kültür ve dili olan bir unsurdur." (sayfa 382)

Öcalan örgütü ikna edebileceğini belirtiyor. Kürtlerin Türk ulusal bütünlüğü içinde ayrı kültür ve dili olan bir unsur olduğu yönünde tavır takınarak da, aslında resmi devlet siyasetinin bir parçası olan tüm müslüman etnik grupların Türk milletinin mozayiği olduğu siyasetinin bir başka versiyonunu savunuyor.

Öcalan ifadesini şöyle bitiriyor:

"Ayrıca; şunları ilave etmek istiyorum. Yukarıda açıklamaya çalıştığım hususlar samimi duygularımdır. Amacım ülkemizi ve devletimizi daha da güçlendirmek ve yardımcı olmaktır. Kişisel hiç bir beklentim yoktur, imkanlar tanındığında gerekli bilgiyi verip örgütü yasal çizgiye çekmeye hazırım dedi. Bu konuda devletimizin de üzerine düşeni yapması gerekir. Devletin üzerine düşen iç barışı sağlayabilmek için gerekli olan yasal düzenlemeler yapmaktır. Bunların başında af yasası dağda ve cezaevlerinde olanlar için onların topluma karışmalarını sağlayacak bir af yasası gelir. Ben bu konuda üzerime düşen her türlü katkıda bulunmaya hazırım, bize bağlı halkım ve örgütümü demokratik devletin ve ülkemizin hizmetine uyumlu hale getirmeye imkan ve güce sahip olduğumu söylüyorum, tüm gücümle bu yönde çaba harcamaya hazırım dedi." (sayfa 383)

Öcalan "ülkemizi ve devletimizi daha da güçlendirmek" için devletten kendisine imkan verilmesini istemektedir. İmkan verildiğinde PKK'yı yasal çizgiye çekmeye hazır olduğunu, örgütün ve halkın kendisine bağlı olduğunu anlatıyor ve bunu yapma garantisi veriyor. Buna karşılık olarak devletin de bazı adımlar atmasını istiyor. Bunun başında ise içerdekiler ve dağdakiler için genel af yasası olmak üzere, gerekli yasal düzenlemeler yapılmasını istiyor. Abdullah Öcalan İmralı'dan bu yana sorgusunda vaaddettiklerini birer birer gerçekleştirdi. "Devletimiz" olarak adlandırdığı, sömürgeci faşist Türk devleti ise gerekli yasal düzenlemeleri yapmadı, yapmıyor.

Genel bir değerlendirme yapıldığında; Abdullah Öcalan'ın sorguda takındığı tavır, bildiği herşeyi anlatma, konuşma tavrıdır. Öcalan PKK'nın örgütsel yapısı, örgütsel ilişkileri, kadroların durumu ve özellikleri, illegal alan, legal çalışma alanı vb. konularında bildiklerini gizleme gereği duymamış, olduğu gibi anlatmıştır. Abdullah Öcalan konuşmaya daha uçakta iken karar vermiştir.

TC ile işbirliğine hazır olan ve bu yönde pratik adımlarle samimiyetini gösteren Abdullah Öcalan, olgu olan tespitler de yapmaktadır. Böylesi tespitlerden biri de şudur:

"Zır delilik yapsam halk Başkanımız peygamber oldu, devlete hizmet edeceğim desem Başkanımızın bir bildiği var diyecekler." (sayfa 98)

Kişi kültü temelinde yetiştirilen kadrolar, taban, halk; herşeye kadir olan bir kişi, herşeyin üzerinde yeralan bir kişi, herşeye karar veren bir kişi, bu şekilde bilinç verilmiş, yetiştirilmiş bir yapıdan tersini yapmalarını beklemek mümkün mü? Abdullah Öcalan yarattığı örgütü iyi değerlendirme durumundadır.

Devlet PKK'nın İmralı'dan yönetilmesine izin mi verdi?

"Tamam aklımızda ama derin devlet farklı. İlk getirildiğimde üst düzey söz verdi. Bu oyunu bozacağız dedi. Kaldı ki o günlerde ölüp kalacağım belirsizdi. Önce geldiğinizde adamlar vardı. Şimdi yok." (Avukatlarla görüşme notundan. Tarih konulmamış, sayfa 394)

Abdullah Öcalan devlet ile derin devleti birbirinden ayırmakta, derin devletin farklı olduğunu söylemektedir. Öcalan İmralı'ya getirildiğinde kendisine, "üst düzey"in söz verdiğini, "bu oyunu bozacağız" denildiğini aktarıyor.

"Devleti öyle sıradan protokol devleti

gibi ele almıyorum. Devletin gizli kulağı önemli. Belli bir süre sonra benim mesajlarım basında yer alır. Devletin çok etkili bir planlaması var. Bu tarihe kadar şöyle, şu tarihe kadar böyle olur diyorlar. Duruşmada ilk konuşmayı yaparım. Savunmamı önümüzdeki gelişinizde bitirmiş olurum. Psikolojik sorun temel sorun. Adayı güvenlikli hale getirip barış sürecini başlatabilirler mi? Ev gözaltı burada gerçekleşirse çok iyi olur. Barış için durumum statüm üzerinde durun. Avrupa'yla konuşun, çekinmenize gerek yok. Yetkililere söyledim. Bağlantılarım olmalı dedim. Eylemlerin olmaması konusunda talimatlarım yerine getirilsin." (17. 5. 1999 tarihli Avukatlarla görüşme notundan, sayfa 396)

Öcalan bürokratik devlete değil, devletin "gizli kulağı"na önem veriyor. "Konsept", "bir plan"ın ne olduğuna dair ipuçları veriyor. Öcalan'ın derin devletle yaptığı bir "konsept plan" var. Devlet süreci planlıyor. "Bu tarihe kadar şöyle, şu tarihe kadar böyle" planı var.

Öcalan avukatların "Avrupa" ile konuşmalarını istiyor. "Çekinmenize gerek yok" diyor. Öcalan konuşulmasını istediği Avrupa'da kamuoyu oluşturmak için şu veya bu siyasi kurum ile görüşme değildir. Öcalan'ın görüşülmesini istediği kurum, PKK Avrupa Temsilciliğidir. Öcalan "yetkililere" "bağlantıları"nın olması gerektiğini söylemiştir. Yetkililer de bağlantı olmasına izin vermiştir.

Öcalan derin devlet konusunda başka bir görüşmede şunları söylemektedir:

"Halk ve örgüt bağlılığı olmasaydı, örgüt çözülseydi infaz olurdu. Derin devlet bana göre, benimle bazı şeyler yapmak istiyor. Çiller gibi rantçılar, tersini yapmaya çalışacaklar. Gerici sağ, eski gücünde değil, olgun devlet giderek güçleniyor. MHP süreci geciktiriyor. DYP de geciktirecektir... Parlamentodaki bu gerilik kırılırsa bana dayalı çözüm giderek gelişecektir." (1 Temmuz 1999 tarihli, Avukatlarla görüşme notundan, sayfa 413)

Öcalan avukatlarla yaptığı görüşmelerde, yaptığı bazı belirlemeler –aktardığımız alıntılarda olduğu gibi– derin devletle (biz bunu genelkurmay olarak anlıyoruz, çünkü Öcalan İmralı'da Genelkurmayın denetimi altındadır) ilişkilerinin, pazarlıklarının, anlaşmalarının olduğunu gösteriyor. Burada da Öcalan derin devletin kendisiyle bazı şeyler yapmak istediğini söylüyor.

Öcalan 8 Temmuz 1999 tarihli görüşmede, kendisinin elyazısı ile yazdığı kimi soruları okumaları için avukatlara verir. Sözkonusu sorular şöyledir:

"1. Kürtlerle ilgili kültürel haklardan ne kastediliyor?

2. Kültürel haklar örgüte kabul ettirebilir misiniz?

3. Barış ve kardeşlik nasıl pratikleşir?

4. Demokratik çözüm ve Demokratik Cumhuriyetten ne kastediliyor?

5. Bu önerilerin ciddiyetini nasıl kabul edebiliriz?

6. Örgütle olan bağlantınız, uygulama gücünüz? Örgüt dinler mi?

7. Halen sakladığınıza dair kuşkular var?

8. Dağdakileri indirme planınız var mı?

9. Örgütle somut temas nasıl düşünüyorsunuz?

10. Ekonomik, sosyal, gelişme planınız?

11. İrtibat biçimleri, kimlerle hangi biçimde?

12. Uluslararası gözlemcilerden ne kastediyorsunuz?

13. Kemal Burkay, Hizbulkürd sizden sonra ne yapabilir? "

(8.7.1999 Avukatlarla görüşme notundan, sayfa 418)

Bu soruları Öcalan "dün" aldığını söylüyor. Sorularla ilgili ise şunları belirtiyor: *"İş ciddi, bu sorularla birlikte olursa bir döneme girebiliriz. Direkt bir diyalog değil, bana göre dolaylı diyalog. Komisyonu aşan bir durum. İşin ciddiyetini nasıl görüyorsunuz?... Ortama bomba gibi düşer. Örgüt tümüyle uyar ve başarılırsa tarihi olur." (8.7.1999 tarihli Avukatlarla görüşme notundan, sayfa 418)*

Aynı görüşmede Öcalan Başkanlık Konseyi'ne yazdığı bir yazıyı avukatlara verir. *"Mümkünse Pazartesi cevap gelsin. Bir günde okurlar. Bir çözüm adımdır, düğümleme değil. Şöyle bir adım, böyle bir adım demeyelim, önemlidir. Devletin olumlu adımları, bizim atacağımız adımlara bağlı, geciktik gibi."* der. (aynı yerden)

"Derin devlet" Öcalan'a, yanıtlaması için bazı sorular verir, Öcalan soruları ciddi bulur. Başkanlık Konseyine yazı yazar. Kendisine sorulan soruları dolaylı diyalog olarak görür. Devletin atacağı adımların, kendilerinin atacağı adımlara bağlı olduğunu düşündüğü için geciktik tavrı takınır.

Bu tavrı nasıl adlandırmalı? Bu tavrın anlamının işbirlikçilik olduğu açık değil mi? Bizce gayet açık. Öcalan devletle, "derin devlet"le açık işbirliği yapıyor.

"Devletin yanıtı ne olur? Soruların cevabına ilk adım budur. Diyalog süreci başlatılabilir, en tarihi, zor kısmı budur. Şiddet ortamı diyaloğu engelliyor, bu da en tehlikeli sonuçlara ulaşıyor. Çatışma ortamında devlet görüşmez, çatışmayı durdurmak gerekir. ABD bile terör kalmadı diyecek." (8.7.1999 Avukatlarla görüşme notundan, sayfa 419)

Abdullah Öcalan çatışma sürdükçe, devlet ile diyalog olamayacağını, çatışmayı durdurmak gerektiğini belirtiyor.

Öcalan avukatlar ile bir önceki görüşmesinde; *"Ben Avrupa'dakilerin ve Konsey'in telefonunu istiyorum. Perşembe günü geldiğinizde getirin." (sayfa 415)* talebinde bulunur ve *"Telefonlarının hangi saatte açık olacağını öğrenin"* der.

Abdullah Öcalan sömürgeci devletin tutsağı. İmralı'da tecrit altında bulunuyor. Ama o Avrupa Temsilciliği'nin, Başkanlık Konseyi'nin telefon numaralarını ve telefonlarının ne zaman açık olduğunu bildirmelerini istiyor.

8.7.1999 tarihli görüşmede avukatlara telefon numaralarını getirip getirmediklerini soruyor. *"Kullanma şeyim yok şu an. Müdür beye verin." (sayfa 419)* diyor.

PKK Avrupa Temsilciliği'nin, Başkanlık Konseyi'nin telefon numaralarının İmralı'ya getirilmesi, "müdür beye" verilmesi, somut işbirliğinin bir başka kanıtıdır. PKK Başkanlık Konseyi'nin Öcalan'ın korsanca kaçırılıp tutsak edilmesi sonrasında yaptığı ilk açıklama; *"Parti Genel Başkanımız özgür olmadığı koşullarda söylediği hiçbir sözü kendisini ve bizi bağlamaz"* biçimindedir.

Başkanlık Konseyi'nin bu tavrı avukatları tarafından Öcalan'a iletildiğinde, Öcalan kızar, *"Benim bildiğim 6. Kongre beni yeniden Genel Başkan seçti, BK'nin yaptığı sorumsuzluktur"* der.

Öcalan'ın 6 Nisan 1999 tarihli 8 maddelik bir planı avukatları tarafından kamuoyuna sunulur. 8 maddelik plan üzerine tartışan Başkanlık Konseyi 6 Mayıs 1999 tarihinde yaptığı bir açıklamayla Öcalan'ın yaklaşımını onaylar. Bu tarihten itibaren artık PKK Başkanlık Konseyi, Abdullah Öcalan tarafından verilen talimatlar temelinde hareket eder.

Öcalan İmralı'da avukatları ile sıkı bir

kontrol altında görüştürülüyor, izinsiz hiçbir şey götürmelerine, almalarına izin verilmiyor. Avukatlarla yapılan görüşmeler, kameralarla, ses cihazlarıyla kayda alınıyor, Öcalan üzerinde mutlak tecrit uygulanıyor.

Bu tecrite rağmen Öcalan İmralı'dan gönderdiği talimat ve mesajlarla PKK'yi yönetmeye devam ediyor. Neden? Sömürgeci devlet buna neden izin veriyor? Nedenlerinin yazı içinde Öcalan'dan aktardığımız alıntılarda ortaya çıktığını düşünüyoruz.

Abdullah Öcalan'ın Başkanlık Konseyi'ne yazdığı yazılar, talimatlar İmralı'da bulunan yönetim tarafından denetimden geçiriliyor, onların bilgisi dahilinde dışarı çıkarılıyor, yerine ulaşıyor, gelen cevaplar, yine önce yönetim tarafından okunduktan, incelendikten sonra Öcalan'a veriliyor. Bu ilişki zinciri, Öcalan'ın daha uçakta getirilirken "imkan verilirse hizmet etmeye hazırım" düşüncesinin geliştirilmesi, sorguda ve mahkemede takındığı tavrın devamı şeklindeydi.

Şimdi başa dönelim. Devlet PKK'nın İmralı'dan yönetilmesine izin mi verdi? sorusuna cevap, aktardığımız bölümler içinden kendiliğinden ortaya çıkıyor. Evet!

Girilen işbirlikçilik sonucu, PKK silahlı güçlerini esas olarak Güney Kürdistan'a çekti. 1 Eylül 1998 yılında tek taraflı ilan edilen ateşkese uyulacaktı. Mücadele esas olarak siyasi kanallar üzerinden yürütülecekti vb.

29.7.1999 tarihli görüşmede; Avukatlar Çevik Bir'in adaya geldiğini kendisi ile görüşüp görüşmediğini sorarlar. Öcalan şu cevabı verir:

"O konuyu sizinle tartışacağız zaten. Gelen kişi esmer, dört yıldızlı bir şahıstı. Ben Çevik Bir'i iyi tanıyorum, o değildi. O beyaz tenli bir şahıstır. O kesinlikle değildi, bu başka bir rütbeliydi. Ben havalandırmadaydım. Kapıyı açtı, inmedi. Kapının kenarında durdu. Gayri ihtiyari kendisine, "Barış için hazırım" dedim. O da bana, "O zaman dağdakileri indirmelisin, sen bunu yaparsın, ancak dağdakileri sen indirebilirsin" dedi. Ben konuşmasaydım acaba kendisi konuşur muydu?

"Ayrıca; şunları ilave etmek istiyorum. Yukarıda açıklamaya çalıştığım hususlar samimi duygularımdır. Amacım ülkemizi ve devletimizi daha da güçlendirmek ve yardımcı olmaktır. Kişisel hiç bir beklentim yoktur, imkanlar tanındığında gerekli bilgiyi verip örgütü yasal çizgiye çekmeye hazırım dedi. Bu konuda devletimizin de üzerine düşeni yapması gerekir. Devletin üzerine düşen iç barışı sağlayabilmek için gerekli olan yasal düzenlemeler yapmaktır. Bunların başında af yasası dağda ve cezaevlerinde olanlar için onların topluma karışmalarını sağlayacak bir af yasası gelir. Ben bu konuda üzerime düşen her türlü katkıda bulunmaya hazırım, bize bağlı halkım ve örgütümü demokratik devletin ve ülkemizin hizmetine uyumlu hale getirmeye imkan ve güce sahip olduğumu söylüyorum, tüm gücümle bu yönde çaba harcamaya hazırım dedi." (sayfa 383)

Ne derdi? Ama ben konuşmuş olmama rağmen cevap verdi, cevap vermeyebilirdi. Bunu en üst düzeyde bir mesaj olarak algılayabilir miyiz? Başka yetkili yoktu. Geleneklere göre yani devlet yaklaşımına göre ne anlam ifade edebilir? Hiç bir şart ileri sürmeden silahları bırakmam gerektiğini söyledi.

Silahlar elde olunca diyalog olmaz. Bu devletin klasik bir yaklaşımıdır. Silahlar bırakıldıktan sonra diyalog yolu başlar. Böylesi kritik bir süreçte, günlerde gelmesi ne anlama gelir. Tam da Öcalan adım atmıyor dedikleri bir dönemde." (29.7.1999 tarihli Avukatlarla görüşme notundan, sayfa 423)

Abdullah Öcalan havalandırmadayken, kapıda dört yıldızlı generali görür görmez, "Barış için hazırım" diyor. General ise şart ileri sürmeden, dağdakileri indirmesini, bunu yapabileceğini söylüyor. Generalin gelmesi üzerine bunun mesaj olup olmayacağı konusunda yorum yapıyor. Avukatlardan paşanın gelişini kamuoyuna yansıtmamalarını istiyor.

Öcalan, sorguda takındığı tavır ve avukatları ile yaptığı görüşmelerde çerçevesini çizdiği temelde, mahkemede savunmasını yapar. "Barış, kardeşlik", "demokratik cumhuriyet", "kurucu asli öğe"yi savunmasının temeli yapar. Bu temel esas olarak ifadelerde ortaya konmuştur. Öcalan'ın mahkemede takındığı tavır, yaptığı savunma ayrı bir yazı konusudur. Bu nedenle bu yazıda üzerinde durmayacağız. Öz olarak söylenilecek şey şudur: Öcalan İmralı'da sömürgeci devleti yargılayan değil, yargılanan olmuştur. İmralı'da yeniden Kemalizmi keşfetmiştir. Kürt isyanlarının yanlış olduğunu, silahlı mücadele yürütmekle yanlış yaptıklarını vb. açıklamıştır.

Sorgudaki tavrıyla Abdullah Öcalan, düşmanın eline esir düştükten sonra takınılması gereken, örgütü, yoldaşları ve kendine destek verenler hakkında düşmana bilgi vermeme tavrı konusunda tarihe geçen kötü bir örnek olmuştur. Sorgudaki tavrın nasıl olmaması gerektiğinin örneğini oluşturmuştur.

Geçen sayımızda da belirttiğimiz gibi, düşmana bilgi vermemek için komünist ya da devrimci olma zorunluluğu yoktur. Kendi davasına sadık olan, karşısındakinin düşman olduğunu bilen herkesin takınması gereken tavırdır, düşmana bilgi vermeme tavrı. Öcalan Türk devletini düşman olarak görmediği için de işbirliği yapmıştır.

Kuzey Kürdistanlı işçiler, emekçiler!

Kürt ulusal sorunu, sömürgeci faşist Türk devletinin varlığı şartlarında çözülemez. Zoraki birliğin olduğu, ulusal baskının olduğu bir yerde "barış ve kardeşlik" olmaz. Bağımsızlık için, özgürlük için, sömürgeci Türk devletinin yıkılması mutlak ön şarttır. Kürt ulusunun kendi kaderini özgürce belirleyeceği şartlar devrimle yaratılacaktır.

Bunun ötesi Kürt ulusunun aldatılmasıdır, bilincinin karartılmasıdır. İşbirlikçiliğe, reformizme, milliyetçiliğe hayır demek, Kürt ulusunun gerçek kurtuluşu için devrim mücadelesine sarılmak günün görevidir!

Eylül 2003 ✘

(*) Bu yazıda yaptığımız bütün alıntılar (sorgusu, avukatlarla yaptığı görüşme notları, BK'ne yazdığı talimatlar) Komal Yayınevi tarafından yayınlanan "Bir Yanılsamanın Sonu" adlı kitaptan alınmıştır.

STALİN'DEN...

PARTİ VE DEVLET İNŞASINDA ULUSAL ETKENLER

RKP(B) XII. Parti Kongresi'ne Tezler, Parti MK tarafından onaylanmıştır

I

1 — Kapitalizmin gelişmesi, daha geçen yüzyılda, üretim ve değişim tarzını enternasyonalleştirme, ulusal kendi kabuğuna çekilmeyi ortadan kaldırma, halkları birbirine iktisadi olarak yakınlaştırma ve muazzam toprakları tedricen bütünlüklü bir tüm halinde birleştirme eğilimi göstermiştir. Kapitalizmin daha da gelişmesi, dünya pazarının genişlemesi, büyük deniz ve demiryollarının genişletilmesi, sermaye ihracı ve diğer şeyler, en çeşitli halkları uluslararası işbölümü ve bütün alanlarda birbirine bağımlılık bağları ile bağlantılayarak, bu eğilimi daha da güçlendirmiştir. Bu süreç, üretici güçlerin dev gelişmesini yansıttığı ölçüde, ulusal tecridi ve çeşitli halkların çıkar karşıtlıklarını ortadan kaldırmayı kolaylaştırdığı ölçüde, ilerici bir süreçti ve öyledir, çünkü geleceğin sosyalist dünya ekonomisinin maddi öncüllerini hazırlar.

2 — Ama bu eğilim, kendi iç tarihsel anlamına hiçbir zaman uygun düşmeyen kendine özgü biçimlerde gelişti. Halkların birbirine bağımlılığı ve bölgelerin iktisadi birleşmesi, kapitalizmin gelişme seyri içinde, eşit haklara sahip birimler olarak halkların işbirliği şeklinde değil, bazı halkların başka halklar tarafından boyunduruk altına alınması biçiminde, daha az gelişmiş halkların daha çok gelişmiş halklar tarafından ezilip sömürülmesi biçiminde gerçekleşti. Sömürgelerin yağmalanması ve ilhakı, ulusal baskı ve eşitsizlik, emperyalist keyfi yönetim ve despotizm, sömürgeci kölecilik ve ulusların haklarından yoksun bırakılması, nihayet "uygar" ulusların birbirlerine karşı, "uygar olmayan" halklar üzerinde egemenlik uğruna savaşları —işte halkların iktisadi yakınlaşma sürecinin çerçevesi içinde cereyan ettiği biçimler bunlardır. Bu nedenle, birleşme eğilimiyle eşzamanlı olarak, bu birleşmenin şiddete dayalı biçimlerini ortadan kaldırma eğilimi, ezilen sömürgeleri ve bağımlı milliyetleri emperyalist boyunduruktan kurtarma mücadelesi de güçlendi. Bu ikinci eğilim, birleşmenin emperyalist biçimlerine karşı ezilen halkların infiali anlamına geldiği ölçüde, halkların işbirliği ve gönüllü ittifak temeli üzerinde birleşmesini talep ettiği ölçüde, ilerici bir eğilimdi ve öyledir, çünkü geleceğin sosyalist dünya ekonomisinin manevi öncüllerini hazırlar.

3 — Kapitalizme özgü biçimler içinde dışa vuran bu iki temel eğilimin mücadelesi, son yarım yüzyıl boyunca çok-uluslu burjuva devletlerinin tarihini doldurur. Kapitalist gelişme çerçevesinde bu iki eğilim arasında varolan uzlaşmaz çelişki, sömürgeci burjuva devletlerin iç yetersizliğini ve organik dengesizliğini belirledi. Bu

tür devletler içinde kaçınılmaz çatışmalar ve bu devletler arasında kaçınılmaz savaşlar; eski sömürgeci devletlerin parçalanması ve yenilerinin kurulması; dünyanın siyasal haritasında yeni bir değişikliğe yol açan yeni sömürgeler fethi yarışı ve çok uluslu devletlerin yeniden parçalanması —bunlar, bu temel çelişkinin sonuçlarıdır. Bir yandan, eski Rusya, Avusturya-Macaristan ve Türkiye'nin parçalanması, öte yandan Büyük Britanya ve eski Almanya gibi sömürgeci devletlerin tarihi, son olarak "büyük" emperyalist savaş ve sömürge halkları ile tüm haklarına sahip olmayan halkların devrimci hareketinin büyümesi —tüm bu olgular ve benzerleri, çok-uluslu burjuva devletlerin dengesizlik ve istikrarsızlığını açıkça kanıtlamaktadır.

Böylece, halkların iktisadi birleşme süreci ile bu birleşmenin emperyalist yöntemleri arasındaki uzlaşmaz çelişki, burjuvazinin ulusal sorunu çözmenin doğru yolunu bulmadaki yeteneksizlik, çaresizlik ve aczini koşullandırır.

4 — Partimiz, ulusların kendi kaderini tayin hakkını, halkların bağımsız devlet olarak varolma hakkını ulusal sorundaki siyasetinin temeli yaparken, bu hususları hesaba kattı. Daha varlığının ilk günlerinde, I. Parti Kongresi'nde (1898 yılında), kapitalizmın ulusal sorundaki çelişkileri henüz tam bir açıklıkla ortaya çıkmamışken, Parti, milliyetlerin bu devredilemez hakkını tanıdı. Daha sonraki zaman içinde, Ekım Devrimi'ne kadarki Parti Kongrelerinde ve Parti Konferanslarında, ulusal programını özel kararlar ve kongre ve konferans kararlarıyla yeniden ve yeniden doğruladı. Emperyalist savaş ve bununla bağıntılı olan sömürgelerdeki muazzam devrimci hareket, Parti'nın ulusal sorundaki kararlarının doğruluğunu bir kez daha onaylamaktan başka birşey yapmadı. Bu kararların anlamı:

a) milliyetlere karşı cebrin tüm biçimlerinin kesin reddinde;

b) kendi yazgılarını biçimlendirmelerinde halkların eşitlik ve egemenliklerinin tanınmasında;

c) halkların kalıcı bir birleşmesinin ancak işbirliği ve gönüllülük temeli üzerinde gerçekleştirilebileceği kaidesinin tanınmasında;

d) böyle bir birliğin ancak sermayenin iktidarı devrildiğinde olanaklı olduğu doğrusunun ilanında yatar.

Partimiz çalışmasında bu ulusal kurtuluş programını, gerek Çarlığın açık boyundurukçu siyasetinin, gerekse Menşevikler ve Sosyal-Devrimcilerin tavizkâr, yarı-emperyalist siyasetinin de karşısına koymaktan bıkmadı. Eğer Çarlığın Ruslaştırma siyaseti, Çarlık ile eski Rusya'nın milliyetleri arasında bir uçurum açtıysa, ve eğer Menşeviklerin ve Sosyal-Devrimcilerin yarı-emperyalist siyasetleri, bu milliyetlerin en iyi unsurlarının Kerenski'nin siyasetine sırt çevirmesine yol açtıysa, Partimizin özgürlükçü siyaseti Çarlığa ve emperyalist Rus burjuvazisine karşı savaşımında Partimize bu milliyetlerin büyük yığınlarının sempati ve desteğini kazandırdı. Bu sempati ve desteğin, Partimizin Ekim günlerindeki zaferini belirleyen tayin edici etkenlerden biri olduğuna kuşku yoktur.

5 — Ekim Devrimi, Partimizin ulusal sorundaki kararlarının pratik sonucunu çıkardı. Ekim Devrimi, ulusal baskının başlıca taşıyıcıları olan çiftlik sahipleri ile kapitalistlerin iktidarını devirerek ve proletaryayı iktidara getirerek, bir vuruşta ulusal boyunduruk zincirlerini parçaladı, halklar arasındaki eski ilişkileri altüst etti, eski ulusal düşmanlığa kesin bir darbe indirdi, halkların işbirliği için zemini düzledi ve Rus proletaryasına, yalnızca Rusya'da

değil, ama Avrupa ve Asya'da da, diğer uluslardan kardeşlerinin güvenini kazandırdı. Tanıtlamaya gerek yoktur ki, bu güven olmasaydı, Rus proletaryası Kolçak ve Denikin'i, Yudeniç ve Vrangel'i yenemezdi. Öte yandan, Rusya'nın merkezinde proletarya diktatörlüğü kurulmasaydı, ezilen milliyetlerin kurtuluşlarını elde edemeyecek olduklarına da kuşku yoktur. Sermaye iktidarda oldukça, milliyetçi önyargılarla dolu küçük-burjuvazi ve her şeyden önce eski "egemen" ulusun köylülüğü kapitalistlerin ardından gittikçe, ulusal düşmanlık ve ulusal çatışmalar kaçınılmazdır, önüne geçilemez; ve tersine, eğer köylülük ve diğer küçük-burjuva katmanlar proletaryayı izlerse, yani eğer proletarya diktatörlüğü güvence altında ise, ulusal barış ve ulusal özgürlük güvence altında sayılabilir. Bundan ötürü, Sovyetlerin zaferi ve proletarya diktatörlüğünün korunması, yekpare bir devlet birliğinde birleşmiş halkların kardeşçe işbirliğinin üzerinde kurulabileceği dayanaktır, temeldir.

6 — Ama Ekim Devrimi'nin sonuçları yalnızca ulusal baskının kalkması, halkların birleşmesi için bir dayanağın yaratılmasıyla tükenmez. Gelişme seyri içinde Ekim Devrimi, halkların bu birleşmesinin biçimlerini de ortaya çıkardı ve halkların ***bir*** federal devlet halinde birleşmesinin temel hatlarını çizdi. Devrimin birinci döneminde, çeşitli milliyetlerin emekçi yığınları, kendilerini bağımsız bir ulusal büyüklük olarak hissetmeye başladıklarında; yabancı müdahalenin ise henüz gerçek bir tehlike oluşturmadığı bir sırada, halkların işbirliği henüz kesinlikle belirlenmiş, sıkı sıkıya saptanmış bir biçim almamıştı. İçsavaş ve müdahale döneminde, ulusal cumhuriyetlerin askeri özsavunmasının çıkarları önplana çıktığında, iktisadi inşanın sorunları ise henüz gündemde durmazken, işbirliği askeri bir ittifak biçimini aldı. Nihayet savaş sonrası dönemde, savaşın yıkıma uğrattığı üretici güçlerin yeniden inşası sorunları önplana çıktığında, askeri ittifak iktisadi bir ittifakla tümlendi. Ulusal cumhuriyetlerin Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği halinde birleşmeleri, işbirliği biçimlerinin gelişmesinde, bu kez halkların yekpare bir çok-uluslu Sovyet devleti içinde askeri, iktisadi ve siyası birleşmesi karakterine bürünen son evresini oluşturur.

Böylece proletarya, ulusal sorunun doğru çözümünün anahtarını Sovyet düzeninde buldu, onda, ulusal hak eşitliği ve gönüllülük temeli üzerinde istikrarlı bir çok-uluslu devletin örgütlenmesine giden yolu buldu.

7 — Ama ulusal sorunun doğru çözümünün anahtarını bulmak, henüz onu tamamen kesin olarak çözmek, bu çözümü somut pratikte son ayrıntılarına kadar gerçekleştirmek anlamına gelmez. Ekim Devrimi tarafından ortaya atılan ulusal programı doğru bir şekilde fiile geçirmek için, geçmiş ulusal baskı döneminden bize miras olarak kalan ve kısa bir süre içinde, bir vuruşta üstesinden gelinemeyecek engellerin üstesinden gelinmesi zorunludur.

Bu miras, ilkın, Büyük-Rusların eski ayrıcalıklı durumlarının yansıması olan egemen Büyük-Rus şovenizminin kalıntılarıdır. Bu kalıntılar, bizim merkez ve taşradaki Sovyet fonksiyonerlerimizin kafasında varlığını hâlâ sürdürüyor; merkez ve taşradaki devlet kurumlarımızda yuvalanıyor; NEP ile bağlantı içinde durmadan kızışan "yeni" Büyük-Rus şovenisti Smena Vek akımları biçimi altında taze kan alıyor. Pratik olarak bu kalıntılar, ulusal cumhuriyetlerin sıkıntıları ve gereksinimleri karşısında, Rus Sovyet memur tiplerinin tepeden bakan-küçümseyici ve ruhsuz-bürok-

ratik zihniyetinde dile geliyor. Çok-uluslu Sovyet devleti, ancak devlet kurumlarımızın pratiğindeki bu kalıntıların kökü kararlılıkla ve bir daha geri gelmemecesine kazınırsa, gerçekten pekişmiş ve onun çerçevesi içindeki halkların işbirliği gerçekten kardeşçe [bir işbirliği —ÇN] sayılabilir. Bu nedenle, Büyük-Rus şovenizminin kalıntılarına karşı kararlı savaşım, Partimizın ilk ivedi görevidir.

Bu miras, ikinci olarak, fiili eşitsizliktir, yani Cumhuriyetler Birliği'ndeki milliyetlerin iktisadi ve kültürel eşitsizliğidir. Ekim Devrimi ile kazanılan ulusal hak eşitliği, halkların büyük bir kazanımıdır, ama kendi başına tüm ulusal sorunu henüz çözmez. Kapitalizmi yaşamamış ya da nerdeyse hiç yaşamamış, kendi proletaryası bulunmayan, ve bunun sonucu olarak iktisadi ve kültürel bakımdan geri kalmış bir dizi cumhuriyet ve halk, ulusal hak eşitliğinin kendilerine sağladığı hak ve olanaklardan tamamen yararlanacak durumda değildir; dışardan gerçek ve sürekli bir yardım olmadıkça, daha üst bir gelişme basamağına yükselecek ve böylece ilerlemiş milliyetlere yetişecek durumda değildir. Bu fiili eşitsizliğin nedenleri yalnızca bu halkların tarihinde değil, ama kenar bölgeleri sanayi bakımından gelişmiş merkezi bölgeler tarafından sömürülen salt hammadde bölgelerine dönüştürmeye çalışan Çarlığın ve Rus burjuvazisinin siyasetinde de yatmaktadır. Kısa sürede bu eşitsizliğin üstesinden gelmek, bu mirası bir-iki yıl içinde tasfiye etmek olanaksızdır. Partimizin X. Kongresi saptamıştır ki, "fiili ulusal eşitsizliğin giderilmesi, ulusal baskı ve sömürgeci köleciliğin bütün kalıntılarına karşı çetin ve direngen bir savaşım gerektiren uzun süreli bir süreçtir". Ama mutlaka bu eşitsizliğin üstesinden gelmek gerek. Ama onun üstesinden ancak, Rus proletaryasının Birliğin geri halklarının iktisadi ve kültürel olarak ilerleyebilmesi için gerçekten ve sürekli yardım etmesiyle gelinebilir. Aksi takdirde, halkların yekpare bir federal devlet çerçevesinde doğru ve sıkı işbirliğini kurmak beklenemez. Bundan ötürü, milliyetlerin fiili eşitsizliğinin tasfiyesi savaşımı, geri halkların kültürel ve iktisadi düzeyinin yükseltilmesi savaşımı, Partimizin ikinci ivedi görevidir.

Bu miras, son olarak, ağır ulusal baskı boyunduruğu altında yaşamış ve henüz kendilerini eski ulusal incinme duygularından kurtaramamış bir dizi halkın bağrındaki milliyetçilik kalıntılarıdır. Pratikte bu kalıntılar, belli bir ulusal yadırgamada, eskiden ezilen halkların, Ruslardan gelen önlemler karşısında tam güvene sahip olmamaları olgusunda dile gelmektedir. Bununla birlikte, birçok milliyetten oluşan bazı cumhuriyetlerde bu defansif milliyetçilik, bazen saldırgan milliyetçiliğe, en güçlü milliyetin, bu cumhuriyetlerin güçsüz milliyetleri karşısında keskin şovenizmine dönüşmektedir. Ermeniler, Ossetler, Acarlar ve Abazalara karşı yönelen Gürcü şovenizmi (Gürcistan'da); Ermenilere karşı yönelen Azerbaycan şovenizmi (Azerbaycan'da); Türkmenler ve Kırgızlara karşı yönelen Özbek şovenizmi (Buhara ve Hiva'da) — ayrıca bir de Yeni Ekonomik Politika ve rekabet koşulları tarafından kışkırtılan tüm bu şovenizm türleri, belli ulusal cumhuriyetleri bir kin ve entrika alanına dönüştürmekle tehdit eden en büyük kötülüktür. Söylemeye gerek yok ki, tüm bu görüngüler, halkların yekpare bir devlet birliği halinde gerçekten birleşmesine ket vurmaktadır. Milliyetçilik kalıntıları, Büyük-Rus şovenizmine karşı kendine özgü bir savunma biçimi olduğu ölçüde, Büyük-Rus şovenizmine karşı kararlı savaşım, milliyetçi kalıntıların üstesinden

gelmenin en emin aracıdır. Ama bu kalıntılar, tek tek cumhuriyetlerin güçsüz ulusal topluluklarına karşı yönelen yerel şovenizme dönüştükleri ölçüde, bunlara karşı doğrudan savaşım, Parti üyelerinin yükümlülüğüdür. Bu nedenle, milliyetçilik kalıntılarına ve her şeyden önce de bu kalıntıların şovenist biçimlerine karşı savaşım, Partimizin üçüncü ivedi görevidir.

8 — Merkez ve taşradaki Sovyet bürokratlarının önemli bir bölümü tarafından, Cumhuriyetler Birliği'nin, ulusal cumhuriyetlerin özgür gelişmesini sağlama misyonuna sahip eşit hakka sahip devlet birimlerinin birliği olarak değil, bilakis bu cumhuriyetlerin tasfiyesine doğru atılmış bir adım olarak, sözümona "bir ve bölünmez"in kuruluşunun başlangıcı olarak görülmesi olgusu, geçmişin mirasının çarpıcı bir örneği olarak görülmelidir. Böyle bir anlayışı anti-proleter ve gerici olarak mahkûm eden Parti Kongresi, Parti üyelerini, cumhuriyetlerin birleşmesi ve komiserliklerin kaynaşmasının, şovenist ruhlu Sovyet bürokratları tarafından, ulusal cumhuriyetlerın iktisadi ve kültürel gereksinimlerini kulak arkası etme çabalarını örtme yolunda kullanılmamasını dikkatle gözetmeye çağırır. Komiserliklerin kaynaşması, Sovyet aygıtı için bir sınavdır: eğer bu sınav, pratikte bir büyük güç eğilimiyle sonuçlanırsa, Parti böyle bir çarpıtmaya karşı en sert önlemleri almak, evet hatta, Sovyet aygıtı küçük ve geri kalmış milliyetlerin sıkıntı ve gereksinimleri karşısında gerçekten proleter ve gerçekten kardeşçe anlayış içinde gerektiği gibi yeniden eğitileceği zamana kadar, bazı komiserliklerin kararlaştırılmış olan kaynaşmasını geri alma sorununu ortaya atmak zorunda olacaktır.

9 — Cumhuriyetler Birliği, halkların yeni bir birarada yaşama biçimi, onların yekpare bir federal devlet içinde işbirliğinin yeni bir biçimi olduğundan —ki yukarıda sözü edilen kalıntılar, bu devlet çerçevesi içinde halkların ortak çalışması süreci içinde üstesinden gelinmek zorundadır— , Birliğin en yüksek organları o şekilde inşa edilmelidir ki, sadece Birliğin bütün milliyetlerinin ortak sıkıntı ve gereksinimlerini değil, çeşitli milliyetlerin özel sıkıntı ve gereksinimlerini de tamamen karşılasınlar. Bu nedenle, Birliğin, tüm Birliğin emekçi yığınlarının milliyetlerinden bağımsız olarak temsil edildikleri mevcut merkezi organları yanında, milliyetleri eşitlik temeli üzerinde temsil eden özel bir organ da kurulmalıdır. Birliğin merkezi organlarının böyle bir yapısı, halkların sıkıntı ve gereksinimlerini dikkatle dinleme, onlara zamanında gerekli yardımda bulunma, tam bir karşılıklı güven atmosferi yaratma ve böylece yukarıda sözü edilen mirası en acısız yoldan ortadan kaldırma tam olanağını sağlayabilir.

10 — Yukarıda söylenenlerden yola çıkan Parti Kongresi, Parti üyelerine şu pratik önlemleri almayı öğütler:

a) Birliğin en üst organları sistemi içinde, istisnasız bütün ulusal cumhuriyetlerın ve bölgelerin eşitlik kuralına göre temsil edildikleri özel bir organ kurulur;

b) Birlik komiserlikleri, Birlik halklarının sıkıntı ve gereksinimlerinin tatmin edilmesini garantileyen kurallara göre inşa edilir;

c) ulusal cumhuriyetlerin ve bölgelerin organları, ağırlıklı olarak, ilgili halkların dilini, yaşam tarzını, töre ve alışkanlıklarını bilen yerlilerden oluşturulur.

II

1 — Parti örgütlerimiz, ulusal cumhuriyetlerin çoğunda, onların büyüme ve sağlamlaşmalarına pek elverişli olmayan ko-

şullar altında gelişmektedir. Bu cumhuriyetlerin ekonomik geriliği, ulusal proletaryanın sayısal güçsüzlüğü, yerli nüfustan gelme eski parti işçileri kadrosunun yeterince güçlü sayıda olmaması ya da hiç olmaması, anadillerde kayda değer bir Marksist literatürün olmayışı, Parti'nin güçsüz eğitim çalışması, son olarak, henüz hâlâ dağılmamış bulunan radikal-milliyetçi geleneklerin kalıntıları —tüm bunlar, yerli komünistler arasında, ulusal özelliklerin abartılması yönünde, proletaryanın sınıf çıkarlarının küçümsenmesi yönünde belli bir sapma, milliyetçilik yönünde bir sapma yaratmıştır. Bu görüngü, birden fazla milliyetin olduğu cumhuriyetlerde özellikle tehlikeli hale gelmektedir; burada o, güçlü milliyetin komünistleri arasında, bazen, sivri ucu zayıf milliyetlerin komünistlerine karşı yönelen, şovenizme doğru bir sapma biçimine bürünür (Gürcistan, Azerbaycan, Buhara, Horezm). Milliyetçilik yönündeki sapma, ulusal proletaryanın, ulusal burjuvazinin ideolojik etkisinden kurtuluş sürecine ket vurduğu ve böylece çeşitli milliyetlerden proleterlerin yekpare bir enternasyonalist örgüt halinde birleşmesini zorlaştırdığı için zararlıdır.

2 — Öte yandan, gerek Parti'nin merkezi kurumlarında gerek ulusal cumhuriyetlerin komünist parti örgütlerinde, bu cumhuriyetlerin emekçi yığınlarının töre ve geleneklerini ve dillerini bilmeyen ve bu yüzden onların gereksinimleri karşısında her zaman gerekli anlayışı göstermeyen Rus kökenli sayısal olarak güçlü bir eski Parti işçileri mevcudu olduğu olgusu, Partimizde, Parti çalışmasında ulusal özelliklerin ve ulusal dilin önemini küçümseme yönünde bir sapma bu özellikleri kibirlilikle hor görme tutumu, Büyük-Rus şovenizmi yönünde bir sapma yaratmıştır Bu sapma, sadece ulusal dili bilen yerli nüfus arasından komünist kadrolar oluşturulmasına ket vurduğu ve böylece Parti'nin, ulusal cumhuriyetlerin proleter yığınlarından tecrit olması tehlikesini doğurduğu için değil, bilakis her şeyden önce, yukarıda tasvir edilen milliyetçilik yönündeki sapmayı besleyip teşvik ettiği ve ona karşı mücadeleyi zorlaştırdığı için de zararlıdır.

3 — Parti Kongresi bu iki sapmayı da komünizm davası için zararlı ve tehlikeli olarak mahkûm eder. Parti üyelerinin dikkatini Büyük-Rus şovenizmi sapmasının özel zararlılığına ve özel tehlikeliliğine çeker ve Parti'yi, Parti inşamızdaki geçmişin bu kalıntılarını en hızlı biçimde ortadan kaldırmaya çağırır.

Parti Kongresi, Merkez Komitesi'ni, şu pratik önlemleri uygulamakla görevlendirir:

a) Ulusal cumhuriyetlerin yerli Parti işçileri arasından unsurlarla, yüksek tipte Marksist çevreler kurmak;

b) anadillerde Marksizmin ilkeleri üzerinde yükselen bir yazın yaratmak;

c) Doğu Halkları Üniversitesi'ni ve onun yerel seksiyonlarını güçlendirmek;

d) ulusal komünist partilerin merkez komiteleri nezdinde yerli Parti işçilerinden oluşan eğitmen grupları oluşturmak;

e) anadillerde kitlelere yönelik bir Parti yazını geliştirmek;

f) tek tek cumhuriyetlerde partinin eğitici çalışmasını güçlendirmek;

g) tek tek cumhuriyetlerde gençlik arasındaki çalışmayı güçlendirmek.

"Pravda" No. 65,
24 Mart 1923.

(Stalin, Marksizm, Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu, sayfa 169-179, İnter Yayınları)

*Aşağıda, bir yoldaşın geçen sayıda yayınladığımız "MKP'nin 'Kuzey Kürdistan Formülasyonu' kararı üzerine..." başlıklı yazı hakkındaki yazısını tartışmalara katkısı olması amacıyla olduğu gibi yayınlıyoruz. — **stêrka bolşewîk** —*

Bir formülasyon tartışması...

Stêrka Bolşewîk sayı 23'te *"Maoist Komünist Partisi'nin 'Kuzey Kürdistan Formülasyonu' kararı üzerine..."* başlıklı bir yazı yayınlandı. Sözkonusu başlığa bakıldığında, a) yürüyen tartışmanın bir formülasyon tartışması olduğu, b) sözkonusu olanın ülke olarak Kürdistan olmadığı, Kürdistan'ın kuzey parçasının adlandırılması olduğu görülebilir. Yazının başlığını "Bir formülasyon tartışması" olarak koydum, siz bir kavram tartışması olarak da okuyabilirsiniz.

Dergide MKP ile ilgili, örneğin ulusal sorun üzerine ve İP'i değerlendirmesi vb. yazılar da yayınlandı. Sözkonusu bu yazılar MKP'nin tavrının içerik olarak yanlış olduğunu ortaya koyan olumlu yazılardı.

Fakat, burada değinmek istediğim yazı, sorunu esasta içerik olarak değil, formülasyon temelinde ele alıp tartışmaktadır. Kuşkusuz şu ya da bu formülasyon kendi başına ele alındığında da önemli olabilir, ama dünyaya bakış açısı diyalektik materyalist olanların, sözkonusu formülasyonun, ya da başka deyimle kavramın içeriğinin nasıl doldurulduğuna bakması ve esas olarak da bu içerik temelinde bir genel değerlendirme yapması gerekir. Yazıda bu yaklaşımın esamesi yok.

Yazıdaki tüm yanlışlara değinmeyeceğim. Önemli gördüğüm bazı yanlışlara dikkat çekmeye çalışacağım.

Yazıyı okuduğumda dikkatimi çeken ilk noktalardan biri şu oldu: Yazıdaki yaklaşıma göre diğer adlandırmalar gibi Kuzey Kürdistan adlandırması da yanlıştır. Bu yüzden de MKP'nin "Kuzey Kürdistan Formülasyonu" hakkında relativ uzun bir eleştiri yazılıyor. Bu eleştiriyi yazan da bizim bir yoldaşımız.

Peki ama bizim merkezi partinin adı BP (Kuzey Kürdistan-Türkiye)'dir. Bu derginin inşasına hizmet ettiği örgütün adı da Partîya Bolşewîk (Kurdistana Bakur), Türkçesi: BP (Kuzey Kürdistan)'dır. Genel olarak literatürümüzde Kürdistan'ın kuzeyini, Kuzey Kürdistan olarak tanımlıyoruz.

Peki durum böyle iken ve bir yoldaşımız Kuzey Kürdistan adlandırmasını yanlış buluyorsa, neden eleştirisini bize yöneltmiyor? MKP'den önce, bu eleştirinin bize getirilmesi ve kendi aramızda tartışmamız gerekirdi.

Bolşevikler, kendi hatalarını da, İbrahim yoldaşın hatalarını da kamuoyu önünde tartışmaktan, varsa yanlışlarını ortaya koymaktan çekinmemişlerdir, çekınmeyeceklerdir de! Kuzey Kürdistan-Türkiye devrimci ve komünist hareketinde Bolşevikler, bu yönde de bir milattır...

MKP ve İbrahim Kaypakaya yoldaşı eleştirirken kendimizi eleştirmemek; ya da başkalarını eleştirip, kendimize eleştiriyi de yapmış gibi işi halletme tavrı hiç de bolşeviklere yakışır bir tavır değildir.

Yazının kendisine gelince: Sözkonusu yazı esas olarak MKP'nin "Sınıf Teorisi" adlı dergide yayınlanan bir belgesinin: *"6) Kuzey Kürdistan Formülasyonu"* başlıklı bölümüne yönelmektedir. Bunu yaparken geçmişe de gidip İbrahim Kaypakkaya yoldaşın tavrını da eleştirmektedir.

Bu tartışmada bilince çıkarılması gereken esas şey, gerek MKP'nin, gerekse de İbrahim'in Kuzey Kürdistan tanımını yapma ve yapmama konusundaki tavrı ile, genel olarak Kürdistan tanımını yapma yapmama konusundaki tavrın, yazı içinde birbirine karıştırıldığı, haksız ve yanlış eleştiri yöneltildiğidir. En büyük haksızlık da MKP ile İbrahim'in sonuç itibariyle aynı kefeye konmasıdır.

TARTIŞILAN NEDİR?

Gerek MKP'nin tartıştığı nokta, gerekse de A. Serdar yoldaşın yazısının başlığına bakıldığında tartışılanın Kürdistan'ın kuzeyinin nasıl adlandırılacağı meselesi olduğu; yani ülkenin adlandırılması değil, o ülkenin —Kürdistan'ın— bir parçasının adlandırılması meselesi olduğu açıkça ortadadır.

Tartışılan mesele "parça"nın adlandırılması meselesi olduğu için de, A. Serdar yoldaşın genel olarak ülke adlandırmasını tartışması soruna cevap vermemektedir. Derginin 13 sayfasını kapsayan bu tartışma sonrasında, A. Serdar yoldaşın, Kürdistan'ın *"Parçalanmış halini izah etmek için ise en doğru adlandırma Kürdistan'ın parçalarını şu şekilde adlandırmak olmalıdır: Kürdistan'ın Kuzeyi-Güneyi-Doğusu ve Güneybatısı." (SB, sayı 23, sayfa 65)* tespitini yapması, aslında bu 13 sayfalık eleştiri yazısının maddi temelini ortadan kaldırmaktadır.

Vurgulamak gerekiyorsa, zaten MKP tarafından tartışılanın Kürdistan'ın parçalarını, somut olarak kuzey parçasını adlandırmak olduğu gerçeğidir. A. Serdar yoldaş parçaları Kuzey Kürdistan-Güney Kürdistan-Doğu Kürdistan ve Güneybatı Kürdistan tanımlaması yerine, "Kürdistan'ın Kuzeyi-Güneyi-Doğusu ve Güneybatısı" biçiminde adlandırarak, farklı bir tanım yaptığını sanıyor, yanılıyor! Çünkü Kürdistan'ın Kuzeyi demekle Kuzey Kürdistan demek aynı şeyi değişik biçimde ifade etmektir. Kuzey Kürdistan, Kürdistan'ın Kuzeyidir.

Tartışmada ama A. Serdar yoldaş sorunu Kürdistan'ın bir parçasını adlandırma tartışmasından çıkarıp genel olarak ülke adlandırması tartışmasına dönüştürmekte ve bu temelde de İbrahim yoldaşa haksızlık etmektedir, yanlış temelde eleştiri getirmektedir.

İBRAHİM KAYPAKKAYA YOLDAŞA HAKSIZLIK...

Yöntem olarak İbrahim'e nasıl yaklaşılması gerektiğine değinmeye bile gerek yok. Çünkü partimizin tarihi, biz Bolşeviklerin soruna nasıl yaklaştığımızın en açık ispatıdır. Biz İbrahim yoldaşın doğrularını sahiplenip yanlışlarını aşarak Bolşevik çizgiyi geliştirdik.

Sorun İbrahim yoldaşa eleştiri getirmek değil, getirilen eleştirinin doğru ya da yanlış olma sorunudur. Bir şeyi, içinde bulunulan koşulları ve tarihsel gelişme

sürecini gözönüne alarak değerlendirme meselesinde A. Serdar yoldaş, diyalektik materyalist değil, idealist, metafizik yaklaşıma sahip olduğunu gösteriyor. En önemli yanlışı da, içeriğe değil, kavrama takılıp kalması ve değerlendirmede, içeriği değil kavramı temel ölçü almasıdır.

A. Serdar yoldaş İbrahim yoldaşı eleştirirken, onun Kürdistan'ın kuzey bölgesini adlandırmada farklı tanımlamalar kullandığını aktarıyor, ardından da genel olarak İbrahim'in Kürdistan'ı ülke olarak inkar ettiği yönlü eleştirileri ardarda diziyor. Birkaç örneğine bakalım:

"Gerçekten Kürdistan'ın ayrı bir ülke olduğu kavrayışına ulaşmadığı için, o bu sorundaki kimi tartışmalar bağıntısında geri noktalara savrulabilmiştir." (sayfa 55)

Burada hiçbir yoruma açık olmayan şey, İbrahim'in Kürdistan'ın ayrı bir ülke olduğunu kavramadığı eleştirisidir. Bu eleştiriyi ispatlamak için verilen örnek ise şöyledir:

"Örnek vermek gerekirse, 'Türkiye Kürdistanı' dediği yer birden bire 'Doğu' oluyor ve karşımıza Türkiye'nin doğusu ile batısı şeklinde bir yön ayrımını çağrıştıran isimlendirmelerle çıkıyor." (aynı yerden)

Kürdistan'ın ayrı bir ülke olduğunu kavramakla, Kürdistan'ın bir parçasını adlandırmanın farklı şeyler olduğunu anlatmak için özel çabaya gerek yok. A. Serdar yoldaşın İbrahim yoldaşa Kürdistan'ın ayrı bir ülke olduğu kavrayışına ulaşmadığı yönlü eleştirisi, sadece haksızlık değil, gerçeklerin tersyüz edilmesidir de.

Kürdistan'ın ayrı bir ülke olduğunu kavramadığını söylediği İbrahim Kaypakkaya, Kürt ulusunun varlığının inkar edildiği yerde, Kürt ulusunun varlığını, Kürdistan'ın dörde parçalanmış bir ülke olduğunu ortaya koymuş ve her parçada Kürt ulusunun ayrı devlet kurma hakkını tavizsiz savunmuştur. Kürdistan'ın dört parçasının birleştirilmesi meselesini de doğru olarak Kürt ulusunun kendisinin vereceği kararla olabileceği, dıştan birilerinin Kürt ulusu adına karar vermekle bu işin olmayacağı düşüncesi temelinde ele almıştır.

Ama yoldaş eleştirilerini aynı temelde sıralıyor.

"İbrahim'in ülke tespiti noktasındaki hatalı duruşu doğal olarak başka kimi alanlara da yansımıştır." (sayfa 56)

"Kürdistan'ın doğru temelde adlandırması bağlamında hatalı bir tutum içinde hareket eden Kaypakkaya..." (aynı yerden)

"Kaypakkaya'nın Kürdistan isimlendirmesi bağıntısındaki hatasını MKP bir başka şekilde sahiplenmekte..." (aynı yerden)

Eleştiri bu minvalde sürüyor. Ama, bu kadar örnek yeter. Tüm bu örneklerde eleştirilen, İbrahim'in Kuzey Kürdistan'ı tanımlaması değil, genel olarak Kürdistan tanımlamasıdır.

Bir kez daha vurgulamak gerekirse, İbrahim ülke bazında tanımlamada Kürdistan tanımını yapmıştır ve bu tanımın içeriğini de doğru olarak doldurmuştur.

A. Serdar yoldaş ülke ile parça tartışmasını birbirinden ayırmadığı için, parça adlandırmasını eleştirirken, ülke adlandırması konusunda genel bir sonuç çıkarmakta ve İbrahim'e yanlış eleştiri yöneltmektedir.

Yoldaş, İbrahim yoldaşın tanımlamalarını aktarıyor. Bu tanımlamalar içinde "Kürdistan" tanımı da var. Ama yoldaş eleştirisinde sınır tanımıyor... MKP'ye eleştiri getirirken şöyle diyor:

"Uzunca bir süre Kaypakkaya'nın kullandığı adlandırmaları –yanlış da olsa– bile kullanabilme yeteneği göstereme-

yen MKP öncellerinin çok daha vahim hatalar içine girdikleri belirtilmelidir." (aynı yerden)

Burada yoldaş, "Kaypakkaya'nın kullandığı adlandırmaları" bir bütün olarak yanlış ilan ediyor. Bu arada ama İbrahim'in Kürdistan kavramını, adlandırmasını kullandığını ya eleştiri ateşi içinde unutuyor, ya da yanlış dediği adlandırmalar içinde İbrahim'in Kürdistan kavramını kullandığının bilincinde değil... Her iki açından da bakıldığında yapılan genellemenin yanlış olduğu ortaya çıkmaktadır.

İbrahim yoldaşa yapılan bir haksızlık da şu tespitte yapılmaktadır:

"...buna rağmen ulusal sorun konusunda kendi döneminin devrimcileri içinde olumlu olarak yeri çok farklıdır ve tartışma götürmez şekilde en ileri ve en doğru konumda bulunmaktadır." (aynı yerden)

Bu tespite ilk bakıldığında İbrahim'e hak ettiği paye veriliyor diye düşünebilirsiniz... Ama gerçek öyle değil. İbrahim yoldaş, döneminin devrimcilerinden *"en iyi en ileri"* bir devrimci olarak değil, komünist olma niteliği ve özelliğiyle ayrılmaktadır. Onun temel özelliği komünist olmasıdır.

A. Serdar yoldaşın kendi çelişkisi ve İbrahim'e bir başka haksızlık ise şöyledir. A. Serdar yoldaş, İbrahim'in yaşadığı dönemi değerlendirirken, sözkonusu ortamda *"Kaypakkaya'nın kullandığı adlandırmalar besbelliki olumlu yöndeki farklılığının bir sonucudur." (sayfa 55)* diyor. Bu tespite göre İbrahim olumlu farklılığa sahiptir ve sözkonusu adlandırmalar da bu olumluluğu gösteriyor. Ama bu olumluluk öyle bir olumluluk ki, bir sayfa sonra İbrahim'in adlandırmalar bağlamında *"hiç bir tereddüde düşmeden bu konudaki duruşunun olumsuz olduğunu belirtmek gerekir" (sayfa 56)* biçimindeki değerlendirmeye dönüşmektedir. İyi de, eğer adlandırma bağlamında İbrahim'in tavrı, duruşu olumsuzsa, sözkonusu adlandırmalar nasıl oluyor da onun olumlu yöndeki farklılığının bir sonucu oluyor?

İbrahim'in duruşunun olumsuz olduğu genel tespiti ise, yine kavramlara takılıp kalmanın beraberinde getirdiği yanlış bir eleştiridir.

Yoldaş şöyle sürdürüyor eleştirisini:

"...örneğin yer yer 'Kürdistan' demesine rağmen söyleminde bu kullanımın hakim hale gelmediği tartışma götürmez." (sayfa 55)

Burada iki sorunu bilince çıkarmak gerekiyor. 1) A. Serdar yoldaş ülke ile parça tanımlaması tartışmasını birbirine karıştırmaya devam ediyor. 2) İbrahim yoldaşın tartıştığı esas mesele "Türkiye'de milli mesele" olduğu için Kürdistan tanımının kullanımının hakim hale gelmesinin zaten sözkonusu olmayacağı gerçeğidir. Çünkü sözkonusu olan Kürdistan'ın kuzey parçasıdır. Bu durumda A Serdar yoldaş eleştirisinde tutarlı ise, –doğruluğundan-yanlışlığından bağımsız olarak– İbrahim yoldaşa, Kürdistan'ın Kuzeyi tanımını kullanmadığı yönünde eleştiri getirmelidir.

A. Serdar yoldaş İbrahim'in tanımlamalarını tartışma bağıntısından da koparıyor. *"Kürdistan", "Kürt bölgesi", "Kürdistan bölgesi", "Kürt milletinin oturduğu bölge"* tanımlamaları ise bağıntısından koparılsa da yanlış tanımlamalar değildir. Tersine, Kürtlerin inkar edildiği yerde, Kürtlerin ve onların ülkelerinin farklılığını ortaya koyduğu için, ulusal sorunun üzerine serilen betonu parçaladığı için bu tanımlamalar ilerici bir rol de oynamışlardır. Tanımlamalar ya da kavramların içeriği de gelişme sürecinde değişmektedir. Örneğin

"Zenci" kavramı Dünya Komünist Hareketi tarafından da kullanılmıştır ve bu 1950-60'lı yıllara kadar hakaret olarak kabul edilmemiştir. Ama belli bir tarihten sonra "Zenci" tanımı hakaret etme içeriğine bürünmüştür. İbrahim yoldaşın bu tanımlamaları kullandığı dönemde, "Türkiye Kürdistanı" tanımı bile ilerici bir rol oynamıştır.

A. Serdar yoldaşın eleştirisinin temelinde yatan düşünce, İbrahim yoldaşın devrim için verili devlet sınırlarını temel alma tavrının yanlış olduğu yönündeki tavırdır. Bu tavır ise, Marksizm-Leninizm'in devlet ve devrim sorununa yaklaşımının kavranmaması temelinde yükselmektedir ve kavram tartışmasından çok, bu yaklaşım üzerine tartışılması gerekir.

Bununla birlikte tabii ki dörde bölünmüş Kürdistan'ın bütün olarak mı, tek devrim biçiminde mi, yoksa her parçanın, ilhak ve işgal edildiği devlet sınırları içindeki devrim mücadelesi çerçevesinde mi ele alınacağı, yani dört parçada dört ayrı devrim sorunu temelinde mı ele alınacağı yaklaşımı tartışmanın kaynağını oluşturmaktadır.

MKP'YE DE HAKSIZLIK...

Burada MKP'nin savunuculuğunu yapma amacında değilim. MKP'nin ulusal sorundaki tavrının yanlışlığı benim için de açıktır. Ama MKP eleştirilecekse eğer, A. Serdar yoldaşın yaptığı gibi olmamalıdır.

Herşeyden önce, yukarıda da vurguladığım gibi, tartışılan şey Kürdistan'ın kuzey parçasının adlandırılması meselesidir, Kürdistan'ın adlandırılması meselesi değildir. Ama sorun bu da olsa, kavram tartışması bağlamında MKP'ye getirilen eleştiri yanlıştır.

a) MKP ülke olarak tanımlamada Kürdistan tanımını kullanmaktadır, b) parça bağlamında da Kuzey Kürdistan, Güney-Doğu ve Güneybatı Kürdistan tanımlamalarını kullanıyor. Eğer sorun kavram veya tanımlama sorunu ise, MKP'nin bu tanımlamaları ile A. Serdar yoldaşın "Kürdistan'ın Kuzeyi-Güneyi-Doğusu ve Güneybatısı" tanımlamaları ile özde bir farklılığı yoktur ve aynı şeyleri anlatmaktadır.

Tabii ki A. Serdar yoldaş Kürdistan'ın Kuzeyi dendiğinde sanki başka bir şeyi ifade ediyormuş gibi düşününce, Kuzey Kürdistan tanımlamasını da yanlış buluyor. Bu konuda yanlış olan tavır A. Serdar yoldaşın tavrıdır.

Bunun da ötesinde, bizzat yoldaşın kendisi, MKP'nin "Doğu Anadolu" ifadesinden Kuzey Kürdistan tanımına varmasını *"bu arkadaşların hanesine gecikmiş bir başarı olarak kaydedilmelidir" (sayfa 57)* tespitini yapmaktadır. Gerçekten de MKP'nin ulusal sorunda eleştirilmeyecek bir noktası varsa, -geç de olsa, A. Serdar yoldaşa göre yanlış gerekçelere de dayandırılsa- o da Kuzey Kürdistan kavramının kullanılması, partilerinin isminden Türkiye kavramının çıkarılmasıdır.

Bu bağlamda ele alındığında MKP'ye haksızlık yapılmaktadır. Oysa MKP'nin o kadar eleştirilecek yanı varki... (Kı bu başka yazılarda belli noktalarda yapılıyor da).

MKP tüm yanlışlarına rağmen, bu konuda ileriye yönelik bir adım atmıştır. Bu adım eleştirileceğine desteklenmeli ve MKP'nin gerçek yanlışlarından kopması için (örneğin Kuzey Kürdistan'a özgün, ayrı bir örgütlenmenin savunulması bağlamında) zorlanmalıdır.

3 Ekim 2003

H. Ender ✘

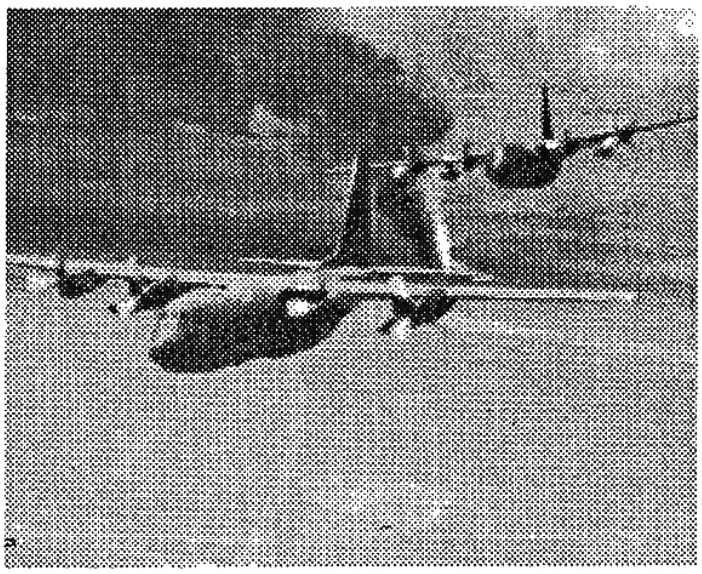

1 EYLÜL 2003:

EMPERYALİZM SAVAŞ DEMEKTİR!

İşçiler! Emekçiler!

ABD emperyalizmi ve müttefiklerinin Güney Kürdistan, Irak'a karşı başlattıkları işgal ve talan operasyonu sürüyor.

ABD ve İngiliz emperyalizmi üç hafta içinde Saddam rejimini yıkarak, Irak'ı işgal ettiler. Irak savaşına karşı lafta karşı çıkan, Alman, Fransız emperyalizmi gibi büyük emperyalist güçler, ABD ve İngiliz emperyalizmi, Saddam rejimini devirip Güney Kürdistan ve Irak'ı işgal edince, 'Irak'ın yeniden imar' edilmesi işine ortak olmak istiyorlar. Onlar; sadece işgalci güçlere değil, kendilerine de Irak pastasından pay verilmesini talep ediyorlar. 'Yeniden yapılanma'ya işgalci güçlerin değil, Birleşmiş Milletler'in önderlik etmesini istiyorlar. Böylece Türk hakim sınıflarının da istedikleri, "uluslararası meşruiyet" işgal sonrası kazandırılmış olacaktır. Önce saldır. İşgal et. Sonra da BM adına karar alarak, işgale kılıf uydur. Emperyalizmin "meşruiyet"i bu kadardır!

Saddam rejiminin devrilmesi, Güney Kürdistan, Irak'ın işgal edilmesi üç hafta içinde gerçekleştirildi. ABD ve müttefikleri nispeten 'kolay zafer' elde ettiler.

Irak'da yeni bir düzeninin kurulması, ABD'nin planladığı gibi kolay olmuyor, olmayacak! İşgalcilere karşı silahlı direniş, gerilla eylemleri artarak sürüyor. Hergün birkaç işgal askeri silahlı saldırılarda yaşamını yitiriyor. Öyle ki, ABD'nin askeri kayıpları, Irak'ın işgal altına alındığı savaş dönemindeki kayıplardan fazladır. Öyle ki, ABD Savunma Bakanlığı bir gerilla savaşı ile karşı karşıya olduklarını kabullenmek zorunda kalıyor.

Irak'ta işgalcilerin işleri giderek zorlaşıyor. İşgale müttefik arayışları önem kazanıyor.

Bir hesap yanlışı sonucu, 1 Mart'ta Mecliste yapılan oylamada hükümet tezkeresi yeterli sayıda oy alamamıştı. Bunun sonucu olarak TC ordusunun da içinde yeraldığı Kuzey cephesi açılamadı. Türk burjuvazisinin önemli bir bölümünün bu gelişmeden rahatsız olduğu biliniyor. Bu gelişme TC-ABD ilişkilerinde gerginliğe ve soğumaya neden oldu.

İşçiler! Emekçiler!

Türk burjuvazisi 1 Mart'ta kabul edilmeyen tezkere sonucu yitirdiklerini telafi etmek için Irak'a ABD'nin yanında ve onun adına da savaşmak için asker gönderme hazırlığı içindedir. Türk burjuvazisi Irak'ın yeniden yapılanması içinde yer almak istemekte, Irak pastasından pay kapmak istemekte, bunun için de Irak'a asker göndermeyi ilkede kabul etmiştir. Günümüzde tartışılan asker göndermenin biçimidir. "Minareyi çalan" kılıfını da hazırlayacaktır!

Sömürgeci Türk devleti açısından sorun sadece, Irak pastasından pay kapma sorunu değildir. Sömürgeci devlet Güney Kürdistan'da bulunan KADEK'in askeri varlığına son vermek istemektedir. Irak'a asker göndermek istemesinin önemli nedenlerinden biri de budur.

ABD emperyalizminin petrol için, hegomonya için yürüttüğü savaşa; sömürgeci Türk devletinin pastadan pay kapmak için, Kürt ulusunun ulusal mücadelesini ezmek için Irak'a asker göndermesinde halkların çıkarı yoktur. Kürt, Türk, çeşitli milliyetlerden halkların, Güney Kürdistan, Irak'ın çeşitli milliyetlerden halklarıyla ne çıkar çelişmesi, ne de düşmanlığı vardır. Bu savaş halkların savaşı değil! Bu savaş emperyalistlerin ve işbirlikçilerinin çıkar uğruna halklara karşı savaşıdır.

İşçiler! Emekçiler!

Emperyalist, gerici, haksız savaşlar emperyalizmin kaçınılmaz yol arkadaşlarıdır. Emperyalizm, proleter dünya devrimi ile mezara gömülmedikçe, savaşlar olacaktır. Emperyalizm savaş demektir. Savaşsız bir dünya emperyalizmin olmadığı bir dünya ile mümkündür. Bunun için barış mücadelesi, emperyalizme karşı devrim mücadelesi olarak yürütülmek zorundadır.

Kürt ulusal sorunu kimi kültürel hakların kazanılmasına indirgenemez. Kürt ulusal sorunu; bağımsızlık dahil, bir ulusun sahip olması gereken bütün haklara sahip olma sorunudur. Kürt ulusunun kendi kaderini tayin etmesi için sömürgeci faşist Türk devletinin yıkılması mutlak zorunluluktur.

Uzlaşma ile işbirlikçilik ile kimi kültürel hakların verilmesi ile Kürt ulusal sorunu çözülmeyecektir.. Gerçek barış, özgürlük, demokrasi devrimle kazanılacaktır. Bunun için Partîya Bolşewîk saflarında örgütlenin!

– Irak'a asker gönderilmesine hayır!

– Türk ordusu Güney-Kuzey Kürdistan'dan defol!

– Kahrolsun emperyalist, gerici, haksız savaşlar!

– Yaşasın devrimci savaşlar!

– Halkların kardeşliği ve gerçek barış için tek yol devrim!

Stêrka Bolşewîk Okurları

İBRAHİM KAYPAKKAYA

Li Tirkiyê pirsgirêka netewî...

7. Li Ewrûpa Rojhilat û Asyayê Geşbûna tevgerên Netewî:

Me diyar kiribû ku li Ewrûpa Rojhilat û Asyayê tevgerên netewî di 1905 de destpekirine û mêlên van tevgeran yê xwezayî ji ber bi damezirandina dewletên netewî bûne. Dema ku li Ewrûpa Rojhilat û Asyayê tevgerên netewî dest pê dikin. Dema pêkanîna emperyalîzmê, bi bazirganiya bi renggırtina navnetewî ve, bi sermiyanê navnetewî ve, nakokiya di navbera cîna karkerên navnetewî de derdikeve plana pêşîn e.

Di dema ku ji 1905 heta dawiya şerê cîhanê yê yekemîn derbas dibe de, li Ewrûpa Rojhilat û Asyayê dewletên netewî (di hinek ciyen de dewletên pirr mîlletî) pêkhatine, mêtingeh bi gelemperî gor gotinê hatine serbixwe. Bi rastî girêdayîye yê nûh belav dibe, şûna

welatên mêtingeh welatên nîv-mêtingeh digrin.

Şoreşa sosyalîst ya mezin a Cotmeha 1917 dema şoreşên bi cûrê kevn di bin pêşengiya bûrjûvaziyê hemû cihanê digedînc, dema şoreşên demokrasiyên nûh û dema şoreşên sosyalîst di bin pêşengiya proletarya de vekiribû. Bûrjûvazî ketibû rewşeke ku ji tevgerên gelên hemû cihanê ditirsiya. Ji bo vê ji tevgerên li Ewrûpa Rojhilat û Asyayê nikaribûn ji bili guhartina saziya mêtingeh bi ya saziya nîv-mêtingeh re pêş ve herin. Saziya nîv-feodalî jî çawa bû, wilo parastin. Çînên bûrjûvazî û yên axên erdan îtifaq danîn û bi emperyalîzmê re ketin hevkariyê.

Di dawiye şerê cîhanê yê duemîn de serkevtina şoreşa demokratîk ya nûh li Çînê, li welatên Ewrûpa Rojhilat eniyên gel yên antî-faşîst di bin pêşengiya proletarya de bindestxistina îktidarê, ji berku ew bi dîktatorya proletarya û avakirina sosyalîzmê, paşdeçûna emperyalîzmê, van hemûyan bûrjûvaziya li welatên paşdemayî anî rewşa ku li şoreşê hîn pirrtir ditirsîne.

Di vê dema nûh de ku emperyalîzm bi temamî dixûre, sosyalîzm li hemû cîhanê berbi serkevtinê dimeşe, rewşa tevgerên netewî ev e:

Li welatên nîv-mêtingeh, nîv-feodal erka temamkirina şoreşa netewî û demokratîk ango erka tasfiyakirina emperyalîzm û feodalîzmê bi temamî û bi biryarî êdî li ser milê tevgera çînî ya proletarya ye. Bûrjûvazî êdî ne di hêz û hunerê ku van erkên xwe yên dîrokî biserxe de ye. Bi tenê perekî bûrjûvaziya netewî, perê şoreşger, dikare dı yekitiya eniya gel de ya di bin pêşengiya proletarya de weke mutefîkekî cîh bigre. Ev jî bi şewişîn û nizane ci bike. Rewşa gelemperî, belavbûyî û tîpîk ji bo dema me ev e.

Li aliyê din, li pir hindik mêtingehîn kevn û li devletên pir mîllîyetî de ku hîn didome, bûrjûvayên mîlletên bindest, girêdayî û yên hemwelatî û hinek axayên erdan dijî zordestiya netewî bi armanca sazkirina dewletên netewî dest bi tevgerên netewî dikin. Ev tevgerên netewî gere li welatên mêtingeh gere li netewên hemwelatî, dema berê, dewra dema me kiriye, yên ne belavbûyîne û dema me karakterîze nakin, lê belê cardin jî bûyerên ku divê Marksîst-Lenînîst di destê xwe kin. Du van her du tîp netewan de jî geşbûna mêla xwezayi ya tevgera netewî berbi sazkirina dewletên netewî ne. Ger tiştekî bibiryar hebe, ew jî, naverokeke pêşverû û demokratîk bi van tevgerên netewî re ye. Lê belê li aliyê din, tiştekî din yê bibiryarî jî, tevgerên netewî yên van deran dixwaze bila bi sazkirina dewletke cûde yan jî bi awayên din biqede, nikare şoreşa netewî û demokratîk temam bike. Di van netewan de erka rakirin û miştina emperyalîzm û feodalîzmê cardin li ser milê tevgera çîna proletarya ye. Di van her du tîp netewan de jî tevgera proletarya, divê zanibe ku li alîkî erka temamkirina şoreşa netewî, li aliyê din jî piştgirtiya naveroka pêşverû û demokratîk ya tevgera mîllî ya bûrjûva bike. Tirkiye îro dewletek ji dewletên bi pir mîllıyetan e. Û li tirkiyê bi tenê Kurd netewekê pektînin. Ji bo vê jî, ji bo komunîstên Tirkiyê, esasiya (ne temamiya wê) mesela netewî, mesela Kurd teşkîl dike. Niha, em çavekî li geşbûna tevgera netewî ya Kurd bigerînin.

Dûmahik Hêye ✘

TARÎXÊ KURDÎSTAN'RA TAYÊ PELGÊ – II

Vereníye seserra 19'ínede rewşê dewleta Osmanliye.

Verenîya na seserre de rewşê împaratorliye hem zereyra, hem kî teverra rind neasene. Împaratorîye Zereyra mavenê Îstanbol û Ayanu (yerel otorite) de perodayîşê otorîta de bîye. Gulana 1807'ine de III. Selim textra ardivî war, Ordîyê Nizam-ı cedit kî axme kerdivî. Ney ra tepîya IV. Mustufa vetivî text, ju serrera tepîya kî binê serdarîya Alemdar Mustafa Pasay de (Ayanê Tuna) sarewedardayenera pîya II. Mahmut vetive text. Alemdar Mustafa Paşa mavenê Ayanan de (yerel otorite), hetê îdarè dewlete de wayirê vate bîyayenra Ayano yewin bî. Ey kî newaştene ke Rusya Balkanu de verva Osmanliye bandura xo hîra kero. Balkanu de çiqarê ey bi Osmaliyera ju bî. Bi silayîya ney ra Ayananê Împaratolixe mavenê xo de, seveta karanê dewlete de wayirè vate bîyene amay pê (Sened-i İttiyak). Çi ke Ayanan waştene ke otorita Îstanbol tenena bêhez biverde. Labele Padisax na Sened-i İttifak îmza nekerd. Alemdar Pasay binê serdarîya xo de Ordîyo de newê sanit pê (Ordîyê Sekban-ı Cedit). Ordîyê Yeniçeriyan verva nînu de sare dard we, naye kî peynîya Alemdar Pasay arde.

Mavenê serranê 1814-1820'de dewleta Osmanliye, hem Balkanu de, hem kî Anadolu de xoverdeyîşê Ayanan sikît, otorîta xo nero. Kurdîstan de kî sare wedadayîşê Emîranê Kurdan bi serênîya Osmanliye netîce guret. Labele na serru de Balkanu de xoverdayîşê Yunanu bi poşt vejîyayena dewlatanê Awrupa hez guret û Yunanu serra 1826'de xoserenya xo gurete. Hetêra kî eskerê Osmanliye serra 1821'ine de Sirbîstan ra unciya tever, Sirbîstan ra kî ju, serre de rey vergî guretene mende. Arabîstan de kî, binê serdarîya Abdullah Suud'ide sarewedardayîşe vejîya, Osmanliye na sarewederdayîş bi ardimê lazê Walêye Misîr Mehmet Ali Pasayî, İbrahim Pasa'yra serra 1818'ide da sikitene. Labele serra 1822'ide eskerê Misir uncuya tever û Suudiyan unca Hîcaz û Necd'de lete-xoserîya xo gurete (1823-1834). Dewleta Osmanliye, Surîya'de kî mavenê serranê 1815-20'ude xoverdayîşê Ayanu da saynayene. Lebele II. Beşîr, Lübnan de prenslîxa xo îlan kerde û hatan Îstanbol ser serramitişê Mehmet Ali Paşay aktîvîta xo nekerde vînd. Îrak de mavenê Serranê 1813-28'ude Davut Paşay oterîta xo nêro, serrane tepîyau de kî otorîta aşîru gıranenya xo nêro.

Na serru de zerê de dewleta Osmanliye taye reformu dimêra bîye, labele na reform mavenê sar de post nedîyene. Çi kê na reformî seveta çiqaranê xo bi destê egemenanê dewlete ra, corra bi cêr verva sar vetêne meydan.

Têverra kî polîtîka Osmanliye, hurênayîşane dewletanê kapîtalîstan û Rusya ra fayde kerdene bîye. Dewleta Îngîlîz, Fransa û Rusya Wastenê ke Osmanliye letê kere, labele dewletanê kapîtalîstê Awrupa, hetêra kî na serru de verva Rusya de lewê Osmanliye de ca guretene. Çi ke nîne ne waştene ke Rus-

ya verva nîne Osmanliye serro bandıra xo hîra kero, bara pîle xo re wastene. Ju hetîra kî, cenganê mavenê Rusya û Osmanliyera faydê xo vetêne, çi ke na cengan hem Rusya verva nîne bê hezın verdêne, hem kî bi na seveb ra Osmanliye'ra tenêna tavîzî cira kerdêne, serro otorîta xo kerdene gıran.

Na serru de mavenê Îran û Osmanliye kî rind nebî. Îran, serramitîşane Rusya'ra tepîya sîndoranê xo ra tayê cayî kerdvînd, neyra tepîya kî hez vîndkerdena Osmanliye'ra fayde vetênere gurîya; rîyê xo çarnave roıxelatê xo. Îngîltera û Fransa kî poşt dêve na polîtîka Şahê Îran. Fransa waştene ke Îran serra, Hîndîstan ser raya xo rakero. Armancê Îngîltera kî Hîndîstan û Körfezê Basra ser Raya Fransa û Rusya birnayene bî.

1820'de Baxdat û Şehrîzor ser herîşkerdena Îran'ra dime cengê Osmanliye bi Îran destpêkerd. Na ceng de Beyazito Rojavan û Bêtlîs unca kutve destê Îran. Labele unca na serru de Tebrîz kutve destê Rusya, Rewşa Osmanliye kî rojavanê Împaratoriye de rind neasene. Bi na sevebura her dı dewletu kî newaşt ke dı cepu de ceng bide, şî pêamayîş. Pêamayîşê Erzîrom de sîndorê her dı dewletan kî je pêamayîşe Kasr-i Şîrîne mend. Ju birê na pêamayîşî kî aşîrê Kurdanê konargöçeru ser bî. Gorê na bireyî, asîrê konargöçeru're sîndoranê her dı dewletu kî ihlal kerdene, ca virnayane kerde tomete. Bi na pêamayîş lete biyayîşê Kurdîstan tenena bî mokem.

NA SERRUDE KURDÎSTAN. XO VERDAYÎŞÊ BÎLBASANU.

1815'de Kurdê dormê Wan û Beyazit saredardwe, Kud û Hirmenîyê hetê Îran kî kutvîra na sarewederdayîş. Seraskerê Erzîrom na xoverdayîş bi zorera da sikitene. Hetê Îran de welîaxt Abbas Mirza verva xoverdoxu'de ceng ker vînd, labele ju waxtra dime kuwetê newey amey rusneane xoverdoxu ser û xoverdayîş hetê Îran de kî dave siknayene.

TEKOŞÎNA MÎR MUHAMMET.

Mîr Muhammet lezê Walîye Soran yo Ey Demê Hukumranenya xo ser, bi name "Maliha" ju kitav kî gureto qeleme. Verenîya hukumranenya xo de zerê Beylîxe de otorîta xo kerde mokeme. Neyra tepîya kî seveta mılkê feodalanê Kurdê bînan, bine bandira xo de jukerdene serro vinet. Mîr Muhammet serra 1818'de xo "Emir Mansur" (Walîyo xosere) îlan kerd. Celîle Celîl kî nusnê xo de na dem de xoserîyayenra bahskeno.

Na dem de dewleta Osmanliye hez kerdene vînd û Misir de Arnavut Mehmet paşa verva otorîta Îstanbol xoserenya xo ilan kerdvî. Îdarê Îran kî xo zerede mavenê perodayîsu de mendebî. Na rewşa her dı dewletan kî, hetê armancê xo ser gurenayîsra firsend dayvî destê Mîr. Mîr Muhammet, bandıra xo serê hardê Kurdîstanê Osmaliye de nêro, na dem de Bextînan de Kurdanê Ezîdi ser şî, waştî ke nîne bi zorera Müslüman kero. Eyra tepîya kî hetê Kurdîstanê Îran ser bî hîra.

Dewletê Osmanliye û îran bi postdayena Îngîlîzu, pîya verva Mîr vejiyay. Osmanliye binê serdarîya Reşît Paşay de Ordîyê cirm dayene rusna Kurdîstan ser. Ordîyê cirm cayê ke verva otorîta Osmanliye viniteye, nazawude bi zorera sar ardve zanîyu ser. Verende müttefîkê Mîr Muhammet, Emîrê Cîzîre Bedîrhan û müttefîkanê Bedîrhan ser şi, tepîya kî Mîr Muhammet serra 1836'ine de qala Revanduz de çarna û esîr guret. Mîr Îstanbol de af guret, labele raya peyser amayen de Trabzon de da kîştayene .

Dewleta Osmanliye na serramitîşra dime Kurdistan serro bandira xo tenêna kerde mokeme.

Hona aver sono ✗

KARKERÊNÊ TEDÊ WÊLATO Û SARÊ BİNDESTO JÛBENÊ

SÊWETA SAZÛBÎYAYENA PARTÎYA BOLŞÊWÎK

astarê bolşewîk

AMOR: 24 · GEVARE 2003 · BIHA: 750.000 TL

Serrvirnayêna XU ya 86'îne de Şoreşê Payîze Roşt dano raya ma!